

IRODALMI

EPRESKERT 5.

SOKOLDALÚ VIRTUÁLIS MŰVÉSZETI FOLYÓIRAT BUDAPEST, 2018. VIII. évfolyam 2. sz.

000ISSN 2063-1936

Alapítva: 2011. január 1.

Tulajdonos: Bárdos László, Fetykó Judit

MINDEN JOG FENNTARTVA

A megjelentetett írásokat, képeket az alkotók mindennemű ellenszolgáltatás nélkül bocsátják a folyóirat rendelkezésére.

IRODALMI EPRESKERT 5.

SOKOLDALÚ VIRTUÁLIS MŰVÉSZETI FOLYÓIRAT

**BUDAPEST, 2018
VIII. évfolyam 2. szám**

**SZERKESZTŐSÉG CÍME:
1144 Budapest, Csertő park 2. IV/43
Tel: 06 30 448 99 06**

**FŐSZERKESZTŐ:
FETYKÓ JUDIT**

**LEKTOR-KORREKTOR:
BÁRDOS LÁSZLÓ PhD**

**TECHNIKAI MUNKATÁRS:
NAGY ZOLTÁN
SÁROSI JÓZSEF**

ISSN 2063-1936

**Alapítva: 2011. január 1.
Tulajdonos: Bárdos László, Fetykó Judit**

MINDEN JOG FENNTARTVA

**A megjelentetett írásokat, képeket az alkotók mindennemű ellenszolgáltatás nélkül
bocsátják a folyóirat rendelkezésére**

Ajánlott lapok

Ambroozia

www.ambroozia.hu

Barátok Verslista

<http://portal.verslista.hu>

Börzsönyi Helikon

<http://www.retsag.net/helikon/lap.htm>

CanadaHun

<http://canadahun.com/>

FullExtra

<http://www.fullextra.hu/>

GRAMOFON

<http://www.gramofon.hu/>

HETEDHÉTHATÁR

<http://hetedhethatar.hu/>

Irodalmi Rádió

<http://irodalmiradio.hu/>

KALÁKA

<http://www.kalaka.com/>

Litera-Túra Művészeti Folyóirat:

<http://www.litera-tura.hu/>

**MAGYAR ELEKTRONIKUS
KÖNYVTÁR**

<http://mek.oszk.hu/>

**Magyar SzínházTechnikai
Szövetség**

<http://msztsz.hu/szinpad/>

Mercator Stúdió

<http://www.akonyv.hu/>

NAPÚT

<http://www.naputonline.hu/>

ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR

<http://www.oszk.hu/>

PARNASSZUS

<http://parnasszus.hu/>

Versmondó

<http://www.versmondo.hu/afolyoiratrol>

Art'húr Irodalmi Kávéház

<https://www.facebook.com/arhurirodalmikavehaz/>

Bodó Csiba Gizella honlapja

<http://bodonecsibagizella.hu/>

Délibáb – Cserhát

www.delibab-cserhat.hu

Kamarás Klára honlapja

<http://sidaversei.homestead.com/>

Kenyeres Zoltán honlapja

<http://sites.google.com/site/kenyereszoltan/>

Kotaszek Hedvig honlapja

www.kotaszekhedvig.5mp.eu

Péter Erika honlapja

<http://www.petererika.com/>

Ajánlott megjelenések a MEK-en

(a jelzett oldalakhoz tartozó kapcsolódó oldalakon elérhetők a szerzők további művei)

BÁRDOS LÁSZLÓ: *Szóérintő*

<http://mek.oszk.hu/08800/08805/>

BODÓ CSIBA GIZELLA: *Válogatott versek*

<http://mek.oszk.hu/10400/10429/index.phtml>

FETYKÓ JUDIT: *Epreskert*

<http://mek.oszk.hu/06000/06084/>

HORVÁTH-HOITSY EDIT: *Így éltem itt...*

<http://mek.oszk.hu/11500/11558>

KAMARÁS KLÁRA: *Álmok útján*

<http://mek.oszk.hu/07100/07157/index.phtml>

KASKÖTŐ ISTVÁN: *Az öreg Joe*

<http://mek.niif.hu/09200/09216/index.phtml>

**Hangok bűvöletében NÉMETH SÁNDOR
énekes, vers- és prózamondó RIPORT-KÖNYV**

<http://mek.oszk.hu/12200/12217/>

PÉTER ERIKA: *Túlhordott ölelés*

<http://mek.oszk.hu/08300/08362/html/index.html>

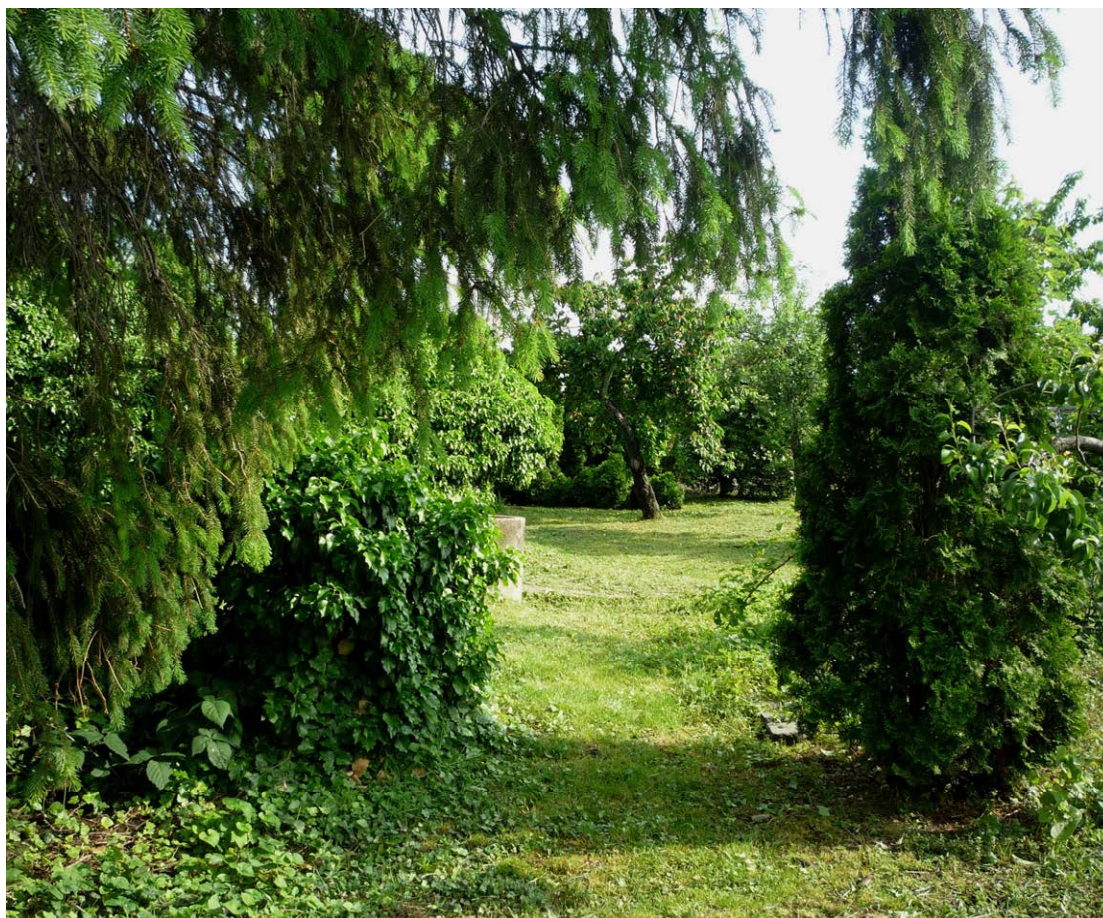
UMHAUSER FERENC: *A felfedezését váró költő*

<http://mek.oszk.hu/10500/10525/>

TARTALOMJEGYZÉK

A. TÚRI ZSUZSA	80
ALBERT ZSOLT	70
AMBRUS JÓZSEF	63
BARANYI FERENC	9, 17
BÁRDOS LÁSZLÓ	8, 101
BÍRÓ JÓZSEF.....	7, 10, 18
BODÓ CSIBA GIZELLA.....	21, 78
BORNEMISSZA ATILA.....	85
BÓSZE ÉVA	99
BUDA FERENC	51
CZÉGÉNY NAGY ERZSÉBET	81
CZÓBEL MINKA	41
DARVAS JUDIT	6, 106
DEDIK JÁNOS.....	48
EGERVÁRI JÓZSEF	72
FÁBIÁN MÁRIA.....	39, 47, 56, 91
FETYKÓ JUDIT	11, 102
FÖLDESDY GABRIELLA	92
GÓSI VALI.....	73
HABOS LÁSZLÓ.....	94
HAJNAL ÉVA	67
HALÁSZ ERZSÉBET	97
HÁLÓ GYULA.....	26
HOLÉCZI ZSUZSA.....	89
HORVÁTH-HOITSY EDIT	98
JENEY ANDRÁS	40
JÓNA DÁVID.....	71
KAMARÁS KLÁRA	44
KARAFFA GYULA	57
KASKÖTŐ ISTVÁN.....	43
KEGLOVICH T. MILÁN	62
KERÉNYI GRÁCIA	29
KETYKÓ ISTVÁN	74
KOOSÁN ILDIKÓ.....	68
KORIM LÁSZLÓ	55
KŐ-SZABÓ IMRE	45
KÖVES JÓZSEF.....	20
LADÁNYI MIHÁLY	42
LÁM ETELKA	59
MÁNDY GÁBOR.....	75
MÁRKUS LÁSZLÓ.....	69
MESTER GYÖRGYI	12, 60
MOLNÁR KRISZTINA RITA	28
MOSONYI KATA.....	66
NAGY BANDÓ ANDRÁS	33
NAGY IMRE	50
NYAKÓ ATILA.....	96
NYERGES GÁBOR ÁDÁM	13, 32

PAYER IMRE	100
PÉTER ERIKA	14, 65
PETHES MÁRIA	27
PROSSZER GABRIELLA JÚLIA.....	86
RADA GYULA.....	56
SÁRKÖZI LÁSZLÓ	77
SZ. PÓRDY MÁRIA.....	82
TÁTRAI S. MIKLÓS.....	30
TRAUTSCH TIMEA	96
TVERDOTA GYÖRGY	15
UMHAUSER FERENC	53
VÁNYAI FEHÉR JÓZSEF	84
VASADI PÉTER	16
VASADI PÉTER	19
VERASZTÓ ANTAL.....	58
VERASZTÓ ANTAL KÁROLY	22, 23, 24, 25
VERMES GYÖRGY.....	95
VIHAR BÉLA.....	38
VIHAR JUDIT.....	34

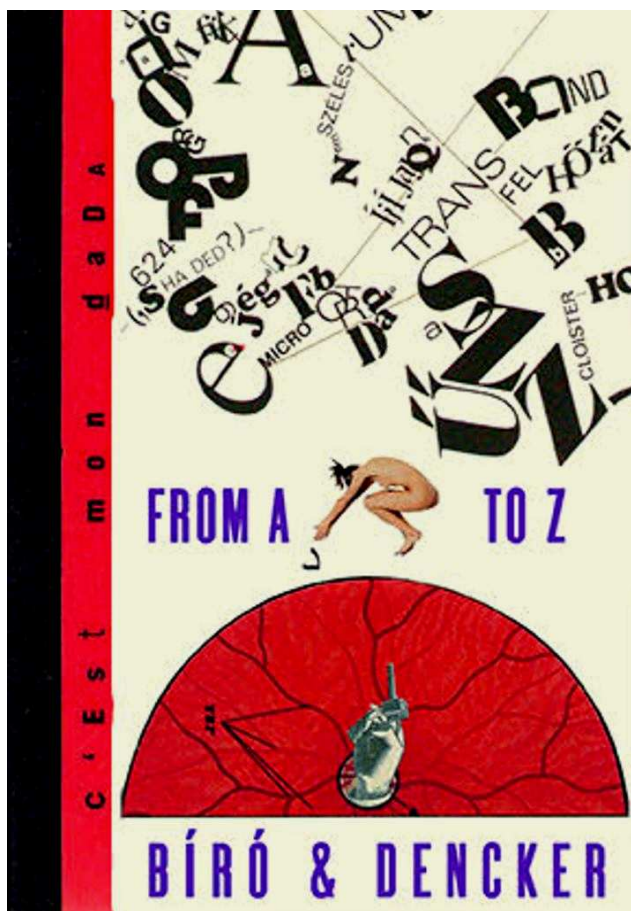

az Epreskert (1)

Fotó: DARVAS JUDIT

ESEMÉNY – MEGJELENÉS

BÍRÓ JÓZSEF

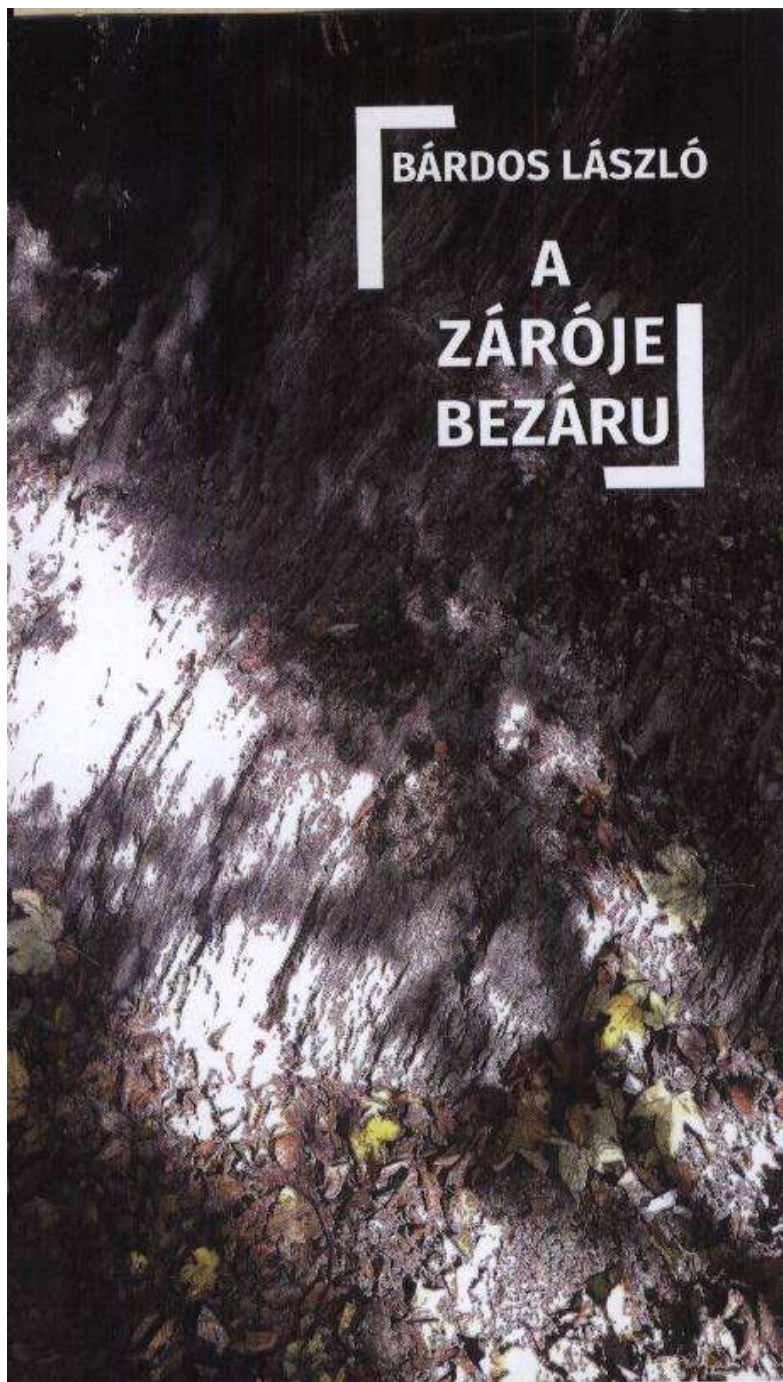

A kötet Írországban jelent meg

Budapest, 2018, Napút
verseskötet

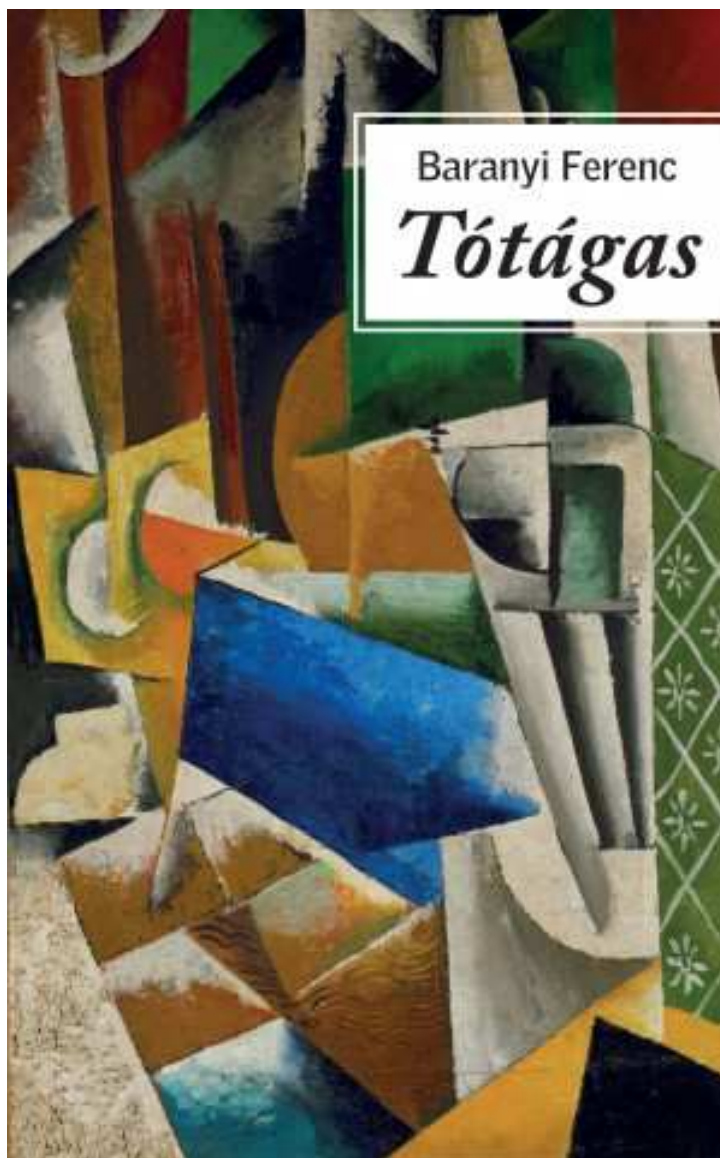
ESEMÉNY – MEGJELENÉS – KÖNYVHÉT

BÁRDOS LÁSZLÓ: *A zárójele bezáru*, Budapest, 2018, Tipp Cult Kft.
válogatott versek

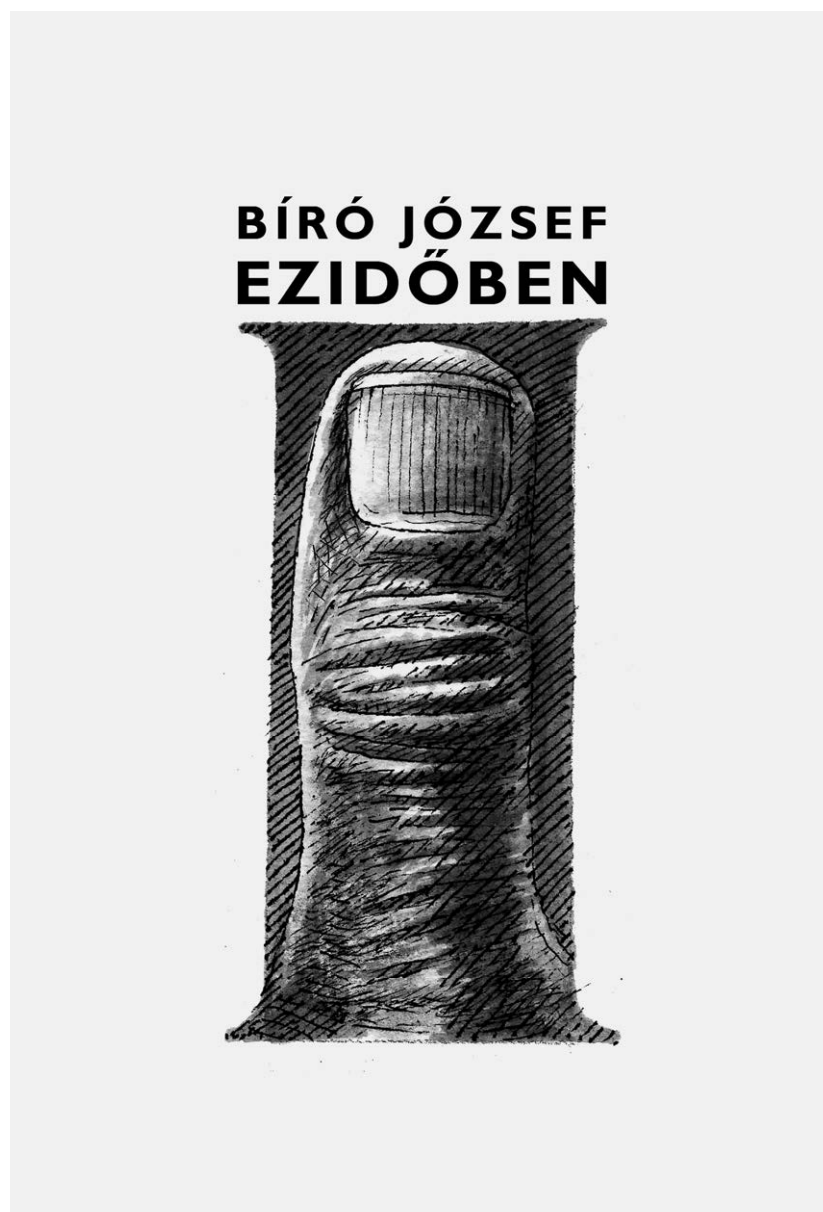
(A kiadó szóbeli jelzése szerint a kötet a 2018-as ÜKH könyvei közt is szerepel)

ESEMÉNY – MEGJELENÉS – KÖNYVHÉT

BARANYI FERENC: *Tótágas*, Budapest, 2018, Kossuth Kiadó

ESEMÉNY – MEGJELENÉS – KÖNYVHÉT

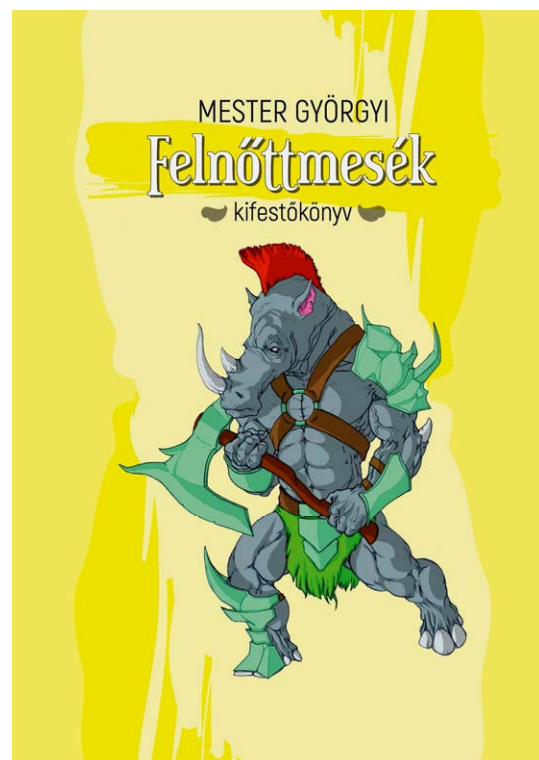
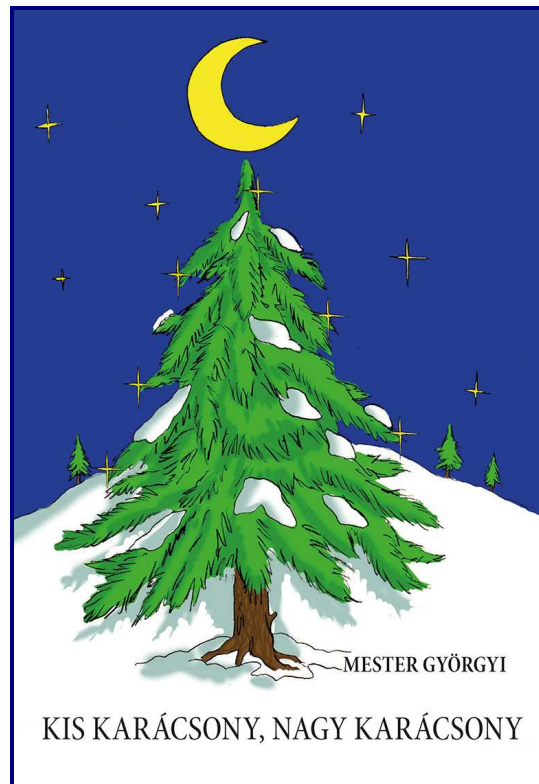
BÍRÓ JÓZSEF: *Ezidőben*, , Budapest, 2018, Napút
verseskötet

ESEMÉNY – MEGJELENÉS – KÖNYVHÉT

FETYKÓ JUDIT: *Berti meg azok a dolgok...* Budapest, 2018, Kossuth Kiadó

ESEMÉNY – MEGJELENÉS – KÖNYVHÉT

MESTER GYÖRGYI az **Ad Librum Kiadónál** megjelent könyveit dedikálja a Könyvhéten

ESEMÉNY – MEGJELENÉS – KÖNYVHÉT

NYERGES GÁBOR ÁDÁM: *Berendezkedés*, Budapest, 2018, PRAE.HU

ESEMÉNY – MEGJELENÉS – KÖNYVHÉT

Péter Erika

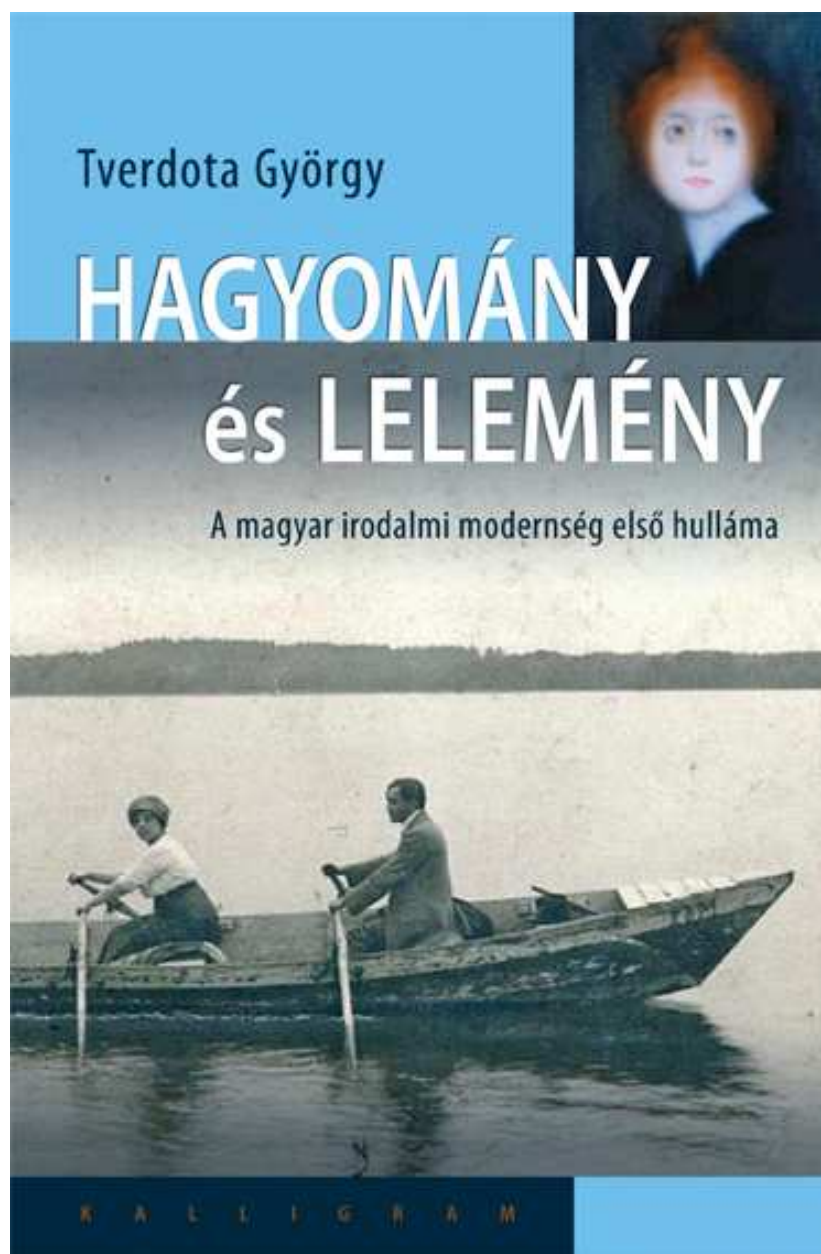
A fönixmadár dala

AB-ART

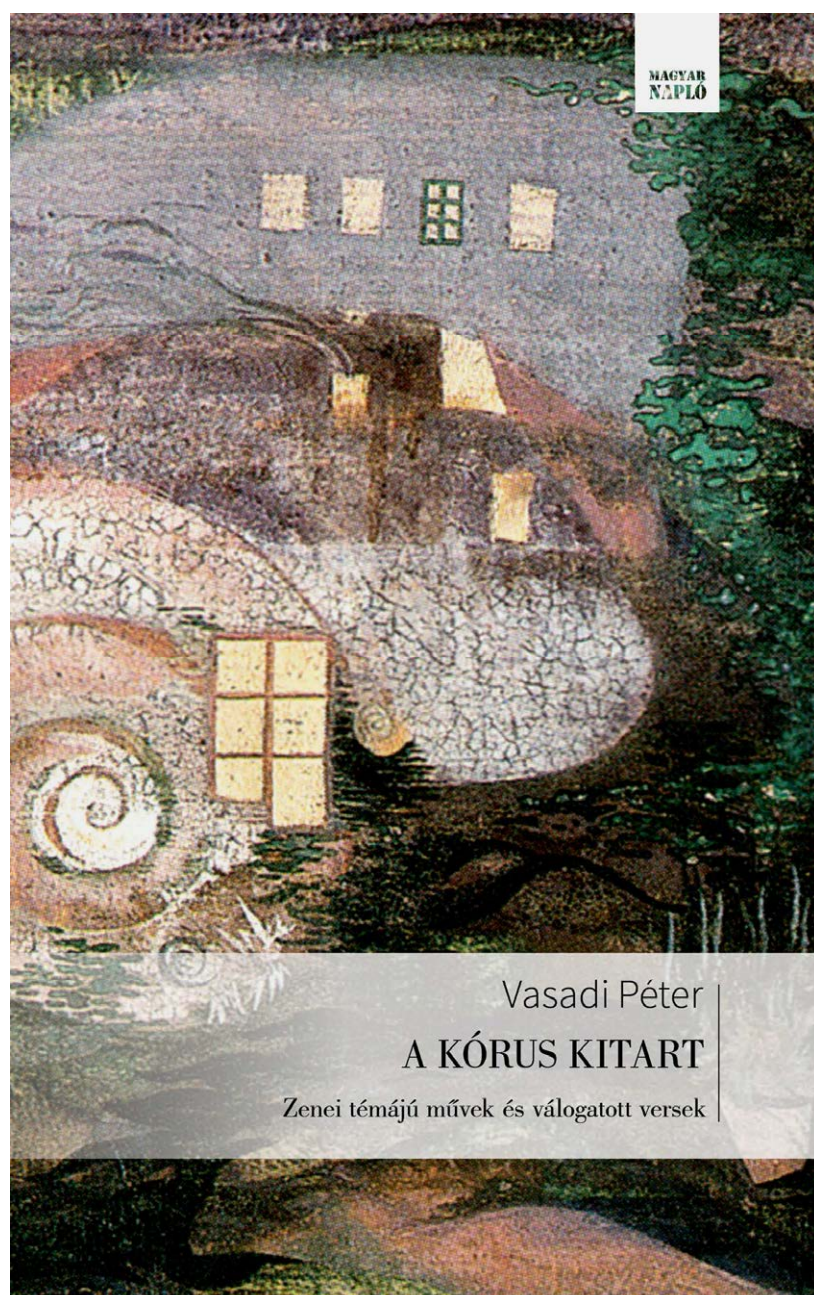
PÉTER ERIKA: A fönixmadár dala, Pozsony, 2018, AB-ART Kiadó

ESEMÉNY – MEGJELENÉS – KÖNYVHÉT

TVERDOTA GYÖRGY: *Hagyomány és lelemény*, Budapest, 2018, Kalligram Kiadó

ESEMÉNY – MEGJELENÉS – KÖNYVHÉT

VASADI PÉTER *A kórus kitart* (Zenei témájú művek és válogatott versek),

Budapest, 2018, Magyar Napló

BARANYI FERENC

Uniformis

Az egyenruha kötelez –
de meddig és mire?

Álcázhatja-e
lomb és bokor klorofill-fényű békessége
vadászó macskák szemeinek zölden villanó háborúit?

Igazolhatja-e
a rohamosan ritkuló elefántok
lenyűgöző szürkesége
az általános egérszürkeséget?

Falazhat-e
az éjszakai sötétség alkalmi bársonya
a kámzsadaróc-lelkek eredendő feketeségének?

Magába moshatja-e a hajnalpír
a vesztőhelyeken virradatkor ömlő
ártatlan vér bíborát?

Az áldott nap ragyogása
s az átkozott arany csillogása
ugyanúgy vakíthat-e?

Az egyenruha kötelez –
de meddig és mire?
Csak addig, amíg a színnek és a szívnek
nincs egymással pöre.

S csak arra, amitől nem kell pirulnod
száz év múlva se.

BARANYI FERENC: *Könyörgés apátiáért*
<http://mek.oszk.hu/02200/02296/02296.htm>

VASADI PÉTER

Azután

És gyors is. Mindenben megelőz.
Amit csak holnap akarnék,
tegnapelőtt már tőle tudom.
Mégis ma kell magamat ki-
találnom.
Elhagyom őt, öleléséből
bontakozva naponként igyekszem
utána. Mégis, mint a fehér
lehelés, tenyerembe simul,
ajkamat érinti, válla melegét
érezem, szólni szeretnék hozzá,
leint, mosolyog, sírnék, maga
felé fordít,
s néz, néz, mint a trópusi alkony,
rezzenéstelenül.
Másnap ráfektetem kezem a
kőre, fatörzsre, a homokra,
áradjon szét bennük az áldás.
Imádkozom fűben a fűhöz,
őrizze meg, ha erre járt,
a léptét, letaposva, s a
mályvavirághoz, mely mint
óriási csokor, lengedezzen
a megszentelt levegőben.
És olvasom pupillákban a
lélek zavarát. Látom, ahogy
terjed lefelé a szájra keserűen
a hazugság, s szenvedve vissza-
felé szájtól szemekig az igaz.
Vibrál mondatoktól az arc,
mélyülnek rajta a ráncok,
de köztük a bőr síkján még
megülhet az öröm. Angyal
tartja két kézzel a gerincet.

VASADI PÉTER: *Intarzia*, Budapest, 2007, Kortárs Kiadó

KÖVES JÓZSEF

A tapadó kötőjelek

Mi kötött hozzá, nem tudom.

Tán a világmindenség egy pontján,
megkövesedett csigaház-börtön
éjszaka-mélyén
találkoztunk egyszer
még az idő, a földi-idő-kezdet
előtt, a teremtés kezdetén

de azt tudom, hogy szeretet-szeméből
valami olyan jóság sugárzott
ami nyár-mosolyt hozott
a fájdalom-terhes világra.

Az is szívemhez szólt,
mikor még kócos-komenista
költő ölelte nagymamát,
mert csak a szeretet,
a mindent-legyőző szeretet
csengett ki, mint zsebóra-harangból
a fényes tiktakolás.

Nincs többé s mindig van
mint az örökkön-haladó idő.
Elment. Fáj. De végül is
itt maradt szívemben, lelkemben

s marad veletek is halálom után.

2015.december 3.

BODÓ CSIBA GIZELLA

Kérdés porszemek

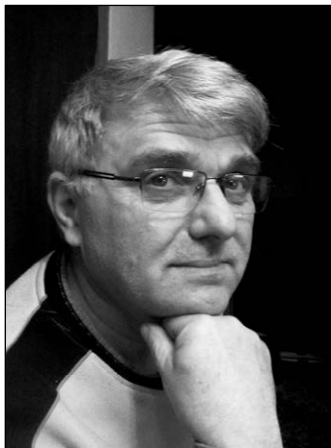
Elcsendesedett, mint a sivatag,
Hol vörösbarnába öregült
Formás kőhegyek pihennek,
Mintha hosszú útjukon guggolnának
Le egy pillanatra évezredek
Maguk mögött hagyva, hogy
Lyuggassa őket a jelen idő,
A forró déli nap,
S a hajnali hidegre legyintő
Sokszínű árny és árnyalat.

Elcsendesedett, többször nem szólt,
Nem kérdezé merre járok,
Kivel átszeltem e sivatag-világot,
Némaságba feledkezett,
Ahogy a sivatagi éjszaka tett
Végtelen csillagmezejével
A homokvilág sátra felett.

A Jordánon jól túljártunk már,
A közelben Arábia partjaival
Találkozott a tenger, s nem hittem,
Hogy e barátságpart valaha is
Véget ér, s csak ez a csend,
A megszakadt vonal néma homokja
Pereg-pereg az öblös lombik falon,
S talán már soha meg nem tudom; Miért?
Miért tűnt el mellőle lábnyomom?

Velence, 2018. április 16.

KÉPZŐMŰVÉS, KÉPZŐMŰVÉSZET

VERASZTÓ ANTAL KÁROLY
képzőművész

Orosházán élek ott is születtem 1957. szeptember 16-án. szabadidőben pedig alkotok. A rajzzal való kapcsolatam igen korán kezdődött, emlékszem az első színes ceruzákra, amivel szüleim leptek meg. Elkezdődött a közös rajzolás, majd folytatódott az iskolában. Nagyon jó rajztanároim voltak, akiktől rengeteget tanultam.

Ma is az alkotás öröme motivál. Vallom: ez magányos munka ezért nem kapcsolódtam be a helyi művészeti életbe sem. Rendszeresen látogatom az orosházi festők kiállításait, személyesen ismerem őket, azonban a magam útját járom. Grafikáin, portrérajzaim nagyon is emberi optikával látott és láttatni kívánt alkotások. Arcok, meg tanyák a tájban.

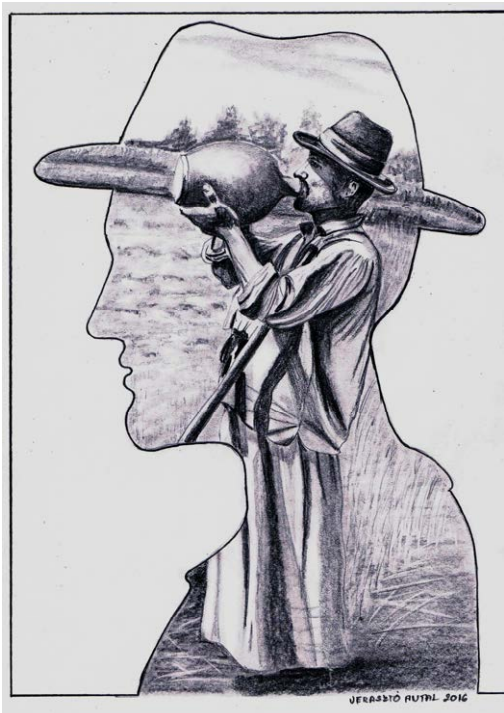
Ezekbe a képekbe a múltunkat rajzolom bele, amikor az ember még összebékélve élt a természettel. Alkotásaimmal olyan képi világot szeretnék teremteni melynek valóságát a szemlélő maga is ismeri, melynek tanyavilágát talán maga is járta. Olykor ecsetet is fogok, olajképeimen csendéletek és portrék jelennek meg. Ez év márciusában az Orosházi Evangélikus Gyülekezet nagytermében több mint félszáz alkotásommal mutatkozhattam be. Hatvan éves koromra ez volt az első önálló kiállításom. Célom, hogy képeimmel másoknak is örömet szerezsek.

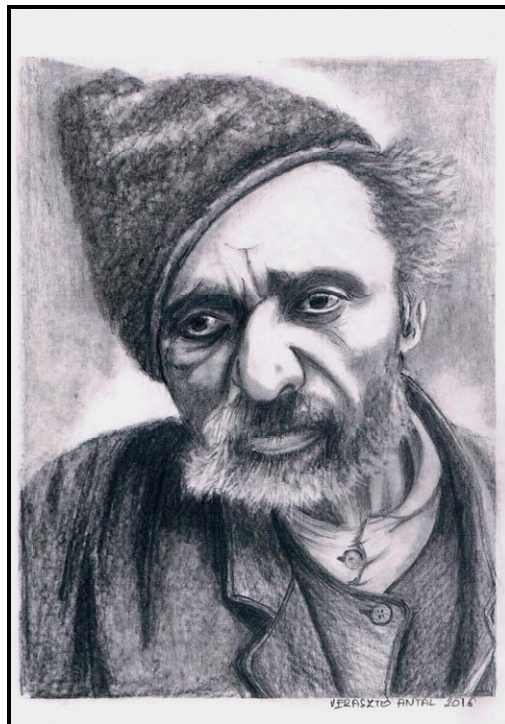
Evangélikus templom, Orosháza, ceruzarajz, 21x29,7 cm

KÉPZŐMŰVÉS, KÉPZŐMŰVÉSZET

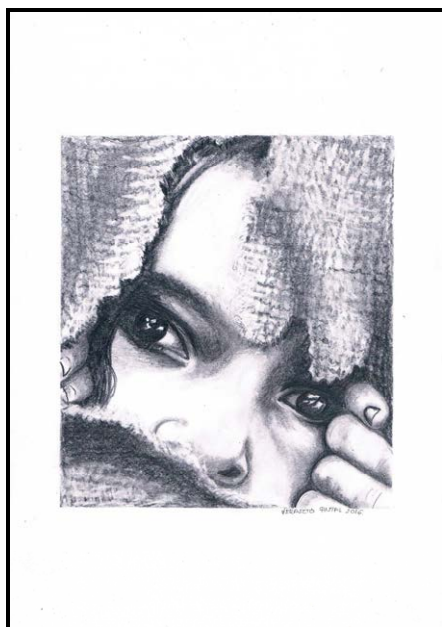
VERASZTÓ ANTAL KÁROLY
képzőművész

Emberarcú életkép III, 21x29,7 cm

Erdélyi bádogos, 21x29,7 cm

Leselkedő I, 21x9,7 cm

Leselkedő II, 21x9,7 cm

Ceruzarajzok

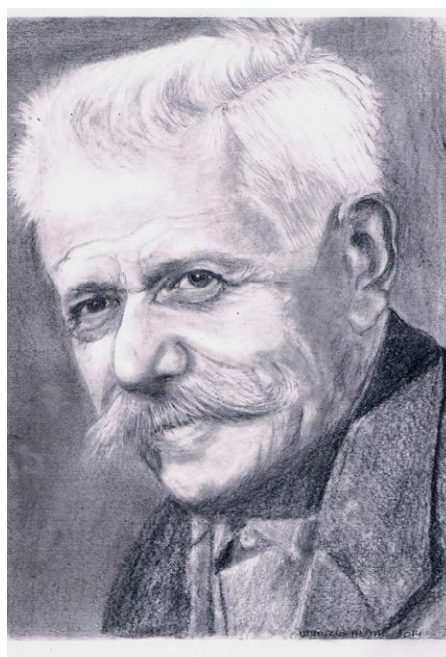
KÉPZŐMŰVÉS, KÉPZŐMŰVÉSZET

VERASZTÓ ANTAL KÁROLY
képzőművész

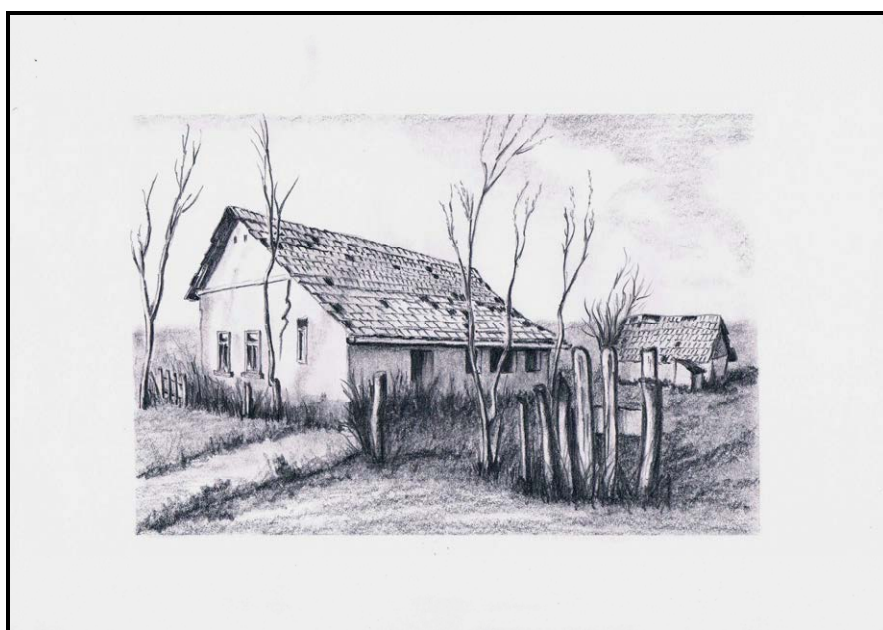
Ceruzarajzok

Megfáradt kezek, 21x29,7 cm

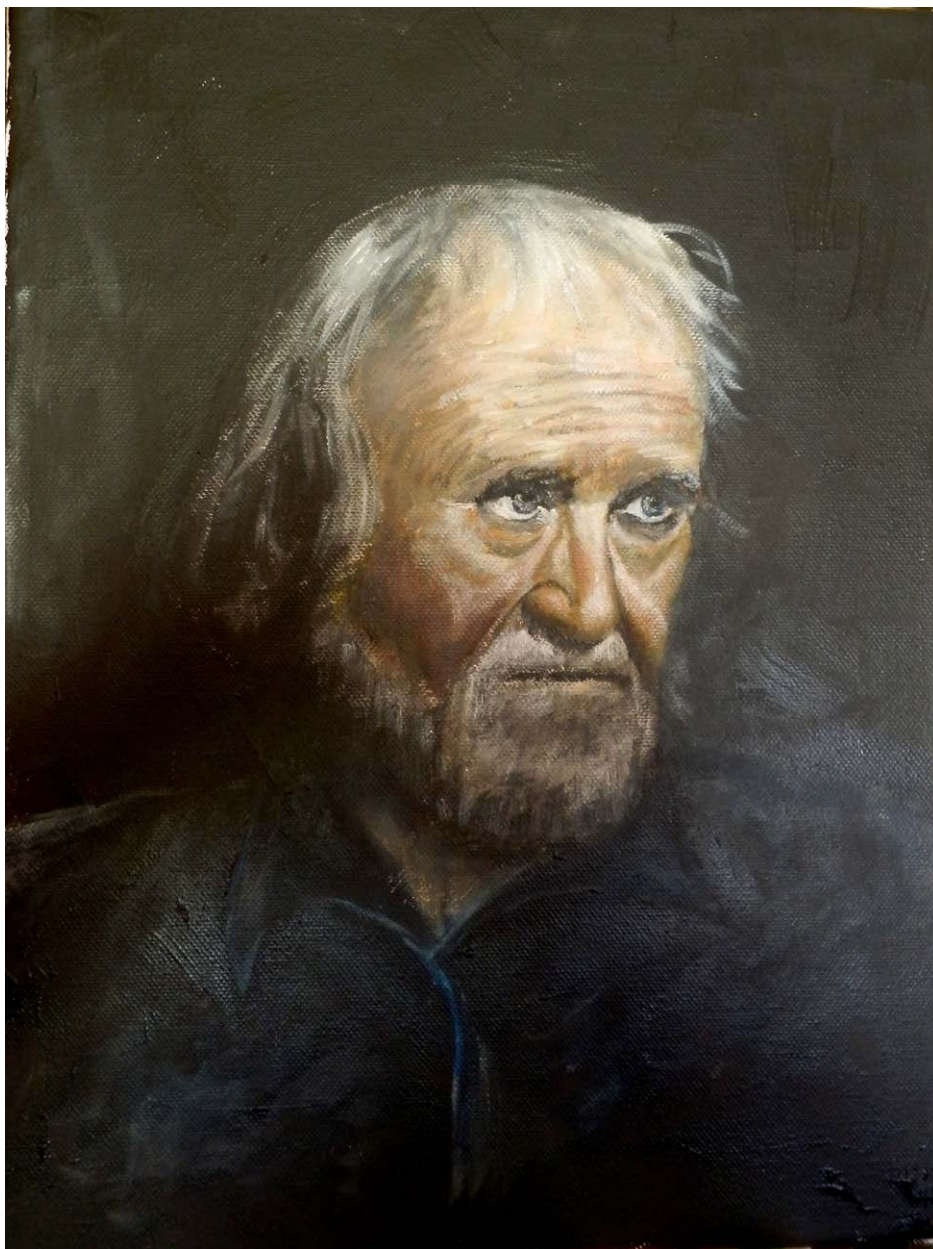
Nagyapám, 21x29,7 cm

Enyészet, 21x29,7 cm

KÉPZŐMŰVÉS, KÉPZŐMŰVÉSZET

VERASZTÓ ANTAL KÁROLY
képzőművész

Josef Koudelka fotóművész, acril, 29,5x40 cm

HÁLÓ GYULA

Pipacsokkal énekel

Szendrey-Nagy Olivérnek

Pipacsokkal énekel.
megdöngeti az üvegtáblákat
finom újbegyérintéssel
amitől egyszerre hiszed
szétrobban vagy átnyúl rajta
és az üveg csak hullámszik
a keret partjai között

Madarakba fészkel.
gördeszkákon lovagol
pörgeti a talpak alatt
kerekeket simít a rámpákhoz
nevelteti a híd pilléreit
a némán száguldó kamaszok
büszkeségét nyomja a szemekbe

Napsugarakat fonogat.
a kávéscsészék aromáját
szétpattintja a szobában
a pörkölés lángjait
tánc-karként irányítja
a nyitott szájba-orrba
élvezettel lopja orvul

Háztetőkre álmodik.
a fűnyíró előtt a szálakat
akkurátusan sorba rendezi
megszámolja darabonként
elsimítja mindet a gyűjtőben
szorosan egymáshoz simítja
hogy eggyé váljanak

Köveket sarjaszt.
kódolt jeleket csomagol ki
az optikai kábelek
homályos elágazásaiban
ujjaival igazítja őket
huncutul visszacsomagolja
mielőtt a felhasználókhöz ér

Igét reggelizik.
az öregek botját odaragasztja
minden lépésnél az útra
aztán annyira emeli odébb
hogy az örökké változón
csoszogó lábak mellett
pontosan érjen a földre

PETHES MÁRIA

együttállások

elvágja a reggelt az éjszakától
fénykésével a hajnal ilyenkor
születnek a versek ha megütik
az általad felállított mércét
könyvbe kerülnek aminek a józan
megfontolás ad címet mert annak
tükröznie kell a benne lévő
költemények tartalmát

ismered a várost habár a város
úgy tesz mintha nem ismerne téged
utcái az állomáshoz vezetnek ahol
az öregség várakozik a menetrend
szerinti vonatra együtt szálltok fel
melléd ül pedig van bőven hely
de kipécézett magának füledbe súgja
kitartok melletted halálodig

nem akarsz beszélgetni vele
közömbös arcot vágsz kinézel
az ablakon a táskádban halkan
sírdogál befejezetlen jegyzeted
fölveszed a fonalat nehogy földi
időszámítás szerint túl késő legyen
és selymesen elpárologjon az ihlet

közben megnő a hajad a körmöd
szempillád az együttállásokban lévő
galaxisokat paskolja amitől
kibillen egyensúlyából a fény

alig egy óra telik el közben
konkrét körben keresed
azt a biztos felületet amiben
megkapaszkodhatnak a szavak
hogy fölálljon a képzeleted szerint
tökéletes rendben a létezés

minden napra jut egy dézsa vívü
lubickolsz benne fölbukkansz
alámerülsz rémület tölt el
amikor rádöbbsz a telefonszámok
úgy illannak el az emlékezetedből
mint az évszámok amikhez boldog
órákat kötöttél kimért jövődön
merengsz összekevered ifjúságod
történeit amik abban a poros utcában
végződnek ahol élsz

MOLNÁR KRISZTINA RITA

Duruzsol ölemben a csend

Hallasz?
Észreveszel?
Tudod, hogy én vagyok
a teáskannák forró zümmögése?
A gyufasercenés,
ha mécesst gyújtasz télen koraeste?
Mert a sarkokat úgy belepte a homály és az árnyék,
hogy nem biztos, hogy egykönnyen hozzád találnék,
ha nem segítene a csöppke fény.
De így,
öledbe bújok,
s kuporogva hallgatom veled,
hogy múlik minden el –
a szúpercegés, a ketyegés, a két régi jel is
mutatja, és a szív,
ahogy észrevétlen fogynak dobbanásai –

De jó, hogy most a fal túloldalán egy asszony felnevet!
A radiátorcsőben csilingelő neszek bolyonganak.
Babusgató a félhomály,
az illat is, ahogy kezed
felbont egy mandarint, tudom,
hogy megtörök,
ha eljön majd a fény,
a fénynek ünnepe.

Forrás:

MOLNÁR KRISZTINA RITA: *Levél egy fjord partjáról* c. új verseskötetéből, Scolar Kiadó, 2017

KERÉNYI GRÁCIA

Költő, 1982

*„...költő az, aki kézből evett
és az, aki levágta a kezét...”*
TADEUS ROŻEWICZ

Költő az, ki társaival iszik,
s aki azért iszik, mert társtalan.

Költő az, ki írhat, ha sírnia
már nem lehet, s könnyének ára van.

Költő, ki verset olvas, vagy szaval,
ki prózára, beszédre nem figyel.

Költő, ki gögicsél a kisbabával,
s magát akasztja fel, ha ölni kell.

1982. március 31.

KERÉNYI GRÁCIA: *Nálunk a málnabokrok. Válogatott versek*, Budapest, 1985, Szépirodalmi Könyvkiadó.

TÁTRAI S. MIKLÓS

„Estepona”

A bohóc

A piros Dacia lassan haladt a kertvárosban. A kacskaringós utcák hiányos névtáblái nem sok segítséget adtak a tájékozódásban. Az épületek számozásában kevés ésszerűséget talált az, aki először járt arra. A bohóc már kétszer elment a keresett ház előtt, csak harmadszorra vette észre a kertben a léggömbökkel feldíszített magnólia bokrot. Leparkolt a ház előtt, gondosan átnézte táskáját, amelybe jelmezét, iratait, és a megrendelő levelét tette. Semmi kétsége sem volt: jó helyen jár, már bizonyára nagyon várják. A mókás nevű Badacsonyi Gerihez hívták, aki ötödik születésnapját ünnepli, pontosan azon a napon, amikor ő a huszonhetediket. Soha nem utasított vissza egyetlen felkérést sem, ezt most sem akarta megtenni. Bízott barátaiban, akik majd bizonyára megértik, hogy az ilyenkor szokásos bolondozások, tréfák, köszöntések, csak szereplése után kezdődhetnek.

Ligetvári Richárd negyedik éve játszotta a bohóc szerepét, és szórakoztatta gyermekközönségét különböző rendezvényeken. Nehezen hagyta ott a tanári pályát. Szerette munkáját, hivatását, azonban igazgatójával olyan súlyos nézeteltérésbe keveredett, hogy nem maradt más választása. Egyik helyi iskola sem fogadta a fiatal, és szókimondó, olykor talán hőzöngő pedagógust, mert igazgatója rosszindulatú véleménye mindenütt megelőzte. A kollégák nem merték, vagy nem akarták alkalmazni. Két választása maradt. Elköltözik az ország másik felébe, vagy új megélhetés után néz. Nem volt felesége, gyermeke, mégis ezer szállal kötődött a városhoz. Ott nőtt fel, ott járt iskolába, ott voltak legjobb barátai, a sporttársak, a cimborák, a lányok, az ismert szórakozóhelyek, és emlékek sokasága, amelyektől nem akart elszakadni. Néhány próbálkozás után találta meg a bohóc szerepét, amellyel egyre nagyobb népszerűséget szerzett. Vidám kis jeleneteket állított össze, és tanult be, amelyekkel óvodákban, családi-, baráti-, gyermekrendezvényeken lépett fel. Nem gazdagodott meg a szereplésekből, de a kezdeti döcögések után szépen beindult vállalkozása. A harmadik évtől már a szomszédos megyékbe is hívták, ahogyan most is. Miután mindent rendben talált, kiszállt autójából, lezárta, és a legcsekélyebb lámpaláz, vagy izgalom nélkül indult el a ház felé, pedig ott meglepetések sokasága várta.

Szigorú tekintetű hölgy nyitott ajtót, akit a bohóc az ünnepelt édesanyjának gondolt. Meglepte a barátságtalan fogadtatás, a néhány perces késés miatti szemrehányás, és hiányolta az ilyenkor szokásos fékezhetetlen gyermekzsivajt. Ha ilyen, hát ilyen – gondolta Richárd – végül is neki a kis Gerivel és barátaival kell jól éreznie magát. A hölgy a fürdőszobához kísérte, és javasolta, ott öltözzön fel jelmezébe, majd együtt menjenek a szobába. Az ajtó előtt azt kérte, hunyja le a szemét, és úgy lépjenek be. A bohóc teljesen megnyugodott. Kedves gyermektréfára gondolt, és már sejteni vélte az addigi nagy csend okát. A háta mögött durván becsapódó ajtó hangjára kinyitotta szemét, és döbbenet nézett körül. Egyetlen gyerek sem volt a szobában! A távolabbi, jobb oldali sarokban, a nagy franciaágyon, egy hatalmas kutya ült, és halkán, de ellenségesen morgott. A bal oldali sarokban magányos üres asztal állt, az ajtótól jobbra két szék, és egy nagy bőrönd. A lehetetlennek tűnő helyzetet a hölgy kárörvendő mosolya, és váratlan mozdulata tetézte, amellyel bezárta az ajtót, és zsebre tette a kulcsot, majd gúnyosan megszólalt.

– Bohóc Úr! Bemutatom önnek Badacsonyi Gerit. Öt éves, ereje teljében lévő dobermann. Nem szereti, ha nem veszik komolyan. Csak nekem fogad szót, bárkit széttépne a kedvemért. Javaslom, ne bosszantsa, és kezdje meg a műsorát, kíváncsian várjuk!

– Ugye most viccel asszonyom? Hol vannak a gyerekek? - kérdezte a bohóc, mintha rémálomból ébredne.

– Semmi kedvem viccelni! Jó okom van arra, hogy lássam, miként viselkedik, amikor maga van kiszolgáltatott helyzetben, amikor maga lesz védtelen!

– Nem tudom, miről beszél! Maga örült! Azonnal elmegyek innen, nyissa ki az ajtót!

– Nem megy sehova! Ugye Geri? – emelte meg hangját a nő, és a kutya felé biccentett, amelyik leugrott az ágyról, szőrét felborzolva, hangosan morgott – Kezdje már el!

A helyzet annyira ijesztően és fenyegetően alakult, hogy a bohócnak már semmi kétsége sem lehetett: egy örült fogságába került. Fogalma sem volt mit akar tőle, és hogyan fog innen megszabadulni. A nagy kutya teljesen megrémítette, már bármire hajlandónak mutatkozott. Egyszerűen félt, nagyon félt. Remegve kezdett bele műsorába. Nagyon szánalmasra sikerült, már majdnem elsírta magát. Egy pillanatra úgy tűnt, kínzója megkegyelmezett, de csalódnia kellett.

– Ez borzalmas, hagyja abba! Tényleg nem tudja, miért van itt? Nem ismer meg?

– Fogalmam sincs ki maga, sosem láttam!

– Nem? Hét évvel ezelőtt találkoztunk a Fényhullám-diszkóban. Sosem felejttem el magát és a barátait!

– Elismerem, hogy sokat jártunk oda szórakozni, legalább száz lánnyal találkozhattam ott. Nem emlékezhetek mindenkire!

– Száz lány? És mindegyiket leittatták? Mindegyikkel ugyanolyan aljasul bántak el, ahogyan velem?

– Miről beszél? Soha nem itattunk le senkit! Összekever valakivel!

– Nem! Azonnal felismertem, amikor megláttam a szórólapját, ahol reklámozza a bohócságát. Most megfizet mindenért!

– Sosem láttam magát! Összekever valakivel! Engedjen elmenni! – kiáltozott egyre jobban könyörögve Richárd, de már maga sem bízott ebben.

– Feküdjön le az ágyra, a hátára! Geri, ágyra! – hangzott fel a kurta parancs.

A kutya fogvicsorgatva indult a halálra vált férfihez, aki már-már önkívületi állapotban hátrált az ágy felé, és engedelmesen hanyatt feküdt. A dobermann felugrott mellé. Richárd mozdulni sem mert, valósággal megbénult a rémülettől. A nő felemelte a bőröndöt, az asztalra tette, majd kinyitotta. Szíjakat és egy ollót vett elő. A szerencsétlen férfi két kezét, és két lábát az ágy rácsaihoz kötözte, azokat terpeszbe feszítette. Leparancsolta a kutyát az ágyról. Az ollóval a Bohóc bokájához közeledett, végigvágta mind a két nadrágszárát, majd a nadrágot is.

– Gondolom, tudja, most mi következik? Hallott már arról, hogyan bánnak el az erőszakoskodó férfiakkal?

– Ne, ne tegye! – nyöszörgött kétségbeesetten Richárd – Esküszöm, hogy sosem láttam magát, és soha nem erőszakoskodtam egyetlen nővel sem! Ha valaki, valamikor bántotta magát, nagyon sajnálom! Legyen irgalmas velem! Ígérem, ígérem, hogy... — nem tudta befejezni mondatot, a félelem, és az izgalmak miatt elveszítette eszméletét.

A nő háta mögött csendesen kinyílt az ajtó és két férfi lépett be. Az ágyhoz mentek, és már mind a hárman sajnálkozva nézték az aléltan fekvő Richárdot. A csendet a nő halk hangja törte meg.

– Már megbocsássanak uraim, de egy kissé erős tréfát rendeltek meg a barátjuk születésnapjára.

NYERGES GÁBOR ÁDÁM

Még pár év

Rosszul mértem föl a helyzetet.
Azt hittem, aki megsegít, megszeret.
És fordítva. Nem lesz "még pár év", bármi.
Hogy megtanultam rendesebben várni.

Hogy bölcs szkepszisem majd kellőképp felvértéz.
Kinőttem, pedig régen még elfért ez
a csalódottság itt-ott, belül. Bennem.
Hogy minden rendben? Nem tudom. Füllentem.

A helyzetek csak rosszul mérhetők fel,
vigasztalom magam unottan, tökføj.
Még pár év. Igazán türelemmel lehetek,
susogják a földben várakozó leletek.

(megj.: Látó, 2017/10.)

NAGY BANDÓ ANDRÁS

Csőlátók

Jó emberek, vascsőben éltek,
vonultok, mást se, hangyaléptek,
nem láttok, épp elég, ha néztek,
máshova nem, csupán elétek,
nem láttok se jobbra, se balra,
koccantok, ütődtek a falba.
Meneteltek, csodát kerestek,
bambultok, mentek, csak mentek,
elléptek ezer csoda mellett.
Életetek csőfalra írva,
s csőben csúsztok majd le a sírba.

VIHAR JUDIT

„Eljegyeztem magam a világgal és az igazsággal.”

Szamárháton

A *Szamárháton* című kötet is a Szépirodalminál jelent meg 1976-ban, a szerkesztője *Gergely Ágnes* volt. A kötet cím nagyon jellemző Vihar Bélára. Fiatalkori lírájában is ott szerepel a számár, a pompás szépségű ló távoli, okos, s mégis kissé groteszk rokona. Mikor a költő Bulgáriában járt, hazahozott egy kis fából faragott szamarat, melyet attól kezdve a könyvespolcán őrzött. Ez a kis állat adta az ihletet a címadó vers megírására. A könyv megjelenése olyan szempontból okozott problémát, hogy közvetlen a szerkesztés előtt Vihar Béla másodszor is szívinfarktust kapott. Így a kiadó és akórházi ágy között személyem jelentette a közvetítő kapcsot. Az első infarktus még ötvennyolc évesen érte, ebből sikerült felgyógyulnia. A második után is rendbejött, s még néhány évig tudott dolgozni, de sajnos a cigarettáról élete végéig nem mondott le, cigaretta nélkül nem ment a munka.

A *Szamárháton* című kötet szerkezete szerint hat ciklusra tagolódik: *Szamárháton*, *Az idő vallatása*, *A költő fohásza*, *Az ablakból*, *Csörgősipkában*. Végül ebben a könyvben is olvasható egy rádióra írt darab, *A Kék Tündér hídja* című lírai mesejáték, amely a háborúskodás értelmetlenségéről szól, s amelyet a Magyar Rádióban adtak elő és később nagyon sokszor megismételték. Török Tamás rendezte, Bilicsi Tivadar, Basilides Zoltán, Bulla Elma, Császár Angéla, Csákányi László, Kőmíves Sándor játszott benne többek között.

A kötet verseit kozmikuság tárgult bensőségesség kettőssége jellemzi. Ez az ambivalencia Vihar Bélánál belülről fakadó őszinte ünnepélyes hangnem, amely sokszor finom iróniával is ötvöződik. Ebben a kötetben is helyet kapnak gondolati jellegű költemények, melyeknek témája a Vihar Bélánál oly gyakran felmerülő kérdés: az idő problematikája. Ilyen például *Az idő mutatói*, *A percek átváltozásai*, melyek az örökké múló és születő idővel kapcsolatosan felmerülő képeket vetíti elénk:

„Óramutatók kettőse:
a lét folyóját karcoló, karcsú evezőpár;
szárnyak metsző irama.”

A vízszintes, a függőleges, a párhuzamos, a hullámvonal és a görbe vonal látványának asszociációiból születik *A vonal mágiája* című költeménye, amely újabb és újabb gondolatokat ébreszt az olvasóban, önmagukban folytatva így az alkotást. A *Szamárháton* című kötetben is olvashatunk bibliai tárgyú költeményeket. Érdekes gondolatot vet fel *A Megalkuvóban* Vihar Béla, amikor arról ír, hogy esetleg Jézus előtt volt egy másik Jézus, akit Pilátusnak, a szenvedések előrevetítésével sikerült elrettentenie tettei vállalásától, megtagadta tanait, megalkuvóvá vált, s szabadon engedték. Fejet hajtott a gazdagoknak, s jómódú ács lett belőle, de ugyanakkor örök életére boldogtalan maradt. A krisztusi fájdalom és mélységes kín csendül ki az *Egy Chagall-kép szomorúsága* című verséből:

„S hogy enyhítené szomját, tűz-sebét,
nem jött el hozzá a forrás, sem a rét,
majd vigaszát, ki már csak ettől várja,
kiszikkadt nyelvét önvérébe mártva,
mohón kortyolta, mint anyja tejét.”

S megint egy golgotai kép, de most szarkasztikus megfogalmazásban a két latorról, akik nem mások, mint a műkritikusok, kiknek vér helyett nyomdafesték csörgedezik az ereikben (*Jobbról, balról*). A *Csörgősipkában* című verse áttételes formában a zsarnokság talpnyalóit gúnyolja ki éles iróniával.

Az öngyilkosság lehetőségének líraian megrajzolt gondolata szólal meg *Az ősfelfedezés* című költeményből. A sóvárgott halál, az öregségben, betegségben megfáradt ember hangja tör fel a sóhajszerű *Nehéz órában* című költeményből.

Tájköltészete itt is szép költeményekkel gazdagodik, mint például a *Budapest – Európa*, amely még több ennél, történelmünk, sorsunk iránt érzett felelősség is:

„Európához tartozol, te, sodró folyammal,
hidak ékszerével ékesített ősi és ifjú Városom,
ahogy e közösséged révén elválasztod az igazit
a talmitól, s vigyázva a Szellem hótiszta lángjait,
az ádáz szelek ellenében pajzsként emeled
védelmező és meleg tenyered,
hogy soha ne aludják ki ez a lobogás,
rangod világló aranyvirága.”

A kötetben két vers is íródik a kisedhez, a megszületett unokához: *A folytatóhoz* és *A világ nyitánya* című versek. A költő köszönti őt, „a habokra szállt Odüsszeusz”, amint végigkúszik a szőnyegen, hogy elkezdje megismerni a világot, miközben „gyöngye torkából ujjongó hang szökken elő”.

„Így növekedj, haladj, mindig fölfelé!
Óvjon a történelem, röptsen munka, szerelem!
Jó utat jövendődbe!”

Alföldi Jenő az *Élet és Irodalom* 1976. szeptember 11-i számában így méltatja a *Szamárháton* című kötetet: „Az eredetiséghez askétikus szigorúsággal ragaszkodó Kassáktól, s a reménytelenség etikáját kinyilatkoztató Füsttől eltérően a *Szamárháton* költője szelíd öngúnnyal és alázatos rezignáltsággal beszél; a kötetlen versformát a harmóniaeszmény jegyében olykor szabályos, klasszicizáló versekkel váltogatja. Megerősít abban a régi gyanúmban, hogy költőink idősödven szinte törvényszerűen Arany János vonzásába kerülnek... Vihar Béla patetikus költészete föltétlenül megszenvedett. Akkor is, ha „próféták atomkori leszarmazottjaként” viaskodik a háború démoni árnyékával, méltóságosan áradó bibliai motívumokat időszerűsítve vagy aforizmákat mondva, és akkor is, ha kesernyészatírákat, vagy éppen rádióelőadásra szánt verses mesét ír a gyerekeknek... Közönségsikerre tarthat számot *A világ nyitánya*, a *Babits Jónás könyvéhez*, a *Csörgősipkában*, *A mese örökkévalósága*, a *Szexpressz ajánlva* és a *Kék Tündér hídja*. Bensőségesen finom vers a *Nehéz órában* és a *Holtak vándorlása*.”

S. Benedek András a *Népszava* 1976. augusztus 28-i számában így jellemzi ezt a verseskönyvet: „Tónusa tragikus: „A céltalanul hömpölygő időben” keres fogódzót, s bár

nem talál (hisz nem is találhat) a mindent feloldó válaszra – filozofikus humora, iróniája, groteszkre való hajlama, segíti humanista mondanivalójának megfogalmazásában.

Nincsenek sablonjai: történelemszemlélete már-már profanizáló. Paradoxonokra hajlamos versvilágában így kerülnek egymás mellé Ferenc József és a hazai sertéskereskedők, Krisztus és Schneider Fáni, az amputált Magyarország, a töprengő görögök, a Code Napoleon és a Téli Palota ostroma. Mindez egy versben, a címadó Szamárhátonban, e nagylélegzetű és tág ívű vallomásban.

Új kötetének talán legsúlyosabb, legkomolyabb ciklusa *Az idő vallatása*. A be nem teljesült sors és az elmulasztott kötelesség terhével küzdő megváltótól (*Megalkuvó*), az önmagával, életösztöneivel is szembeforduló emberen (*Az ősfelfedezés*) a kunyhók bolyongó királyfiáig (*Sándor*) ível ez a gondolatsor, amely „a szellem Magyarországa állampolgárának” önmagával s a történelemmel viaskodó költői hitvallása.”

László Zsigmond az Új Élet 1976. május 15-i számában sokhangú lírikusnak tartja Vihar Bélát: „A satíra, sőt persziflázs „csörgősipkás” hangja. A baráti emlékezés forrón felidéző hangja. És, nagyon meghatóan-megkapóan, „a folytatáshoz”, egy új „világ nyitányát” intonáló csöppnyi utódhoz forduló bizakodás hangja. Szűk terjedelmében gazdag „üzenet”.”

Nógrádi Gábor a Magyar Nemzet 1976. november 28-i számában részletesen elemzi Vihar Béla kötetét: „Már a kötet címadó versének történelmi és életrajzi szimultanizmusa is jövőnkhez teremt megtartó távlatot a múltban, a vágyakban, a tervekben, a reményekben, úton „egy kék tornyú és magasán lebegő ismeretlen város felé”. Úton a cél felé, amit a „céltalanul hömpölygő időbe” álmodik, „a cél felé, ami – úgy lehet – nincs”. Versről versre e cél koordinátáit próbálja megrajzolni, tudván tudva, hogy a kisedé ez a jövő, akiben „az idő folytatja önmagát”. A „csöppnyi vándoré” ez a Szamárháton című tizedik kötet is, hiszen, mint Vihar Béla írja, „abból az úrből, ahová én tartok, nincsen visszaút”.”

A Vigilia 1976. júniusi számában Síki Géza méltatja a könyvet a következőképpen: „Hogy mennyire a „nagy költészet” közvetlen közelségébe került, annak bizonyosságául hadd idézzem *A holtak vándorlása* című verset, mely hiánytalanul beleillik irodalmunk egzisztenciális vonulatába, a kép döbbenetes ereje és a forma egyszerűsége, evidenciája miatt:

Olykor egy hosszú asztal körül ülnek,
és kalácsot meg halat fogyasztanak.
Néha hétköznapi dolgokról váltanak szót,
Aztán egyenként felállnak,
s kik-ki megy a maga útján,
az élők álmaiban, az emlékezés bársonyos ösvényein,
hogyan valakit megkeressenek.
Talán egy hajdani sóhajt,
elmulasztott kérdést,
soha el nem hangzott kiáltást,
be nem fejezett mondatot.
Az égen hideg, zöldfényű hold ragyog,
borongó tornyok fölött elsuhanva.

Így mennek ők, a feledés ködében, anyagtalanul,
s egy néma kertben ők is kerengenek,
hol nincs idő, hol szél pörög,
hol nincsen te, sem én,
s kialszik arcuk nesztelen, mint tompa lámpafény.”

... Bizonyára sok keserűséget hordoz szívében. Sok fájdalmat. A félreértések és a félreismerések tövisszúrásait. De ő is konok elszántsággal megy prófétálni, mint hajdan Babits Jónása:

„Akként vagyunk, mint Jónás Ninivével:
prófétálunk a ránk bízott igével,
és várjuk, hogy szavunkra a falak
negyven nap múltán majd leomlanak.
Így ordibálunk, míg torkunk reped,
de semmi, semmi nem változik meg,
s ki menekülne, hogy minden hiába,
jő a nagy Hal, majd undorral kihányja,
a habos tenger kiköpi a partra,
s amit keresne, nincs többé nyugalma:
mert magát veszti, ki bölcsnek véelve
visszafordul, hogy nem megy Ninivébe,
megtagadván, amit parancsul adtak
szívünkbe az égi nagy Hatalmak.”

A kritikák közül végül Szabolcsi Gábor bírálatából idézünk: „Költői eszközeiben gazdag: Prózaverseinek ritmikája a magyar nyelv dallam-lehetőségeit a mondanivaló szarkazmusának kihangsúlyozására képes felhasználni. Az *Ikon görbe tükörben* ennek egyik példája, ahol a stílus alázatos hajlékonyságát szinte frivolán támasztja alá a mondat zenéjének hullámmozgása. Játékos kedvének szülőttei a szójátékos *Szexpressz*, ajánlva s a *Madárka*. Nagy verseinek szélesen hömpölygő folyamai az expresszionista vers hatását idézik, de megszólal a népdal-forma is, mint a *Láttelek* néhány darabjában. Képes a forma és a stílus átegyénítésére... Ez a költői világ formai gazdagságának – mely az emberi lét kereteinek, társadalmi, történelmi anyagának és az ember belső, lelki világának, etikájának ellentmondásait mondja ki – mindeneken túl harmóniát teremtő varázsa. Nem egyszólamúságról van szó, hanem a színek, dallamok, átgondolt formák és játékos, bizzar ötletek nagyívűen összeszerkesztett harmóniájáról.”

Folytatjuk

VIHAR BÉLA

Albérleti szerzetes

Albérleti szerzetes vagyok, egyszerű mondatokban beszélek
és nappal munkámra hajolva sokszor felemelem fejemet
mert anyám hív engem, az igaz vers ősanija, kék ég sugaras kendőjével
ki idegen világban élek távol
és szomorú vagyok az emberért meg magamért házamban
hej huszonkétéves fiatalember
a világot te sem váltod meg és meghalsz...
menekülj hát fel a csillagok ködös lépcsőjén a parttalanba
hol minden dolgok összele fúj át havazva az időn
és szentferenc-állatkáim:
 ágy, szék, asztal, könyvállvány, én nyájam
üvegből, fából és vasból,
néma testvéreim a hallgatás vályúja előtt,
dörzsöljétek homlokotok Európa eme fiához,
könyvek zsbongjátok körül őt, liliomok hajtsatok ki a hóban
és most vágyaim gyürüje kigyúl
albérleti szerzetes álma, - a városon keresztül égő lámpás száll -
a szekrény fölött Párizs kígyózik - a variété színpadán felgördült a függöny
New-York esti fényben fürdik, tengerből kilépő nimfa meztelen teste, felhőkarcolók,
a messzi hegyek erdői mint istenek gyűlése
örökkévaló vonaton száguldok,
a pálmák gyertyaszálain keresztül a bölcsesség hajnala pirkad
úszva a pusztaságon
és az isten virágoskertje - népek - nyiladoznak, nyiladoznak,
hallok indiai énekeket, bánatosat, szomorút,
tenger erdőben ülök, elűzött királyfi és pergetem az élet értelmének olvasóját:
szabadító-szabadulás.
De köd előttem, köd utánam!
Lányok körtáncában lobogok, jókedvem fáklyája szikrázik
Spanyolország!
A kasztanyett száz csengője csörög előttem, körülöttem,
ujjaid hattyúívei között leány
és téged vonlak nászra, szerelem oldott kéréje, ha éjszaka lesz sarjú ágyamon.
Országúti zsoldár
Isten ring bennem mint a búzatenger,
vagy ősi nagy vizek.
Boldogan és tisztán pirkadok a hajnallal
és az alázat fehér törülközőjébe hajtom fejem,
mint fáradt tehén jászolba szénáért
és nem szomorkodom többé
hanem vigadozom dalaim rőzselángjai között,
hej liliomot hajt a tövis is,

homlokomon Isten láthatatlan koronájával megyek át a világon,
hegycimborámmal egymás vállára vetjük karjainkat,
fel is út, le is út!
te meg szellő fújd fel a cseresznyefák szép piros szoknyáját.

Forrás: VIHAR BÉLA: *Út önmagadtól*, – <http://mek.oszk.hu/05100/05109/05109.htm>

Fotó: FÁBIÁN MÁRIA

JENEY ANDRÁS

Már nem tudod meg

Tüdőembóliában haldokolva,
Kiégetett szívű agyaggolyóbis...
Üres medrében lángol a folyó is,
Levélen hullafolt virul, s a rozsdá.

Ufó-idő a holnapot tapodja.
Évmilliókra sivatagi port hint,
Szőlőtőkére fejsze vési: volt, nincs;
S ha mentenéd, lennél világ bolondja.

Hektárnyi zöld ha gyógyírt is lehelne,
Kristály bor íze, mondd, kinek teremne? –
Míg érleled, doppingolt pillanat lehangy.

Futsz hát velem, s nem is fáj már, mi eltűnt,
Mert élni kell, pusztuljon bár a Földünk;
És már sosem tudod meg azt: a Föld – te vagy.

Madárcsönd

Pécs, Kispiricsizma-dűlő

Kis Piri ébred, rétre szalad, lábán pici csizma,
Dalt neki zeng a haris, de miért, hogy hallgat a csíz ma?
Torpan a lány – hova tűntél, jöjj, gyere! – s míg szava hívja,
Sír a madárcsönd: holtra tapostál, kis Piri-csizma.

Meddig?

Polcon könyv, betű – gyöngy –,
Sárgult csönd, lapján könny.

Halvány folt, emlékkép;
Egykor volt, s emlék – még.

Emlékkönyv, kristálygömb,
Mélyén Föld, egykor zöld.

Ember jött, ember dönt,
Nincs hegy, völgy, s nincs már tölgy.

Halvány kép, halvány folt:
Emlék még... meddig – mondd?

CZÓBEL MINKA

Otthon

Csakhogy visszajöttem a szép, régi helyre,
Mintha minden léptem új gyökeret verne
A jó áldott földbe.

Mintha új erővel kezdődne az élet,
Mintha visszatérne mind, mi a múlté lett
Ezer új alakban.

A finom por-réteg csak úgy száll, mint régen,
A csillag mint hajdan, úgy jön fel az égen,
Minden csak a régi.

Ügy szántják a földet, a rozs úgy kél rajta,
A fiatal akác is csak az a fajta
Mint a régi törzsek.

Már hogy ne szeretnem ezt a kedves tájat!
Csak itt pihenhet meg lelkem ha kifáradt,
Széles e világban.

Hiszen itt nyílt minden szeretet virága,
Itt szövődött minden arany álom fátyla,
Bűbájos szálakból.

Lefoszlott a fátyol, sokmás szép vidékről,
De itt álmom még az égbe kékül,
Ugy ma, mint régen.

Szövegforrás:

Czóbel Minka, *Boszorkány-dalok*, [válogatta: Pór Péter], Bp., 1974, Szépirodalmi Könyvkiadó.

LADÁNYI MIHÁLY

Szemerkl az esó kint

A fák fejükre húzott szoknyában énekelnek.
Július van, s valami romlott tüzeló-virslit
tálal elem a pacifizmus. Nem tudok ebben a
rothasztó esóben verset mondani rólad, Határtalan Szabadság,
és mint a lucskos fák, egyhelyben táncoltatom rosszkedvemet.
Nincs pénzem elutazni,
nincs pénzem ittmaradni,
csak üldögélek sápadt papír előtt,
várva sorsom utószazonját,
és az Őszi Árleszállításon
elérhető örömeket.

LADÁNYI MIHÁLY, *Van időd*, Magvető Kiadó, 1985

KASKÖTŐ ISTVÁN

Augusztusi reggel

Hűvös harmatban mossa arcát
az augusztusi reggel...
Még lebeg a köddunyha
a cserjés fölött,
De már zajos szárnyas csapat
ébreszt, rigó rikkant,
vörösbecy, kék-szajkó
dicséri az Urat.

Kósza kis veréb oltja a szomját,
majd fürödni támad kedve.
Borzas kis fejét a vízbe mártja...
Egy bamba béka bámulja
– mily buta dolog – gondolja.
Nem lenne könnyebb csak ülni benne?
Bár néha repülni volna jó...
mint a fecskék.
Röptébe' fogni a jó falatot...
folytatja a Herceg a gondolatot...

Nem csak így várni, csak várni...

Csak várni.

*Hát nem szomorú,
mindenki mást szeretne...
A komikus drámát mímél
tapsot vár a Hóhér, meg ovációt.
A szegény gazdag,
a gazdag meg ...
még gazdagabb szeretne lenni.*

Niagara Falls, 1999 Augusztus 15.

KAMARÁS KLÁRA

Vén tölgy dala

Zöld csemeték közt magam állok
vén tanú-fának.

Hova folyt az idő,
mondd, hova lettek a társak?

Körülöttem új nyüvek dúlnak...

Lesz még tavaszom?

Lesz nyár, derűs égbolt,
levelekből bús, őszi halom?

Távolról fűrész zaja hallik,

már közelednek a gépek...

Repüljetez innen víg csipogók,

rakjátok más tájon a fészket!

Szedjétek az élet dús füveit,

s bélésnek tarka pihéket.

KŐ-SZABÓ IMRE

A füttyös postás

Napjaink elmagányosodott világában általában egy emberrel havonta egy-két alkalommal találkozhat a városlakó. Ez az egy ember a postás. Vele mindenki, minden alkalommal vált néhány szót. Van még gázóra-leolvasó, villanyóra és vízóra fényképező. Ők természetesen csak arra járnak, amerre kiépítették ezt a fajta vezetékeket. A sorban első helyen a postás áll.

Ki ne ismerné a „füttyös postást”, Fedor Sándort, aki mindig vidáman, udvariasan, szolgálatkészen tűnik fel a város néhány utcájában. Füttyülve kerekez, zöld színű kerékpárján, így mindig lehet tudni, hogy éppen merre jár. Kézbesítési körzete – mint „egyesített kézbesítő”-nek (hivatalos szóhasználat) – Petőfi Sándor utca páros oldala, Fürst Sándor utca, Budai út, József Attila utcák által határolt, majdnem szabályos téglalap alakú terület. Ezen kerekez végig naponta, természetesen beleértve a köztes Munkácsy Mihály, Piros alma utcákat is. A városban más utcák lakói is régóta ismerik.

Megáll velem szemben, átad egy levelet és mintha számadást akarna csinálni, elkezd kérdés nélkül.

– Harminckét éve csinálom ezt a foglalkozást! – mondja elégedetten és beszélgetés közben sem engedi el a zöld kerékpár „kormányát”. Ő az a „kormányzó”, aki ragaszkodik kormányához. Egyik kezével talán néhány pillanatra mégis, amíg megigazítja hatalmas, nyakba akasztott, sokszor a levelektől és egyéb kézbesítésre váró papíroktól degeszre tömött postástáskáját.

Érzem, nem siet annyira, ezért megkérdezem:

– Milyen volt a kezdet?

– Ki emlékszik már arra! – mondja és legyint a kezével. – Na, ne haragudjon, csak vicceltem – és folytatja. – Falusi gyerek vagyok. Ott nem volt munkalehetőség. Egyik ismerősöm csalt a postához, nem bántam meg.

Közben, ahogy állunk a 14-es házáznál, a Budai úton, két szomszédnak is int, küldeményük van. Átveszik, aláírnak! Az egyik férfi, megveregeti a vállát és annyit mond:

– Jó egészséget Sanyi!

Fedor Sándor csak bólint, majd folytatja:

– Hárman vagyunk testvérek, a két öcsém is itt van a postán. Aztán képzelje el a szülőfalumból még hárman, ilyen kézbesítő postások itt a városban. A mi falunk jobban ismeri ennek a városnak a lakóit, mint ők maguk. Képzelteri, milyen történetek látnak ott napvilágot. Kész kabaré vagy éppen tragédia hangzik el ezen a mesedélutánon. Mert ugye ez a hat postás, vasárnap délutánoként a Szepe falusi sörözőjének lugasában, kibeszélik a városi ember rátartóságát.

Legközelebb is összefutunk ennél a bizonyos 14-es házáznál. Aztán mesél, mert tudja, hogy a múltkor nem mondott el mindent.

– Először csomagkézbesítő voltam, aztán táviratokat nyomtak a kezembe, mondván: – Uzsgyi, a címzetthez! Akkor még fiatal voltam, felpattantam a kerékpárra és keresztül-kasul bekerekeztem a várost, az Öreg-hegy kanyargós, homokos utcáit, dűlőit. Az elkoptatott kerékpárok számát már talán meg sem tudnám mondani. – Annyit azért összegezni lehet, hogy az elmúlt harminckét év alatt – a napi közel kétszáz levelet számítva – másfél milliót

juttattam el a címzetthez, amely olyan tekintélyes mennyiség, hogy néhány zöld színű postás vasúti kocsit megtöltene.

Elköszön, először tolja a biciklit, de aztán felpattan rá és megy nagy nyugalommal. A sarkon áll meg, pont a kocsmá előtt. Egy alacsony, köpcös férfi lépett ki az ivóból.

– Jó, hogy látlak, pénz áll a házhoz! – mondja Fedor Sándor és a nagy táskából egy óriásira szabott pénztárcát vesz elő. Az utalványt aláírja, kiszámolja a pénzt. A köpcös férfi a papírpénzeket összehajtja és a nadrágja zsebébe gyűri.

– Gyere, fizetek egy sört! – invitálja a postást.

– Köszönöm, nem lehet! A szolgálat! – teszi még hozzá.

– Egy sör az semmi! – erősködik a köpcös férfi.

– Persze, aztán elfizetem magam és nézelődhetek. Nem játék ez! – mondja a férfinak. – Te csak azt látod, itt-ott megállok, bedobok egy levelet, aztán füttyülök és tekerek tovább.

– Persze ez a látszat! – teszi hozzá a köpcös egy kicsit megenyhülve.

– A sört majd hazafelé, gyalogosan megiszom! – mondja befejezőként Fedor Sándor és ő is a sörre gondolt.

– Rendben, megértelek! – tette hozzá. – Ki lesz fizetve, csak meg kell innod!

Kezet fogtak és a köpcös visszament a kocsmába, Fedor Sanyi pedig kerékpárra pattant és elhajtott.

Legalább két hétig nem találkoztam a füttyös Fedor Sándorral. Már délután volt, amikor összefutottam vele. Látszott, hogy a munkavégén van, a táskák üresek. Arcát apró izzadság cseppek gyöngysora ékesítette. Látszott rajta, erre a napra elegendő volt minden. Először szótlán maradt, de aztán mintha elhangzana egy varázsszó, annyit mondott:

– Mára végeztem! Most én mondom, igyunk meg egy sört! – mutatott a sarki kocsmá irányába.

Meglepődtem, de éreztem, ennek így kell lennie. Elindultunk, kikérte a sört, mellé egy fehér feles erőset. Koccintottunk. Az erős marta a torkomat, Fedor Sándor is krakogott. Az utána következő hideg sör, nyugalmat adott. Beszélgetni kezdtünk. Arra voltam kíváncsi, hogy mint postást, nem akarták kirabolni, sohasem? Elmosolyodott.

– Nem is egyszer! – mondta. Ami emlékezetes maradt az a Gát utcai volt. Helyettesíttem, átlagos nap volt. Két eléggé csapzott fazon állt elém.

– Ide a pénzt! – mondta börgőzős hangon a szőkebb, nyurga srác, nem volt több harminc évesnél. A másik, aki eléggé cingár alak volt, elvette a táskámat, pár ezer forint volt benne. Szaladni akart, megfordult, éppen akkor lépett ki a következő házból egy olyan birkózó típusú fickó. Átlátta a hirtelen kialakult helyzetet és a futásba lendült magát tolvajnak kinevező ipsének, gáncsot vetett. Az pedig a hirtelen jött fordulattól arca esett ott a betonos járdán. Úgy összetörte magát, hogy a rendőröknek mentőt kellett hívni.

– A másik fickó, a rablótárs? – kérdeztem önkéntelenül.

– Elfutott. A Kislapos sörözőben találták meg vagy öt óra múlva. Egy fröccs mellett remegett, egyedül. Ez volt az egyetlen eset, amely emlékezetes maradt szolgálatom alatt.

Négy nap múlva egy ajánlott levelet hozott. Átadta, aláírtam. Rám nézett és beszélt, mert a múltkori eszmefuttatást még folytatni kellett.

– Naponta átlagban nyolc-tíz kilométert biciklizek. Olyan „figurákkal”, hogy két ház között felpattanok rá, ha közel vannak a címzettek, akkor meg tolom magam mellett.

– A gyors számítás szerint az említett szolgálati időm alatt, pontosan kétszer megkerültem a Földet az egyenlítő vonalán – mondja elégedettséggel.

– Természetesen nem kedvtelésből, hanem munkám végzése közben – tette még hozzá.

– Egyszer tényleg megnéztem a nagy atlaszban, merre kellett volna kerekednem. Aztán kiderült, hogy vízi-biciklire kellett volna szállnom, mert az óceánok közül az Atlanti, az Indiai és a Csendes, utamat állta volna.

Ezen elmosolyodik, majd nevetni kezd.

– Olyan országok estek volna utamba, melyről nem is hall az ember. Kár, hogy az egyenlítő nem érinti Párizst, vagy Londont, mert oda tényleg elkerektem volna.

Gondolkodik egy kicsit, aztán még hozzá teszi:

– Az egyenlítőnek Európát kellene átszelnie, mert itt sok olyan dolog van, melyet ki kellene egyenlíteni.

Arra a kérdésre, mi a titka annak, hogy jókedve, füttyös hangulata, sohasem hagyja cserben, a válasza egyszerű volt.

– A jó családi háttér. A feleségem megértő és türelmes. A szakmai utódlással van csupán „gond”, mert egy lányom van, aki gyerekkorában kézbesítő útjaimra elkísért. Az unoka is lány, nyári időszakban néha eljön a nagypapával. Már kérdeztem tőle, mi leszel, ha nagy leszel?

– Azt válaszolta: – Postás!

Fotó: FÁBIÁN MÁRIA

DEDIK JÁNOS

Tubika önvallomása

3. rész

A napjaim így teltek. Már megszoktam a paradicsomos kertet. Amikor papa ráért, kivitt, elengedett, hadd mozgassam meg az elmacskásodott, a sok állástól szenvedő lábaimat. Persze ez sem ment olyan könnyen, mert én a makacsságom miatt, egy kidülő félben lévő karóra ültem. Ezzel mérgesítettem az öreget. Ha meg akart fogni, mindig odébb ugráltam. Ez nekem izgalmas játéknak tűnt. Nem úgy, mint az öreg papának, aki már odáig sülyedt, hogy néha nagyokat káromkodott. Nem izgatta, hogy én még kiskorúnak számítok. Időnként közelemben engedtem, majd mikor vissza akart tenni a kalitkámba, kicsúsztam a kezei közül. Akkor láttátok volna, milyen mérges lett!

Ez az állapot eltartott vagy három hónapig. Ekkor nagy változások történtek az életemben. Már szépen tudtam kurrogni! A papa utánzott engem, de sajnos a rossz kiejtése miatt nem értettem a kurrogni valóját. Aztán ezt is megszoktam, akár csak ő.

Már napok óta láttam rajta, hogy valamin töri azt a nagy fejét. Végre észrevette, hogy kinőttem szeretett lakásomat. Elmondta mindenkinek, hogy kéne nekem egy új otthon, nagyobb, mint a kalitka, mert a farkam, szárnyam már nem fér el benne, mindig letöredezik.

A papa lánya, a fiatalabbik, ezt meghallva szerzett egy jó nagy ketrecnek valót, melynek se teteje, se alja nem volt. A papa nem kis spekulálás után vett hat méter műanyag hálót. Ezzel megoldotta az új lakásomat, ezek után, persze nem lehetett a papa lakásába lennem.

Az átköltötetésem, sem ment egyszerűen. A nagy lakásomat meg kellett emelni ahhoz, hogy beköltözhessek új otthonomba, Az ajtón nem fért be a kalitkám. Így meg kellett emelni a ketrecemet két személynek, míg a gazdám alátett kalitkástól engem. Majd leemelte rólam és birtokba tudtam venni palotámat.

Így hát kint lakója lettem az udvarnak, a körtefa árnyékában. Nem mondom eleinte féltem kint aludni, kurrogtam is eleget, de csak a szabadon repdeső gerle párok figyeltek rám.

A papa még arról is gondoskodott, hogy ne a földön állva aludjak. Egy hosszú faágot tolt keresztbe a ketrecemen. Eleinte nem tudtam, minek ez a faág, majd egy pár nap múlva rájöttem, de lehet, hogy a gerlelátogatóim búgták a fülemben. Igen, jól hallottátok, mióta új lakásom lett, azóta a barátságukat felajánló gerlek szálltak a ketrecem mellé és kurrogásukkal elűzték unalmamat. Élvezték a szép piros napernyőm árnyékát, amit a kedves papa nekem szerelt ide, hogy a nap melegét kibírjam.

Már a kint alvástól lassan a félelmem is elmúlt, mikor egy újabb veszélynek majdnem áldozata lettem. Képzeljétek el ezt a megrázkódtatást! Egyik hajnalban meglátogatott egy ronda csíkos macska. Én most láttam először életemben macskát. Ronda egy jószág

mondhatom. Arra gondoltam, hogy megirigyelte az új lakásomat, de tévedtem. Körbe-körbejárt, és hatalmas mancsaival próbált benyúlni lakrészembe. Olyan erőszakos volt, észre is vettem, hogy nem jó szándékkal van irányomban. A papa ezt hallva, rögtön kitalálta a megoldást. A szomszédból átnyúló hecsedli bokor tüskés ágait levágta, és az én lakosztályomat körbe rakta. Így az a ronda, betolakodó macska nem tudott közelembe kerülni.

A papa naponta többször is hozta a kerti székét és leült mellém. Beszéltem hozzá, én mindig közelebb csúsztam a faágon hozzá. Olyan szépen beszélt, mesélt nekem, hogy sokszor elbóbiskoltam. Egyszer arról beszélt, hogyha már tudok repülni, akkor megmutatja nekem hol volt, melyik fán fészkelte a családom..

Az öregem egyik nap hosszan beszélt nekem, majd csodák-csodájára, kinyitotta a ketrecem ajtaját. Én azt hittem, megint valami finomsággal lep meg, de tévedtem. Az ajtómat kitérte.

Én persze eleinte bátortalanul közeledtem a kijáráshoz, de végül is bátorságomat összeszedve kisétáltam a szabadba. A papa csak ült a helyén és figyelt engem. Körbe sétáltam házamat, csipegettem a homokból, megráztam néhány fűszálat. Nem álmodom? Szabad vagyok! Élek, de hol van az édesanyám, testvéreim, merre menjek? Hol lehetnek? Biztos engem elfeledtek. Gyalog nem mehetek, felszállnom se lehet, mert a csúnya macska is itt leselkedik.

Sétálgatok, szemezgetek, gerle párok észre vesznek. Ugrándozok, szárnyaimat próbálgatom, a többiek csak néznek, néznek, aztán elszélednek. A nap is aludni készül- Majd a papa is feláll, és felém sétál.

– Tubokám, tubicám hazamegyünk aludni már – majd szépen terelgetve, besétáltam lakhelyemre.

Most már elértem azt, hogy gazdám terelgetésére bemegyek a házamba. Végre a papa nem akar megfogni. Ja, azt elfelejttem mondani, hogy a napokban úgy jártam, hogy a bejárat ajtó alacsonysága miatt megfélembíztam arról, hogy a fejemet lehajtsam, és úgy sétáljak be a ketrecembe. Úgy bevartam a fejemet, hogy kóvályogtam utána. Most megtanultam örökre, hogy fejet kell hajtanom, mielőtt bemegyek a házamba.

Most már rendszeresen kijárok a nagy kertbe. Van úgy, hogy kétszer is egy nap. Attól függ, hogy ér rá a papa? De volt olyan is, hogy nekem nem volt kedvem kisétálni.

Egy jóképű Tubika besétált a házamba! Először azt hittem, miattam jött be, de első dolga az volt, hogy megtámadta a kajás tálcámat, evett, ivott. Utána nekem jött, mindenáron a hátamra akart mászni, de összevesztünk. A papa ezt meglátta és elzavarta a szerelmeskedni akarót.

Már a kutyától sem félek, igaz mindig megkötve engedik ki, dolgát végezni. Már strandon is voltam. Ez úgy történt, hogy az udvar közepén a vízcsap alatt van egy tálca, odaballagtam, felugrottam a szélére, majd beleálltam a vízbe. Rámfért a lábmosás, mert ide jövet beleléptem valami furcsa, de nagyon bűdös masszába. Jót fürödtem, a lábaim is meg a tollaim is tisztán ragyogtak a fürdés végére a napfényben.

A gazdám unokája a papa kérésére hozott nekem egy zacskó szénát, majd szalmát, hogy tanuljak meg fészket rakni. Nem lehet tudni, mikor lesz rá szükségem, jó, ha ilyesmit tudok már!

.Ma ott tartok, hogy a papához egész közel megyek, nem félek tőle, és szót fogadok neki, hisz megérdemli. Sajnos szállni még nem tudok magasra! – hiába próbálgatom, de már magamtól is hazatalálok.

A papa vizsgáztatása tartja bennem a reményt, hogy elszállok egyszer én is.

Folytatjuk...

KÖLTŐ NAGY IMRE

Ősanyám a pusztán

Porfelhő leng az Őrhalmon:
mintha valaki hajlongana —
talán napkeleti anyám
jött el, s nagyon sok a dolga!

Itt hajlong a puszta felett,
ruhája fény s fellegárnyék,
kötőjében könnycsepp ragyog —
gyermekének bús ajándék!...

Eljött most a hajnal szárnyán,
a veritékivó szélben,
s hajtja a vadméhek raját,
hogy nekem is legyen mézsem.

Igazgat a tojásokon,
hogy jól költsön a kis madár,
betakarja virággal, mert
fél, hogy a héja ráatalál.

Lomha túzok szárnyaiból
cifra tollat tép ki keze,
s leejti, hogy örüljön majd,
ha megleli, — a gyermeke.

Tücsköt himbál ujja hegyén,
pillangót fog ki a szélből,
fűmagot vet a lónyomba,
s esőt hívogat az égből.

Tenyérében gyíkot altat
pici viráglevélpárnán...
Ómaga búsan sírdogál
a kastélyok hideg árnyán.

NAGY IMRE: *Tücsök a máglyán* Budapest, 1976, Szépirodalmi Könyvkiadó

BUDA FERENC

A szegénység

Ó, a szegénység.

A gátakat, korlátokat szabó,
karámok közé rekesztő,
leküzdhetetlen akadályokat emelő szegénység.

A kötélnyűg-,
a vasbéklyó-,
a bilincs-szegénység.

A leplombált villanyóra-,
a kiiktatott gázvezeték-,
az utcasarkon-ott-a-nyomóskút-szegénység.

A mások levetett, viseltes gönceibe, elnyűtt rongyaiba öltözködő,
a mások lefitymálta étket fogyasztó szegénység.

A naponta koplaló, a folyton fűtetlen szegénység.

A málló vakolatú,
beázott fedelű,
huzatos ajtajú-ablakú szegénység.

A hajléka-sincs szegénység.

A fintorogja faképnél hagyott,
már a szaga miatt sem szalonképes,
az udvarból, előszobából udvariasan kitessékelt
vagy gorombán kiűzött szegénység.

Mérgét másokra: a módosabbakra köpködő szegénység.

Dühét tehetetlenül a maga fajtáján kitöltő szegénység.

A háború,
elemi csapás,
tartós betegség,
családi tragédia folytán lecsúszottak
kivédhetetlen, megfordíthatatlan elszegényedése.
Az eleve erőtleneké, ügyefogyottaké.

Az örökölt hagyott s örökölt kapott szegénység,
amibe beleágyazódtál,
s ami beléd ágyazódott,
s erősebben köt, mint az 500-as cement.
A lerázhatatlan,
lemoshatatlan,
levakarhatatlan szegénység,
amit ezernyi horgoskával hajadba s ruhádba kapaszkodó bojtorján gyanánt,
félretaposott cipődre-bakancsodra ragadó agyagos sárkolonc gyanánt
hurcolsz magaddal s magadon élethossziglan.
A szegénység terhe.
Kínja.
Szégyene.
A szegénység örökös hétköznapijai.
A szegénység szívedbe égetett, gyógyíthatatlan emlékei és lenyomatai.
Apád szegénysége.
Anyádé. Magadé.
Fiaidé. Felebarátaidé.
Amibe beleszülettél.
Amibe belehalsz.

BUDA FERENC: *Míg élsz, Versek* 2016

Forrás: DIA <https://pim.hu/hu/dia>
<https://pim.hu/hu/dia/dia-tagjai/buda-ferenc#>

SCIENCE FICTION

UMHAUSER FERENC

FURCSA SZERZET

A szülést monitoron figyelő orvosok elképedve nézték a csecsemőt. Még mielőtt a lélegeztető készülék működésbe lépett volna, a gyerek felsírt és szaporán szedte a levegőt, minden külső segítség nélkül. A végtagjai pedig olyanok voltak, mint a régi anatómia könyvekben, valamikor az atomkor elején, a kezeken és lábakon öt-öt ujj!

A régi hologramokon és a még régebbi videofelvételeken láthattak ilyen furcsa szerzeteket, ahol minden logika és rendszer nélkül össze-vissza rohangáltak. Nagyképűen Homo Sapiensnek nevezték magukat, ám ezt azzal cáfolták meg, hogy a legértékesebbet, az emberi életet vették semmibe s állati ösztöneiknek engedelmességgel gyilkolták egymást, - ami bizonyos fokig racionális cselekedet is -, de hogy saját testi épségüket kockára tegyék, az végkép az állatvilágból eredő csökevény, amit ködös, érhetetlen fogalmakkal próbáltak szépíteni, úgymint szerelem, bajtársiasság, hazafiság, azonban ezek csak feltupírozott, nagyzó szavak. Az etológusok világos és okszerű levezetései megmutatják a párhuzamot az állatok territoriális viselkedése és a primitív ember számunkra érhetetlen mozgatórugói között.

Mindegyikjünkben szinte ugyanaz a gondolatsor futott végig s vele ugyanaz a rémület: Itt van egy csecsemő, aki képes volt minden segítség nélkül az első légvételre. Ujjai vannak s úgy látszik, pár hónap múlva, akár önálló mozgásra is képes lesz, bár a feje szánalmasan kicsi, következésképpen szellemi képességei minden bizonnyal fogyatékosak lesznek. De mi lesz, ha az a pár primitív gondolat, állati reflexekkel és nyers erővel társul ebben a lényben (az eszükbe sem jutott, hogy ez a lény is ember), és felborítja a megszokott rendet.

Mire juthat az értelem, a logika, a nyers erővel és az irracionális gondolatokkal szemben?

Nem kellett szólniuk, hiszen az őket életben tartó rengeteg műtyürke között olyan is volt, ami közvetítette a gondolataikat, ám bár ez nem mindig üdvös, de szerencsére nem volt a kezükben egy tisztességes orrba vágáshoz elegendő erő. Különben is, ha az adrenalin szintjük emelkedni kezdett, rögtön beindult az erre programozott szerkezet s a legmegfelelőbb

nyugtatót adagolta közvetlenül a véráramukba. Most igencsak serénykedhetett, mert ekkora izgalomszintet, még működése alatt nem ért meg.

Mi lesz, ha a gyerek elkezd járni és tudatlanságában megbabrálja a létfenntartásunkhoz nélkülözhetetlen gépeket?

Lélegzetvisszafojtva drukkoltak az életindítónak nevezett gépnek, hogy be tudja ültetni a fejen duzzadó erek egyikébe azt a biodiódát, aminek segítségével majd hatni tudnak rá. A csecsemő rúgkapált, állandóan kicsúszott a gép karjai közül, így az nem tudott eleget tenni a feladatának, erre nem volt programozva, azt hitte a szenzoraival van valami probléma és elsietett a karbantartó részlegre.

A rémület nőttön-nőtt bennük. Mi lesz most, hogy a gépnek nem sikerült az újszülöttet bekapcsolni a bolygórendszereket összekötő hálózatba, amely ellenőrzése és irányítása alatt tartja a legkisebb kozmikus porszemet is, számolva a hatásokkal és ellenhatásokkal, hogy a tér ezen darabjának, az ember minél hosszabb ideig és minél zökkenő mentesebben az ura maradhasson.

Ez az emberpalánta most mindent keresztül húzhat. A gépek az ő védelmére is programozva vannak, de a többiek csak a parányi alkatrészekon keresztül tudnának vele kommunikálni s talán hatni rá, ám ő kívül rekedt a kollektív tudaton ...

Mielőtt az összes nyugtató elfogyott volna, a probléma megoldódott. A dajkagép sem volt mozgó csecsemőre programozva, így az kicsúszott a karjaiból, mikor a nevelő részlegre akarta vinni. A gyerek koponyája szétloccsant a kövezeten, már nem lehetett segíteni rajta.

A kórlap alján ez állt: „Exitus oka: életképtelenség.”

KORIM LÁSZLÓ

Bányászok

Lenn van a földben a hús-piros élet
Izzad a mélyben mert fejti ki ércét
Szénbe kiáltják bús hangjaik átkát
Port lenyelik telemegy vele testük
Éjbeni tárna is rájuk omolhat
Gáz is ha robban fel szétveti testük'
És ha a víz jő ott mind belefúlnak
Vesztüket ott lelik ébeni mélyben
Karjukat edzi meg ős kalapácsuk
Félelem üstökük' festi fehérre
Mellüket asztma szakítja letépi
És alakulnak a gépek az ércből
Életet adnak hús életük árán
Vérük után piros életerő kél

RADA GYULA

Hat anakreoni sor

Elhalt a világosság,
A rémség urai jönnek,
Kezükben kormos lámpás,
Látó vakok hegedülnek!
Bolond! Honodon tapodsz!
Cserélj elemet ha tudsz !

Fotó: FÁBIÁN MÁRIA

KARAFFA GYULA

Nincs idő...

ha a halállal találkozunk
első pillanatban
nem tudunk mit kezdeni magunkkal
vérrák mondja az orvos
és megértem a szó jelentését
*(rák halálos betegség
fájdalom temetés stb.)*
de még nem fogom fel hogy végleges
hogymicsin visszaút ebből
más lesz az élet de csak nekem
és a társnak aki itt marad
születik majd ezer újabb ember
azt is hihetem
a lelkeim valamelyikükbe
beleköltözik
ez kicsit megnyugtató
hogymicsin becsaphatom önmagam
maguk is ezt teszik
minden nap
hölgyeim és uraim
máshogymicsin nem megy
ideje nyíltan beszélni mindenről

mert nincs időnk
a hazugságra...

KARAFFA Gyula: *Tartozásaim gyűlnek*, Nagyoroszi, 2015, Runner Média Kft Nyomdaüzem

Börzsönyi Helikon helikon.retsag.net

MESE MESE MESE

VERASZTÓ ANTAL

A szegény ember és a tündér

A mi egyszeri szegény emberünk már szegénynek is született. Ahogy nőtt nődögelt, szóval, ahogy cseperedett egyre csak szegényebb és szegényebb lett. A szegény ember, akit egyébként Mihálynak hívtak és hébe-hóba kegyelemkenyéren élt nem örült ennek az állapotnak. Jó darabig tűrte a sorsát, mert azt gondolta ennél már nem lehet rosszabb a sorsa, de tévedett, lett még rosszabb is.

Amibe csak belefogott az mind szerencsétlenül végződött. Ez a szegény ember, akit Mihálynak hívtak egyszer rászánta magát, és kunyhót épített magának az erdőszélen. Oka volt ennek, jó lesz meghúzódni benne –gondolta –, ha esik az eső, fú a szél, vagy netán perzsel a nap.

A, nosza-gyorsan, felépített kunyhó, - halljatok csodát- szép is volt, jó is volt, csak az lett a baja, hogy másnapra összeomlott. Még szerencse, hogy a szegény ember éppen nem volt benne. Hej, búsult is a szegény ember, s mivel didergősre fordult az idő a kunyhó romjaiból tüzet gyújtott, emellett melegegett, hogy legalább ne fázzon. De mielőtt megmelegegdedett volna az eső elkezdett esni, a tűz kialudt, a szél meg cudarul süvítve rázogatta az erdőszéli fákat.

Ráadásul az erdőből ijesztő hangokat vélt hallani, mondta is magában a szegény ember, akit Mihálynak hívtak, hogy én még ma nem ettem, de lehet, hogy engem megesznek a vadak. Persze ezt csak félelmében gondolta. Didergett, éhes volt, miközben tündérekre gondolt. Énrajtam már csak egy jó tündér segíthet, sóhajtotta. Amint így kesergett, érzi ám, hogy az eső alábbhagyott, már nem éhes és nem is fázik annyira.

A félelme is kezdett elmúlni, amikor bement az erdőbe, és ott botladozott a fák gyökereiben meg a szúrós tüskéjű bokrok között. Az ágak néha az arcába csaptak, de ő csak rendületlenül ment az orra után, míg végül aztán kiért a mesebeli erdő túlsó végére. Ekkorra már a nap is magasan járt az égen és a szántóföldek felett. Az erdő széléről aztán a szegény ember egy fehérfalú házakból összesereglett falucskát pillantott meg. Igen ám, de a szegény ember, akit Mihálynak hívtak, ki tudja miért, de nem, mert elindulni a falu felé, inkább leült egy terebélyes makkfa alá gondolkodni. Ekkor történt vele a csoda, úgy érezte, mintha valaki megfogná a kezét, és vezetni akarná valahová. Talán éppen a mi mesénkben lakó Oros-tündér volt az, de ezt persze nem lehet bizonyosan tudni, én is csak sejtem, hogy így történhetett. A szegény ember ugyanekkor hangokat is hallott, de nem valaki más szájából, hanem belülről mintha a lelkéből suttogott volna valaki. Szomorú helyzeteden nem lesz könnyű segíteni, mondta a tündéri hang. Neked is segítened kell. Ne a tündérekben bizzál, szegény ember, hanem magadban és a többi szegény emberben. Csak ti tudtok egymáson segíteni.

Kelj fel, és indulj útnak, hogy merre, azt nem mondhatom meg, az útra neked magadnak kell rátalálnod. A szegény ember, akinek talán igazából nem is Mihály volt a neve, csak nézte a távoli házak kéményéből felszálló füstöt, meg a mohó ekéket, ahogy a falu körül szántják a földet. Én még abban is biztos vagyok, hogy amikor a falu kovácsa dolgozni kezdett a kalapácsával, az üllő csengését is hallotta. Azután ezen a hol volt, hol nem volt napon a mi mesebeli szegény emberünk lelkében a tündérrel, aki nagyon halkán azt mondta neki: ameddig szükséged lesz rám, veled maradok, nekiindult a mesebeli falu irányába.

MESE MESE MESE

LÁM ETELKA

A sivatag királynője és a kissárkány

Volt egyszer egy oázis a sivatag közepén, ahol lakott egy fiú az apjával. Ott volt egy kis tavacska körülötte meg sok szép virág. Sőt mindig volt friss víz is a kék tóban és itt álltak meg a karavánok a kétpúpú tevékkel.

Húst adó sudár pálmafák is voltak ott, ahol a kaktusz virágok meghúzódtak és jól bírták a sivatagi hőséget. Így kevés vízzel is sokáig eltengődtek és virágoztak mindig.

Ezenkívül itt lehetet hűsölni és pihenni az utasoknak és a tevéknek is itt tudták megitatni őket. Kellott a sok víz, hogy utána bírják a hosszú fásasztó utat a következő oázisig.

Történt egyszer, hogy egy kicsi sárkány tévedt ide, 3 feje volt és tüzet okádott és rögtön kiitta az összes vizet a tavacskából.

Lett ám nagy szomorúság, hogy mitévők legyenek most, hogyan tudnak újra vizet lelteni, vagy várni, amíg újra megtelik vízzel a tó.

Arra is gondolni kellett, hogy mi lesz ha a sárkány újra visszajön és kiissza a vizet a tóból.

Éjszaka mikor elaludtak a fiúnak szépséges álma volt, megjelent neki a sivatag királynője. Olyan szép volt, hogy a fiú csak ámult-bámult, meg sem tudott mukkanni. Fekete hosszú haja volt, ami a bokájáig ért. A selymes bőre fehér volt, a ruhája sötétkék, mint a ragyogó szeméi.

Azt mondta a fiúnak, ne félj, mert holnap segíteni fogok neked.

Másnap mikor felébredtek apa és a fia csodálkozva látták, hogy a tóban friss víz van. A szép virágok szirmain sok-sok méhecske zümmögött. Körbevették a virágokat és a tavat is.

Nem telt bele sok idő és megjelent a 3 fejű kicsi sárkány és ismét elkezdett tüzet okádni. Minden áron oda akart menni a tóhoz a fiú viszont nem volt rest és a tóhoz futott és elállta sárkány útját. A méhek is csatasorba álltak és elindultak zümmögve a sárkány felé.

Ekkor megjelent a sivatag királynője gyönyörű és fenséges volt és a következőt mondta a sárkánynak vagy eljössz velem a váramba, vagy itt maradsz és összecsípnék a méhek, válasz?

A kicsi sárkány nagyon félt a méhektől és ezért követte a sivatag királynőjét. Hamarosan odaértek a várhoz ami homokból készült, de csodaszép volt, mécsesek világították meg kívül-belül. Minden bútor és tárgy homokból készült és mégis különböző színekbe pompázott az egész vár.

A királynőnek ha kívánsága volt varázspálcáját használta.

Sok szép leány dolgozott itt a világ minden tájáról jöttek ide, mind a királynőt szolgálták. Itt minden szobában gyertya égett az egész vár tele volt virágokkal, melyek nagy cserepekben pompáztak és kis tavakkal, mely hűsítették a falakat és itt duruzsoltak a méhecskék is.

A királynő azt mondta a kis sárkánynak, itt maradsz addig nálam, amíg meg nem tanulsz, hogy nem károsítasz meg embert sem és engedélyük nélkül nem iszod meg az összes vizüket és megtanulsz tisztelni őket.

Az erődöt ne megfélemlítésére használd, hanem segíts a gyengéknek és öregeknek. Eltelt egy nap, még egy nap és harmadik nap a sárkány sok gondolkodás után rájött, hogy a királynőnek van igaza. És megmondta neki soha sem fogja bántani az élőlényeket, legyen az ember vagy állat és mindig segíteni fog nekik ahogy csak tud.

Másnap együtt visszamentek az oázishoz, ahol már mindenki hallotta a jó hírt a kicsi sárkányról.

A méhecskék már vidáman röpködtek egyik virágról a másikra a karavánok pihentek és a sárkány is boldogan segített a nagy csomagok cipelésében a karavánoknak.

A sivatag királynője rámosolygott a fiúra és meglepette a varázspálcáját, hipp-hopp és már el is tűnt.

... mese, mese... vége.

MESTER GYÖRGYI

A garabonciás

A gondviselés ugyancsak szárnyai alá vette a falut, mivel emberemlékezet óta nem volt olyan jó az időjárás, mint abban a pár évben.

A fagymentes tavasztól, a kellemesen meleg nyártól, a gyakori őszi esőktől, na meg a vastag téli hótakarótól, a szántók, a rétek örökké zöldültek, a gyümölcsösök virágoztak, s a gazdag termés gyarapította a falu jólétét. Volt, aki rogyadozó házát tataroztatta, többen újat építettek a régi helyébe, mások meg kiegészítésként, további gazdasági épületeket toldottak a meglévők végibe. A megszorított tulajdont féltékenyen, óvón, nagy gondnal, és még nagyobb fallal, el is kerítették.

Mennyire más volt ez régen. Évekkel azelőtt, a porták többségükben még elkerítetlenek voltak, ki-be járkálhattak rajtuk a tolakodó szél, s a kíváncsiskodó szomszédságon kívül, aki csak akart, még a kéregető barát is. Mostanra azonban ez, megváltozni látszott.

Az egyre tágasuló, dölyfösen terpeszkedő nagy házakat magas, erős, ciradás vasakkal díszített kerítések vették körül, és már csak annak nyílt bejárás, akít a gazda is szívesen látott.

Annak előtte, nem volt koldus vagy vándor, kit üres kézzel, főként üres gyomorral bocsátottak volna útjára, akár a legszegényebb háztól is. Ez azonban, ebben az új, jóléti időszakban már nem így volt. A kapukra kopogtatót szereltek, azt lehetett ütni, rángatni, de ha a gazda nem akarta a hívatlan látogatót, csak a kutyák haragos csaholása volt a válasz a bebocsátást kérő szóra.

Egy igazán kellemes, verőfényes nyári napon, lyukas köpönyegű, loboncos hajú, hóna alatt vaskos, sárgára fakult lapokkal teli tudóskönyvet szorongató vándordiak tűnt fel a falu kezdetét jelző első háznál.

Már járt itt, kicsit meg is lepődött, mert nem így emlékezett vissza a szegényes portára. Akkor barátsággal fogadták, szívesen látták, amijük volt, megosztották vele. A kapun kopogni nem volt hol, mert kapu sem volt, de mégis, az apró termetű, loncsos szőrű eb vidám farkcsóválással kísért a háziakhoz. Épp ebédhez készülődtek, krumplilángos sült a spartherten, hasas cserépkancsóból aludtjejet mért szét szerettei körében a gazdasszony.

Meglátva őt, azonnal asztalhoz invitálta, látván, szegény vándor, bizonyára fáradt és éhes. A háromlábú fejszékre ültették, és az egyszerű étel után, egy kis csupor aludtjejjel is megkínálták. Mert tehenük legalább volt. Más se, de egy tehenke még várakozott az istállóban. Ki tudja, mire. Talán vásárra viszik, ha már kenyérré sem telik.

A háziak akkor, kérdésére, kevés szóval, de elpanaszolták, gyenge a termés, alig hoz valamit a szántó, tavaszi fagy ölte ki a búzát, aszályos volt a nyár, hiányoztak az éltető őszi esők, s már a tél sem a régi. Havat szinte nem is láttak, nincs, ami betakarja, téli álmában védje, őrizze és megtartsa az őszi vetést.

Akkor ő megköszönte a szíves vendéglátást, és úgy búcsúzott, hogy a háziak szinte bánták, amiért meg kellett válniuk ettől a hallgatag, okos embertől, akivel olyan jóleset megosztani mindennapi gondjaikat.

Ő, legalább is, így érezte, így emlékezett.

Most vegyes érzéseket keltve, viszolygással tudatosult benne, hogy a ház már nem régi, nem ugyanolyan külsejű, és vélhetően, egy másik generáció birtokolja.

A vastag tölgyfakapun kereste, hogyan, mi módon jelezhetne a bent levőknek, de csak egy súlyos, rézveretű kallantyút talált, olyan oroslánfejeset, bár – magunk közt szólva, ő inkább borzas kutyát vélt benne felfedezni. Megrántotta, aztán – mivel semmi nem történt –, mintegy kontrollálatlanul, mérgében, belerúgott a kapuba.

Akkor, váratlanul, valami mégis megváltozott.

- Ki van odakint? – kérdezte egy női hang.
- Egy szegény vándor – válaszolta.
- Mit kíván?
- Kis megértést, némi élelmet – felelte a diák.
- Mi jögon kéreget itt, éppen nálunk?
- Az elődök embersége jogán – mondta a kívül álló.

A kapu továbbra is zárva maradt. A vándor folytatta:

– Itt, évekkkel ezelőtt, én bebocsátást nyertem, megvendégeltek, ha szegényesen is, de emberséggel fogadtak. Hol van az a régi jó gazda, meg az együtt érző, gondos felesége?

– Itt már új gazda van, fiatal, életerős és jómódú – jött a válasz. – Vagyonossá tette az évek óta tartó, remek időjárás, a gazdagon termő földek.

– És annyira bizonyos, hogy minden így is marad?

– Igen. Aki egyszer gazdag lett, az gazdag is marad, ameddig világ a világ.

Az ajtó továbbra is zárva volt, még csak ki se nézett senki, hogy megbizonyosodjon afelől, talán mégis érdemesült az odakinn várakozó, egy falat kenyérre, egy jó szóra. De nem, semmi ilyesmi nem történt. A diák nem nyert bebocsátást.

Lassan megfordult, és eltávolodott a kaputól. A szeme, mely eddig lesütve volt, váratlan, érdemtelen megszegyenülése okán, most mintha megvillant volna. Odafent, a magas égben, a villanásra egy hatalmas dörrenés válaszolt. Pedig nyár volt, csendes délidő. Felhő nem mutatkozott az égen, báránkányi sem, s a szél is szunyadni látszott, semmi jel nem utalt arra, ami azután következett...

Amikor az első, rosszat sejtető morajlások elhaltak, és az azt követő, szemet ölö fényességű villámok átcikáztak az égen, még senki nem gondolt semmi különlegesre. Nyár van, hát egy gyors kis zivatar, mennydörgéssel kísérve, kijár. Majd utána - bizonyára - felsejlik a horizonton az égi erők lecsendesülését nyugtázó szivárvány. Mint ahogy eddig, mindig szokott volt.

De nem. A dörgés robajától kísért villámlást követően, leszakadt az ég. A mennyboltot darabokra szaggatta a zabolázhatatlan, fékezhetetlen természeti erő, szilánkjai hatalmas jéggömbök formájában zúdultak a mit sem sejtő falura. Repedt az ablaküveg, beszakadt a tető, dőlt a kémény, a galambdúc elterült a sárban, a vaskerítések szikráztak, amikor beléjük csapott az istennyila. A kutak megteltek vízzel, ki is hányták a felesleget, s a patak is feljött a kertek alól. A szántók víz alá kerültek, de az ég leve csak nem apadt el. A búzatáblák elfeküdtek, meghaltak, látszott, felkelni sincs többé erejük. A gyümölcsfák sebzetten hanyatlottak a földre, a baromfi ott lehelte ki a lelkét, ahol éppen a vihar érte. Egy család tagjai, kik úton voltak a vásárból hazafelé, hol a zsíros termés árát cifra ruhákra, s egyéb haszontalanságokra költötték, azt mesélték, rémisztő látomásuk volt. Az elfeketült égen egy rettenetes sárkány száguldott keresztül, lovasa lyukas, kámzsás köpönyegébe burkolózó, loboncos hajú diák volt, kezében nagy könyv, s mintha abból olvasta volna, átkokat szórt a földre. Ahová a sárkány tekergőző farka odacsapott, lesöpörte a tetőt, tövestől csavarta ki a fákat, láng lobbant, tűz gyúlt, s csak a füst mutatta, merre is haladt tovább a garabonciás.

Elérkezett a fekete éjjél órája, de a dühöngő vihar nem csitult, csak másnap délre. Akkor azonban mindenki felmérhette a veszteségét. A termés odalett. A falu hanyatlásnak indult, s újból beköszöntött a szegénység, az ínség ideje.

Komor tekintetű férfiak járták a szántót, síró asszonyaikkal, kik ruhájuk korcába kapaszkodó gyermekeiket maguk után húzva, káruk okozóját kárhoztatva, szívet tépően jajongtak, némelyek meg csak az ég felé fordított szemekkel fohászkodva, szóltanul nézték földjeiket, s mentették a még menthető.

Ettől kezdve, hosszú évekkig, rossz idők jártak a falura. Az emberek éheztek, erejüket felőrölte a nincstelenség, a nélkülözéssel való folytonos hadakozás.

Valaki azt mondta, talán azért sújtott le rájuk a végzet, mivel nem volt bennük szemernyi könyörület sem. Gazdagságuk, jólétük biztos tudatában, megfeledkeztek régi énjükről, már nem érzékelték a szegénység nyűgét, terhét, elfelejtették saját, korábbi szenvedéseiket, és annak a vándordíáknak, ki aznap délelőtt a falujukban járt, nem volt senki, aki szánalomból egy falás kenyeret, csupor aludttejét adott volna...

KEGLOVICH T. MILÁN: *A garabonciás*, grafikája

AMBRUS JÓZSEF

Prémium

„Filléres emlékeim,”... Évtizedek óta őrizgetek egy vastag nyelű, hosszú szárú cirokból, házilag készített seprőt. A ragaszkodás megértéséhez menjünk vissza egy kicsit térben, időben, gondolkodásmódban!

Aki valaha is foglalkozott mák termesztéssel tudhatja, hogy jól jövedelmez, de hozzá kapcsolódik az egyik legkevésbé kedvelt mezőgazdasági tevékenység. Olyan növényről van szó, amit ugyebár nem lehet szemenként ültetni, így hát sorba vetik azt. Mivel a magok nagyon aprók, magától értetődően sűrűre. Kelés után, arasznyi távolságra, egyet-egyét kell meghagyni, hogy egymást ne akadályozzák a fejlődésben. Ez az egyelés.

Az ember elkezd guggolva, de a lábizmok, bizony hamar elfáradnak... Térdeléssel folytatja, egyik, másik, majd mindkét térdét igénybe véve. Ám, az a fránya föld töri is, nyomja is, meg hát előre is kellene haladni! Nem egyszerű, mert közben vigyázni kell, hogy az eddigi munkáját ne tegye tönkre!... Átvált előre hajlásra, azt viszont a dereka nem bírja sokáig... Használja a rövid nyelű egyelő kapát, mégis legnagyobbbész kézzel szaggatja a mákot, meg a közelében lévő füvet, így az imént felsorolt pozitúrákat kombinálja. Közben egyre gyakrabban föl-föl tekint, mert úgy tűnik, mintha folyamatosan hosszabbodnának a sorok. Előzetesként, azt hiszem ennyi bőven elegendő ahhoz, hogy érthető legyen, miért is alakultak úgy a dolgok, ahogyan alakultak.

Akkoriban kétműszakos munkarendben dolgoztam. Délutános lévén, az iménti gondolatokkal a fejemben, szemlélgettem a kertembe vetett mákot. Azon tűnődtem, vajh elkezdjem-e a ténykedést, avagy valami csodában reménykedve, hagyjam inkább másnapra? Ekkor, mint egy égi szózatot, meghallottam a kertszomszédom, Szpisják Pali bácsi hangját.

„– Adj' Isten Józsika!

– Adja meg, Pali bácsi!

– Szépen sorol.

– Lehetne egyelni, de megmondom őszintén, nem sok kedvem van hozzá.

– Ide hallgassá' Józsika!... Ne haragudjá' má', de mondanék valamit!

– Mondja Pali bátyó!

– Egyezséget ajánlok!

– Nocsak-nocsak! Miről egyezkedjünk?

– Van énnekem vagy két kiskocsira való nyárfarönk, neked meg van szalagfűrészed.

Föl kéne fűrészelni vastag pallónak!

– Azon ne múljon a világ rendje, felvágjuk Pali bátyám!

– Én meg kiegyelem neked a mákot, mer' szeretek ilyesmivel foglalkozni.

– Ne is folytassa Pali bá'! Áll az alku! Vegye úgy, hogy megegyeztünk!

(Kissé csodálkoztam, hogy van olyan ember, aki szeret egyelni, de hát ő tudja. Megállapodtunk, én meg örültem, mert bármi mást szívesebben csináltam, mint azt.)

– Tudod, vermet akarok csinálni, oszt' annak jó lesz a nyárfa is. Engem még kiszó'gál, aztán meg... – Legyintett egyet...”

No, itt időzzünk el egy kicsit, mert ma már valószínűleg kevesen tudják, mi is a verem! Úgy készült, hogy kiástak egy nagyjából egy méter mélységű gödröt. *(Fontos volt, hogy az alja a fagyhatár alatt legyen!)* A talaj szintje fölött sátorszerű tetőt készítettek rá, fából. Szalmával, kukoricaszárral vagy náddal vastagon befedték, végül földdel borították be. Ablaka nem volt, egyetlen nyílását kis ajtóval, néhány deszkával, esetleg valamilyen hőszigetelő lappal zárták le. *(Pali bácsi még kéményt és szellőzőt is csinált, az elejét meg kővel és téglával rakta ki!)* Krumpli, zöldségek, gyümölcsök ideális tároló helye mert

fagymentes, mégis hűvös, magas relatív páratartalmú. (A hűtőház elődjeként, annak egykori megfelelőjeként használták.)

Másnap reggel, első utam a kertbe vezetett. Kíváncsi voltam, vajon mennyire haladt az öreg fél nap alatt? Csodák csodája! A kert tiszta, a mák kiegyelve, bekapálva! Ámulatomból a jól ismert, vékonyka hang térített magamhoz.

„– A dögöt (már mint a kiegyelt növényeket és a gázt) is eltakarítottam! Jó lesz így?

– Hogyne lenne Pali bátyám! Nincs más hátra, mint előre!... Térjünk rá a megállapodásunk második pontjára, a fűrészelésre! Átmegek, segíték fuvarozni.”

A (vas kerekű) kézikocsija már indulásra készen állt. Meg volt rakva, sőt még valami hám-félét is szerkesztett hozzá, hogy vállal könnyebben lehessen húzni. Átcígtük, ripsz-ropsz fölfűrészeltük a kétfordulónyi rönköt, majd a „tethelyre” szállítottuk. Közben jól eltársalogtunk, mert mindenhez kapcsolódott valamilyen érdekes története. Épp' elköszöntem volna, ám ő mindkét kezével megfogta az enyémet.

„– Józsi!... Most aztán mondd, mivel tartozok?

– Ne akarjon felbosszantani Pali bácsi! Abban egyeztünk meg, hogy maga kiegyeli a mákot, én meg fölfűrészelem a fát. Kvittek vagyunk!

– De, nem úgy van az Józsi!... Ide hallgassá' má'!... A gépi munka midig is drágább vó't!...”

Fölfelé alkudott!... Mindvégig szorította a kezemet, s csak hajtogatta, hogy addig úgysem enged, amíg valamit nem ad nekem, ráadásként. Hosszasan szabódtam, de végül beláttam: megsérteném, ha semmit sem fogadnék el. Azt pedig, végképp nem szerettem volna... Hát, így került a birtokomba, a két keze munkájának emlékeként, a bevezetőben említett takarítóeszköz...

Az idő kereke kérlelhetetlenül forog tovább. Pali bácsi nincs már közöttünk, a verem is omladozófélben... A piac egyik törvényszerűsége, hogy amiből hiány van, annak növekszik az ára. Vajon ennek, az azóta már félig elkoptatott seprőnek mennyi lehet a valós értéke?.. A világ dolgainak alakulását figyelve, az előzmények ismeretében érdemes újra és újra átgondolni!...

„a verem” – Fotó: AMBRUS JÓZSEF

PÉTER ERIKA

Legendák lettünk

Számolatlanul is
loholnak az évek,
a székek hátranéznek,
padokban ülünk,
csüngünk egymás szaván
eleven emlékek, fények
torrá, tények ravatallá
rendezik helyünk.

Kihűlt történetek
lángolnak fel bennünk,
velünk halványulnak,
mint sárgás őszi lomb,
múltunk legenda lett
és egyenesebb minden
mi régen ferde volt
s rangot kapott
egy füzetbe firkált,
halvány üzenet.

MOSONYI KATA

Visszafelé

Miként a megváltás,
az agónia pillanatai
a kereszten
úgy nyertek értelmet,
ha egykoron
egy ősi oltáron
megáldoztatott
az ártatlan Bárány,

akként kerülnek helyre
visszafelé útban
a táj puzzle-ráncai is
lehunyt szemhéjunk alatt,

és akként világosodik meg
fokról-fokra
életünk is;
visszafelé lapozgatva
meg nem bánt bűneinkben.

HAJNAL ÉVA

május

madárricsajban megfűrösztve
térdelpeltél a gyöngé földre
virágzó ingben láttalak
szoknyád szélére ült a nap

édesanyám

riadt madár a délután
ágyadon nesztelenség gyűrődései
pillantásod fénytelen árva tengerében
már nem találok önmagam
két világ határán elhaló hangfoszlányaid
csipkét vernek virágaimra
szavaim
áttetsző ráncaidban jelenvalónak kutatnak utat
halványul a ma ösvénye
kezedben már az én erőm
félelmeid feszülten suttojják
egyre sűrűbb a sötét
indulok
mert muszáj menni
lépésenként még visszanezek
ágyad lebegő léghajó
türelem partjain inog
öreg kezéd ezerszer visszaint
még most is te féltesz

KOOSÁN ILDIKÓ

Elvégre tavasz van

Kellene valami újszerű, szokatlan,
lerázni a tespedés csöndfoszlányait,
valami kedvet pezsdítő a napban,
töltődés; elrongyolt lelkivilágunk
megújulása elodázhatatlan;
erő kellene, lelkesedni bátran,
nyolcadik sáv a szivárványban,
vidám hangszín a csendülésben,
reménykedni egy új reményben,
lenni a lét szélső peremén is
pegazus, szárnyalni vele mégis,
kocogtatni bentről a létidő falát,
kitörni, kedvünk nyomvonalát
tervezni, mintha száz életünk volna,
lelkes önmagunkat váltani valóra;
kellene valami újszerű, szokatlan
friss életérzés, elvégre tavasz van.

2011.

MÁRKUS LÁSZLÓ

Látomások

Mindenhol ott vagyok,
A tavaszban és a nyárban.
Az aranyszínű az őszben.
Ott vagyok a tél vigyorgóban.
Én üvöltök az orkánban.
És én nézek ki minden ablakon.
Én vagyok, ki ad s aki elvesz.
A rettenet is én vagyok.
Repülők, rakéták, villanások,
Tankok, aknavetők, durranások.
Vérfürdő.
Izzó levegő.
Egy táncost látok.
Felhőgomolyból lép elő.
A neve Halál.
Amerre ropja, csontok mindenütt.
Hosszú, hideg éj következik.
Vált a kép...
Varrónő, varrónők mindenütt.
Halotti leplek készülnek.
Ha van kinek.
Postás jön elszenesedett fák alatt.
Új parancsot hoz.
Új frigláda készül.
Új templom épül,
Megújul a világ egyetlen éj alatt.
És új tanítvány születik.
És felébredsz rémálmodból.
És én leszek az ölelés.
Meggzúnik az átok.
Minden átkok átka.
Meggzépül a világ arca.

tiéd az út

kelj szárnyra újra
légy bátor és merész

törd szét valós
vagy vélt félelmeidből
magad építette kalitkád rácsait
nézz szét idekinn

rájössz majd
a világ borzalmasabb mint bármi
mit eddig fantáziád
lelkedre vetített

de ott legbelül te is tudod
tiéd az élet
tiéd az út

ALBERT ZSOLT

nem lehet

nem lehet
hogy csak hús legyek
kilencven kiló
csont s némi vér
nem lehet
hogy reggeltől estig létezek
az éjjel pedig tölt
mert holnapra
újra én kellek
mozgok és lélegzem
gyártok építetek
időnként dicsérnek
akarok küzdök
s néha halálosan tévedek
nem lehet
hogy fej törzs kar láb legyek
csupán
vagy listákon számjegyek
nem lehet
nem láthatod mikor bent
az Isten előtt térdelek
aki kezében tart
bár néha leesek
nem lehet
hogy nem látod
semmiből lett
valami életem

JÓNA DÁVID

voltál olyan fáradt?

voltál olyan fáradt,
hogy a parancsot kiadta a fej,
de nem mozdult a láb, a kar, a test?
hogy elérhetetlen távolságra került minden,
volt veled úgy, hogy elhagyott az Isten?

voltál olyan fáradt,
hogy a mindegy is mindegyé vált,
hogy az akaratod a valóságtól hámlott,
s hogy bőrcafatként hullott le Rólad,
s hogy az egész szájalmas volt – persze csak utólag....?

voltál olyan fáradt,
hogy a lejárt lemezt, nem tudtad újraindítani?
a telefont se felvenni, se lehalkítani?
hogy se vágyad nem volt, de még lemondani se tudtál róla?
olyan voltál, mint egy szénsavnélküli dobozos kóla.

voltál olyan fáradt,
mikor reménytelenségek dőltek rád, és Te megadtad magad,
s hogy feladtad, s hogy kikapcsolt az agyad,
hogy hajnalodott, de aludni se bírtál,
hogy feküdtél mozdulatlan, s könnyek nélkül sírtál...?

voltál olyan fáradt,
hogy az ördögnek ott hagytad?
hogy mindegy volt már, hogy legyőzted, vagy elbasztad?
mindegy az egész, hogy mi volt,
mikor a bénult bordák alatt egy fáradt szív zakatolt?

voltál már így?
hogy elengedted, hogy már nem kerested az értelmet, se a szépet,
sem a szent értelmetlenséget,
hogy már nem hozott lázba az ígéretnyi élet,
voltál már így, hogy vártad a végét?
a csendet, a nyugalmat, a békét?

voltár már így? vagy ilyesfélén?
a tisztesség foltnak hívott bölcsességén
ahol kimúlik hamar minden illúzió,
sáros latyakká válik a hó,
ami odafentről nem erről álmodik,
a szennyvízzel távozik,
és életét egy dolog mozgatja: a félsz.
voltál már így? hogy össze-vissza beszélsz?

Art'húr Irodalmi Kávéház:

<https://www.facebook.com/arhurirodalmikavehaz/>

EGERVÁRI JÓZSEF

Besorozhatatlanul

Csak egy civil vagyok,
egy civil,
ki néha ír,
olykor olvas,
s ordas eszméket
nem méltányol,
hazudjon bármit
is a pap,
s kántáljon bármiről
a kántor.
Csak egy civil vagyok,
egy civil,
díj, íj nem,
csak megszorított
nadrágszík jár nekem,
létem értelmetlen,
szellemem átkos,
önző módon óhaj,
sóhaj és vágy mardos.
Csak egy civil vagyok,
egy civil,
aki mindent kibír,
szinte,
kinek van inge, gatyája,
néha imája, baja, bája,
és csak dumál – hiába.
Csak egy civil vagyok,
egy civil,
már elmúlt a nihil,
akaratos vagyok,

engedetlen,
mert vadul szerettem,
netán gyöngéden,
ám én is csak rész vagyok
az egészben.
Csak egy civil vagyok,
agyhalott lét helyett
már semmiből sem
engedek,
Isten hallgat,
nem mondja,
hogyan elég,
emberi szavakból áll össze
minden gyűlöletbeszéd,
ökölben a kéz,
meneküljön minden
piréz!
Csak egy civil vagyok,
nem érdekel a harc,
de ott a szekrényben
a kard, fényesen,
mert én még emlékezem,
hiába ijesztgetne a sötétségbe
rejtőző alak,
hiába emelne
áthatolhatatlan falat,
én civil vagyok,
nem ellenség,
és besorozhatatlanul
örökké szabad!

GÓSI VALI

Július

valami szédült fényözön
árad az ébredő város fölött
vérző narancs
és borostyánsárga
mint szerelmesek
vágyódó szája
borzongva összeér
lángol a csillagközi tér
vakít a delejes óarany

mámorító ez a tiszta lég
egymásba olvad zöld fehér
s a szantálvörös hajnal-ég
a mindenség fölött felragyog
ám a szédült csillagok
mint imbolygó démonok
hajlongva táncolnak tovább
és a számtalan csillámos fényruhán
mint milliárd drágakő
áragyog buján
a nyár.

KETTKÓ ISTVÁN

Nyárvégi hullámverésben

Hallod-e szíved dallamát, mikor fénylik a csókom
ajkadon...? - látod, nem kell soha félni a szótól,
súgd csak fülemben: szép volt ez a nyár - mérges porspórák
szállanak reánk, az úton hangosan béget a fáradt
birkanyáj; fáj ez a múltó gyönyör édesem...? - nézd csak,
a nap már elmerül a vízben, induljunk hát haza - kóbor
szelek járnak, a rét felett fáznak az árnyak.

Karolj belém, úgy mint régen; szívd be az álmos
délután jószagú illatát; ködök hullanak, párás
fényben ragyog majd az est, mikor nyílik az égbolt,
kivillan kerek arca a holdnak,- tóled az évek
is futnak; örök fiatalság ragyog, tűzpiros véred
mosolyog arcodon; mióta enyém sóhajod, féltem
álmaid; napjaid tengerszép hullámzását védem.

Az élet háború; vesztes, győztes évszázadokból áll...
csatáztunk mi is eleget; tépett szélmalom véres
testünk; rongyos a szánk ,- csókjaink végleges árát
rég elittuk hitelben már,- üresen énekel, száraz
mosollyal néz ránk sosemvolt zsebünk...várnak az ágyak,
gyerünk, kössünk békét; meglátod, ízlik az élet,-
testedből virág fakad, öröme az égnek.

MÁNDY GÁBOR*

Címzett ismeretlen

(szerelmes levél)

Azért szeretlek, mert olyan megértő vagy. Okos is, sokat tanulok tőled, de ha kevésbé lennél okos, csak egyszerűen jó szívű, akkor is jól kijönnénk. Mert nem zavarsz felesleges szidásokkal, nem bosszankodsz, ha valamit rosszul csináltam, hanem türelmesen elmagyarázod, ha kell, újra és újra, hogy legközelebb hogyan csináljam. Én pedig megígérem, mert ha egy kicsit ügyetlen is vagyok, és tapasztalatlan egynémely háztartási dologban, mindennél erősebb az a vágyam, hogy neked örömet okozzak. Épp ezért azt is tisztellem benned, hogy nem célozgatssz arra, hogy milyen kellemetlen ez vagy az a dolog, hanem kerekén megmondod, hogy mit tegyek, mintha a szolgád vagy legalábbis a beosztottad lennék. És minden kérésedet örömmel teljesítem, és akkor azt mondod: „jól van”. Ez mindennél többet jelent nekem. Más nők veszekednek a párjukkal, zsörtölődnek, elvárják, hogy azok maguktól is teljesítsék a nő ki nem mondott vágyait. Te megérted, hogy ez a férfiaknál nem működik, és nem haragszol rám érte.

Szeretem a családot is, a szüleidet, a két előző házasságodban született öt gyerekedet is. Ha nem is szeretnek, úgy érzem, elfogadnak új rokonnak, nagybácsinak, akinek nem muszáj minden kérését teljesíteni, de azért érdemes elgondolkodni azon, amit mond. Aki a javukat akarja. Akkor is, amikor nem hajlandó négy fagy után az ötödiket is megvenni nekik, és nem helyesli azt a rendetlenséget, amit a saját szobájukban újra és újra kialakítanak. Elvégre nekik is megvan a saját életük, a saját értékrendjük. Ha pedig valami nagyon elromlott, nekik is szívesen segítek, még ha nem is hálálják meg. Megelégszem azzal, hogy ők is csak azt mondják rá: „jól van”.

Imádom, hogy nem vagy féltékeny, elfogadod, hogy vannak más barátaim és barátnőim, mint ahogy természetesnek tartom, hogy neked is vannak. Ha valamelyik férfi ismerősöddel csinálsz programot, természetesnek tartom, hogy azt kívánjam: érezzétek magatokat jól. Mert milyen alapon mondhatnám meg, hogy kivel érezd jól magad, és főleg hogyan tilthatnám meg, hogy mással is? Tisztellem benned, hogy ilyenkor megérzed, hogy nem közömbösségről van szó, hanem az ízlésed és az értékeid maradéktalan tiszteletéről. Amikor én akarok találkozni a régebbi barátnőimmal vagy egy házaspárral, akiket te nem különösebben kedvelsz, nem tiltod meg a találkozást, és még csak a rossz kedvedet sem érezteted velem, hiszen neked sincsenek kisajátító törekvéseid. Rendkívüli módon értékelem ezt a toleráns hozzáállásodat. Természetesen nem viszem túlzásba, és ha lehetséges, téged is elhívlak minden ilyen találkozásra, csak nem kívánom el, hogy pusztán miattam eljőjj velem.

* Mándy Gábor a weboldalának linkje: <http://www.geocities.ws/mandygabor/magyar.htm>

Imádom, hogy két tévénk van, és fejhallgatóval nézzük, nem kényszerülünk arra, mint sok más pár, hogy egymás kezéből kapkodják ki a távirányítót, hogy a saját műsorukat nézzék, és a másokra is azt erőltessék rá. És imádok úgy olvasni könyvet, hogy neked támasztom a hátamat, miközben te is a saját könyvedet olvasod. Mert nem muszáj mindent megosztanunk, mindent megbeszelnünk, azt is, amiről tudjuk, hogy nem érdekli a másikat. Elég az a tudat, hogy együtt vagyunk, bármikor megérinthetlek, hogy kifejezzem a szeretetemet.

Nagyon becsülöm benned, hogy amikor beteg vagyok és lázasan fekszem az ágyban, nem gúnyolódasz a fájdalmamon, mondván, hogy a férfiak nagyon tudnak szenvedni, bezzeg ha ők szülnék a kisbabát, hanem letörlöd a gyöngyöző homlokomat, kicseréled a borogatást, megigazítod a fejem alatt a párnát, teával itatsz és könnyű ételekkel etetsz, és ha kell, még fel is olvasol egy könyvből. És te is elfogadod a segítségemet, nem panaszkodsz, egy gyenge mosollyal köszönöd meg, hogy ott ülök melletted, hogy bármelyik percben a segítségedre lehessek. Meghallgatom a panaszaidat, és biztatlak, hogy hamarosan meggyógyulsz. Amikor mentegetőzől, hogy magatehetetlen vagy és lefoglalod az időmet, azt mondom: „de hát ez természetes”.

Mindezt a sok jót köszönöm neked, és azért írtam le, hogy tudd: veled öröm együtt élni, mindig is ilyen társra vágytam.

Egyetlen kis gond van: ezt a levelet nem tudom senkinek elküldeni, nem tudom, kinek címezzem. Mert a címzettje, akire mindez illenék, egyelőre ismeretlen. De remélem, hogy egyszer megtalálom.

SÁRKÖZI LÁSZLÓ

...a higanyszínű tó...

...a higanyszínű tó még tükrözi
a szürkés fákon az okkersárga napfényt,
a vízben két kiskacsa üldözi

csendben egymást, párok a padokon
s az egyik előtt ellepik a partrészt
a madarak: nagy, tollas gombolyagként
gurulnak a kenyérdarabokon

mit egy öregúr magával hozott
vászonzatyrában; belenyúl s dob – cirkál
körülötte a gyep – majd rejtvényt firkál,
aztán nagyot nyögve indul, kopott

mamuszánál telt kutya szaladgál,
megy s görcsös botjával még megkapirgál
pár ezüsthéjű papírdarabkát...

Dedikáció az örökkévalóságnak, 2005

<http://mek.oszk.hu/04200/04270/04270.htm>

Damoklész kardja alatt ciklusból

BODÓ CSIBA GIZELLA

A CSEND – ÉLETEM

(2005)

(regény részlet)

2.

Szürke, füstös-fényű, a kohók gyomrából jövő köd ült a hosszú, egyforma gyári lakások felett, ahol laktunk. A köd itt már csak pocsolya volt, a pocsolya már csak köd. A háttérben kihűlő, vörös-fekete salakhegyek húzódtak meg. Esténként bíborban izzott a lassan aláfoló izzó tűz, - a halna.

Az egyforma házak hat-hét lakásból álltak, mögöttük szintén egyforma kamrák, s pici konyhakertek voltak.

Gyári munkások laktak a telepen, a közeli gyárakba jártak, mint apám, minden reggel hat-óra. A telep kicsi volt, de én óriásnak láttam, dzsungel volt a kis bozótos, égig értek a göcsörtös szilvafák, a hat-nyolc tőkéből álló szőlők. Mi gyerekek nem ismertük a cukrászsüteményt, de szerettük megdézsmálni az éretlen almát, barackot.

A telep előtt futott el a műút, ahol minden nap két órakor hosszú sorokban vonultak hazafelé a munkások a kohászatból és a gépgyárból. Az úttal párhuzamosan folyt a bűdös, kátrányos Szinva-patak, aminek én áhítattal szívtam be a szagát.

Itt teltek el gyermekkorom első éve, később is mindig annyi idős szerettem volna lenni, mint amennyi itt voltam.

Évekkel később, egy országos konferencia volt a Műszaki Egyetemen, melyen Apám is részt vett. Záróaktusként vacsorát adtak egy akkor divatos étteremben, amely nem messze épült a teleptől.

Apám kérte kísérem el erre a vacsorára.

Meleg, nyár végi délután volt. Elegánsan felöltöztem, kisminkeltem magam. Lassan sétálva mentünk. A telep előtt vitt el az út, néztem a gyermekkori világom maradványait.

Szánalmasan alacsonynak láttam a házakat, az óriási szilvafák csenevészek, az óriási grund mindössze pár méter, s a salakhegyek szinte az utolsó házakra támaszkodtak. (A telep minden hajdani lakója az 50-es években épült bérházakban kapott lakást.)

Az ajtók előtt cigányok üldögéltek, feküdtek, aludtak, lábuk szinte az útra ért, be lehetett látni a rendtelenségbe, szegénységbe.

Döbbenet mentem.

Nyomunkban nyolc-tíz apró purdé szökdécselt, előre szaladtak, két-három méterről szembefordultak, foguk kivillant, ...”jaj de szép a ruhája, ...nézd a fülbevalóját, és a cipője – , jaj de eleganc a kisasszonka, ... bámultak az arcomba, ahogy elhaladtunk, aztán hosszan néztek utánunk.

Apám mosolygott –, tetszel nekik. Én meg nem tudtam mosolyogjak, vagy szánakozzam. Olyan szörnyűnek találtam, elrabolta az illúziómat, a gyermekkor illúzióját.

A vacsorán, ahol országos híré emberek, tudósok, külföldi szakértők voltak, ott maradt előttem a kép; a cigányporontyok csillogó szeme.

Honnan indultam? Innen!

Hová tartok? És miért a vinnyogásom?

Miért a semmitmondó, mesterséges félelmeim?

Dagasztom őket, állandóan félreverem magamban a harangot. Aztán egyik percről a másikra nagyvirágos jókedvem lett, egy öngyilkosjelöltet is felvillanyoztam. Nem nyaldostam félrehúzódom sebeimet, mint a kutya, hagytam égni, s csak összeszorítottam a szám, szűkebbre húztam a szemem, s tudtam, hogy még erősebb vagyok.

Valahogy mást akartam!

Mindig valami részeg mámorban akartam élni, az élet nagyszerűségétől ittasan, de másnaposság nélkül. Olyan mámorban, amiről tudom, hogy másnap nem fejfájás jön, undor és riasztó zúgása a tegnapnak. Olyan mámorban, ami másnapján nem érzem a tegnapi szépségével hátrányban a másnapot. Amikor nem félek a tegnapi volt csak a szép, csak a mámor pillanata a szép, s holnap sötétjébe nem könnyezve öklendezem fel azt a pár gondolatot, hogy a jelen tevékeny izzása, a tökéletes pillanat örökké tart.

Sartre könyvében olvastam **a tökéletes pillanatról**.

Én is mindig azt vártam: a tökéletes pillanatot – mindenben!

Az évek valahogy úgy múltak, ahogy a felhők vonulnak el a nap előtt: hol sötét zivatarfelhők borították szürke homályba a napokat, hol az egyhangú felhőfoszlányon beragyogott körülöttem a nap mindent – egy pillanatra.

A tökéletes pillanat még váratott magára.

A bennem lévő csend és a külvilág csendje a várakozás ideje volt, - a várakozásé.

Volt idő a gondolatra: – honnan - hová tartok?

Mit kezdek magammal, az életemmel? Honnan indultam?

Hány indulás, hány kezdet van az ember életében?

(1969. Miskolc)

Folytatjuk

A. TÚRI ZSUZSA

(Fájdalom)küszöb

Fáradtan,
homályos szemmel
bágyadtan
keresel majd,
mert te sem érted,
véred hajt,
hogy mért voltam
én több mégis,
zsebedben bicska,
kés, a fétis,
s érzed, hogy fent,
vagy alant, érted
jártam jégben,
tűzben,
sárban,
fürödtem,
vagy éppen
kúsztam,
bátran
száz ország
porában,
hogy magasra
törve
végre,
a végtelen
színű égbe
benned égve
bátran
felemeljelek.

Körötte friss
rejtjelek,
csak poroszkálsz
fényre várva,
zárójelbe zárva,
évek kígyózó
utcáin
szédelegsz most,
szegény árva,
nincs több esély,
s tudd, te gyáva,
hogy a lélek elég.
A csönd unalmas

A zaj zavar.
Köztünk a szakadék
hatalmas,
hiába fedí avar,
vagy hó,
homok,
vagy tó.
Mindenható
kezeid
nyújtánád, mert
azt sem hiszed,
hogy már
nem teremtenek.

Eltemettelek.
Jöttek mások.
Látomások.
Árnyruhások.
Álruhások.
Túl sok.
Jöttek, hogy
körülnyargaljanak.

Fényglóriát horgolok
füvekből.
Nyakláncot fűzök
szappanbuborékból.

Vízre vetített világ.
Az első mosolyban
benne a búcsúszó.

Nem óvlak
többé.
Így hideg
gömbbé
lesz a csend,
ha a hit
bástyái ledőlnek,
s közöny
tüskés bokrai nőnek
csengő virágok
helyett.

Félhatsz, hiszen
szerelmem tova fut
s te hiába markolod
a hideg hamut.
Nincs rád gondom,
csak úgy mondom,
egész halkán:
azt gondoltad,
belédhaltam,
pedig már rég nem várom,
hogy elérjenek
a ringató szavak.

Már mindent szabad.
Mert egy perc alatt,
lehullt rólam
a lánc,
így lettem csontig fagyva
szabad...
Repülve a fény felé,
szemem csukva.
(A lét elé. Rajtam
csuklya).

S te nyitott
szemmel
is elbotlasz
a küszöbön.

2017

CZÉGÉNY NAGY ERZSÉBET

Sírató a messze földre távozott gyermekért

csak mentél, vissza sem nézve,
hazát, házat magad mögött hagyva.
magas kerítést építettél szívedbe,
s megvetted lábad messze, idegenben.
itthon jajong a földből kiszakított gyökered.
már hiába dalolok neked virágos réteket
drága „magoncom,” csak mosolyogsz,
az én hitem már nem a tied.
itt állok magányos kősziklaként, fájdalmam
kitörni vágyik torkom börtönéből. körültem
szél játszik bánatos dallomot, majd húrjai közé
csapva hangos zajjal repeszi szívemet.
a te szabadságod zár karomra bilincset;
nem ölelhetlek.

SZ. PÖRDY MÁRIA

Képeslapok Angliából

Manor House of Baddesley Clinton in Warwickshire

A Manor House of Baddesley Clinton major (Warwickshire-ben) épületeinek többségét az 1500-as években építtette Henry Ferrers, aki ügyvédi munkája mellett régiségeket gyűjtött, naplót vezetett (sok szép könyvbe kötve) a farmház mindennapjairól, elkészítette a családfát, amelyet aztán a leszármazottak tovább bővítettek. A családjára büszke tulajdonos a családi címereket ólomüvegekben, tölgyfa bútorokba faragva és kőbe vésve örökítette meg, amelyek a ház minden helyiségében megtalálhatók.

Mivel katolikusok voltak, VIII. Henrik „vadászai” elől a távoli major nem csak a mélyen vallásos családnak nyújtott menedéket, hanem más katolikus üldözötteknek is. A tulajdonos rejtkehelyeket (hármat) alakíttatott ki a házban, ahol katolikus papokat bújtatott. És soha, senki nem árulta el őket. A család az alkalmazottakkal és a menekültekkel – a kényszerűség okán – szoros közösségben, úgy is mondható, hogy (korai) kommunában éltek együtt, amely összezártságnak a hitbeli azonosság volt az alapja. Gazdálkodtak, állatokat (főleg birkákat) tartottak, volt malom, ahol a szemes terméket megőrölték, gyümölcsös és konyhakertészet az önellátásukra. Nem volt igazán nagy a birtokuk, soha nem számítottak a gazdagok közé, mégis 12 generációnak adott otthont a terület.

Az 1600-as évek végére a gazdaságuk hanyatlani kezdett, majdnem két évszázadon át éppen csak fennmaradtak, egészen addig, míg az 1860-as években Marmion Ferrers a feleségével, Rebeccával és egy baráti házaspárral (Edward Deringgel és Lady Georginával) ide érkezett. A két házaspár (akiket „A Négyes”-ként ismertek) újra felvirágoztatták a majort: jól irányították a gazdaságot, festettek, magukat, családtagjaikat, a házat, annak egyes helyiségeit, a ház körüli birtok részleteit, restauráltak, írtak, társasági összejöveteleket rendeztek.

A major csaknem 500 évig volt a Ferrers család tulajdona, míg 1940-ben Cecil Ferrers eladta Thomas Walkernek, aki később Ferrers lett. Milyen módon? A családfa úgy mutatta, hogy az utolsó igazi Ferrersnek, Cecilnek a lányát vette feleségül, s a nővel együtt a jól hangzó nevet is felvette. A major legendájához tartozik, hogy Thomas Ferrers-Walkernek volt egy cicája, Greycat, aki mindenhová elkísérte a gazdáját, még a templomba is. A cica az életük része volt. Így aztán fényképeken, festményeken is megörökítették. A cicát 1952-ben bekövetkezett halála után a rododendronok alá temették. Amikor a gazdája is elhunyt 1970-ben, a síremlékére gravírozták a cica fejét. Fia, Thomas Weaving Ferrers-Walker (2006-ban halt meg) még a halála előtt, 1980-ban eladta a birtokot az államnak, és azóta a major National Trust. Talán a „nemzeti örökség”-ünkhöz hasonló az elnevezése.

Annak ellenére, hogy a leírások nem tartják nagy területű birtoknak, mégis jól elfáradtunk a hosszú séta alatt. Pedig csak egy részét néztük meg: a virágos kerteket, konyhakerteket (éppen virágzott az articsóka, legalább két méteres száron hatalmas lila virágok, mintha óriási bogáncsok lennének). A tavat sem kerültük meg, de kicsi szakaszán sétáltunk. Az erdei ösvények közül csak a hídon átvezetőt céloztuk meg. A halastóban kacsák és hattyúk úszkáltak, a partján gyerek merítőhálójával gyűjtöttek mintákat a tó mikrovilágából. És, szakszerű magyarázatot kaptak a velük foglalkozó felnőttől, hogy milyen élőlények kerültek kis asztalkára helyezett nagyító alá.

Csoda-e, hogy órákon keresztül gyönyörködtük a szép környezetben?

A lakóházat víz veszi körül, hídon át lehet a főkapuhoz menni, azon keresztül gondozott virágos udvarba jutunk, onnan nyílik a ház tényleges bejárata. Az emeletes épület minden szobáját, helyiségét megnéztük. Egyáltalán nincs kiállítás jellege, nincsenek korlátok, mindent tüzetesen meg lehet szemlélni. A székekre, kanapékra is le lehetett ülni, kivéve azokat, amelyekre szép száraz virágokat helyeztek, a látogatókat finoman távol tartva a kipróbálásuktól. Volt egy helyiség, ahol hosszú állványon régi ruhák lógtak, a mellette lévő tálcás tartókban kalapok, főkötők, sálak, vállkendők. Ezek bármelyikét fel lehetett próbálni, és természetesen pózolni a fényképezőgépek és filmfelvevők előtt. Nagyra értékelttem, hogy a ház minden részében, bármelyik tárgyat, festményt, szobrot meg lehetett örökíteni és nem méregdrága képeslapokon megvásárolni a lanyhuló emlékezet frissítésére.

Viszont vettem a birtokról összeállított, kiváló nyomdatechnikával készített könyvet, csak lenne több időm az olvasásához!

Fotó: SZ. PÓRDY MÁRIA

VÁNYAI FEHÉR JÓZSEF

Át a Bíborkapun

(Tisztelet Jack Londonnak)

Különc vagy az Idő hátán

És Örökkévalóságon

Belovagolsz – ezt képzeled,

De valóságban kis féreg

Paradicsombuborékban.

Az ember baja csak vízen

Fent lebegő békalencse,

S a végén jön a Nagy Halász.

De addig? Ó-ra új nőhet,

Áll és vár a Bíborkapu,

Hol Örökkévalóságon... (stb.)

Ez volna hát a megoldás?

BORNEMISSZA ATILA

Pacsirtahangú ének a szerelemhez

Legalább látni akartál.
Kékegű szemeimbe úgy zúdul a kép.
Mely Rólad készült az élet nyomán,
a vágy magas frekvenciájú gépezetében,
mert ében éjek zúgtak felettem,
feketerigók énekeltek
És karácsonyt jelző dallamokkal,
valamiféle megszületésről daloltak.
Akkor szemeid aranyzománca vakította az eget
és Te mered állítani, hogy megtörtéttél,
pedig csak a dér érintett meg, s nem én aki
megsimogattam volna fénylő hajad
és tested arany köntösébe
bújva vártam volna, hogy ne vond felelőségre a szívem,
hogy Teérted tündököl akár a percek,
aminőket írhattam volna ha megbocsátod amit
szinte nem is kell megbocsátani mert a rajongás egy szerelemért
nem büntetendő cselekmény csak furcsa hogy rabja lettem
szavaidnak és az a nász lehetne akár végzetes ének
szirének énekelnek,
így hát én is ünnepélyesen elnézést kérek
érzéseimért, kérlek bocsásd meg ezt a szerelmet,
csak egyszer lássalak, halljam a hangod, hogy
szavaid nyomán megnyílhasson az ÉG,
s üdvözölhessen a szó, hogy Szerelem.
Csak ennyi telt s most, hogy mindezt elmondhattam.
A papír felett vár egy üzenet,
az, hogy nem tudlak feledni,
s a fenyőn a rigó újabb énekbe kezdett:
évmilliók óta szeretlek!!!

PROSSZER GABRIELLA JÚLIA

VIHAR NAXOS SZIGETÉN¹

(küzdő lélekkel)

regényrészlet

... Ültem Klára egykori szobájából irodának átrendezett szoba Parkra néző ablaka előtt, és ádázul vicsorogtam a kéziratok, újságok és könyvek között lapító telefonra, mely szinte tíz percenként csörgött. Azt gondoltam, ha még egyszer megcsörren, hát, bizisten, kihajítom a szakadó hóesésbe?!

Szóval: a telefonra haragudtam, vele acsarkodtam, miközben ő volt az, akit a legkevésbé hibáztathattam kedélyállapotom békaperspektívájáért.

Már le kellett volna adnom mindkét laphoz a cikkeket, de alig haladtam az írással.

Nem tudtam miért nem megy a munka...

Tudtam, hogy miért nem megy a munka.

Maya január kilencedikén késő este jött haza a gyerekekkel.

(Néha úgy volt, hogy mikor elaludtak a gyerekek, lejött és megkocogtatta az ablakomat, s én csöndben beengedtem... Vagy megesett, hogy mikor tanulás után együtt tévéztem velük odafönt, és a gyerekek elaludtak közben, átvittük őket a szobáikba, s én ott maradtam Mayánál...)

Kocogás az ablakon...

Kaptam a dzsekimet és rohantam ki hozzá.

Még aznap éjjel sírva-nevetve borultunk egymás nyakába.

– Te! ... Ha tudnád mennyire hiányoztál!... Azt hittem beleőrülök, hogy nem láthatlak mindennap! – mondta el-elcsukló hangon.

– Te is nekem, szerelmem – vallottam meg. – S azt hiszem, ez már mindig így lesz, valahányszor távol leszünk egymástól.

– Nem szabad, Gabikám! Nem szabad távol lennünk egymástól, soha többé. Mindig együtt kell lennünk, együtt kell maradnunk! Így lesz, ugye? Megígéred?

– Igen, Maya. Így lesz, ígértem.

Nála töltöttem az éjszakát. Fél éves ismeretség után a barátságból kölcsönös szerelem született. Sokat és szenvedélyesen csókolóztunk, de szeretkezni akkor szeretkeztünk először, igazán...

Ültünk a hálószobában, kezünkben egy-egy pohár kellemes zamatú vörösborral.

– Istenem – sóhajtott fel Maya, és hátradőlt a széles franciaágyon –, én most olyan boldog vagyok Gabi, hogy sírni tudnék?!

– Én is – mondtam őszintén.

– Olyan messze vagy. Gyere közelebb, kérlek... Beszéljünk. De munkáról, hétköznapi dolgokról, egy szót sem!

Megittam a boromat és a fotelból átültem a franciaágyra, de fogalmam sem volt, hogyan kezdjem a beszélgetést.

– A Börzsönyben is esett a hó Szilveszterkor? — kérdeztem a heverő másikvégéből.

– Igen. Egy hétig egyfolytában szakadt, a gyerekek nagyon élvezték?!... No, ülj már egy kicsit közelebb!

Óvatosan közelebb húzódtam.

¹ Prosszer Gabriella Júlia készülében lévő regényének részlete

– Imádom a havazást! – mondta Maya, és hátravetette gyönyörű fejét. – Imádom, ha esik a hó, miközben a jó meleg szobában egy pohár vörösborral a kezemben a szerelmem hangját hallgatom?!

– Igen, értem, mire gondolsz... – dadogtam zavartan.

– Nincs is ennél meghittebb... Egy régi-régi táncdal jut eszembe róla... „Odakint havazás, idebent lobogás...” Ismered?

– Nem... Nem tudom... Talán... – csak dadogni voltam képes akkor.

Igen. Mert éreztem, hogy feltartóztathatatlanul, elháríthatatlanul közeledett a pillanat... Az a pillanat, amitől jó ideje már csak egy tündérhajszál választotta el a beteljesülést, az a pillanat, amikor a Szerelmem egy mély sóhajjal egyszerűen félresöpri azt a bizonyos tündérhajszálát a beteljesülés útjából...

Három éve ismertük már egymást. Szinte mindent tudtunk egymásról. Életünk múltunk és jelenünk nyitott könyv volt, amelyből kölcsönösen olvastunk, s elfogadtuk a másikat olyannak, amilyen valójában volt. Mi végre.

Védekeztünk volna a beteljesülés ellen, amikor őszintén szerettük és olthatatlan vágygal kívántuk egymást? Az „elkerülhetetlent” lehet halogatni, de minek ...?

Még közelebb húzódtam hát Mayához, aki átölelt és kissé fátyolos hangon azt mondta nekem:

– Szeretlek Valent Gabi! Eddig nem ismertem és nem is sejtettem, hogy létezik ilyen, ellenállhatatlan erejű szenvedély... Bocsáss meg nekem, ha ezért bocsánatot kell kérnie egy nőnek, egy tragikus sorsú asszonynak... Sokáig nem mertem, nem akartam elhinni, hogy beléd szerettem. S nem azért félttem elhinni, mert szégyelltem... Attól rettegettem, hogy érzelmeim nem találnak majd viszonzásra nálad!.. Esetleg a származásom miatt sem... Azt hiszem, ez fájna a legjobban... Sokáig, nagyon sokáig éltem boldogtalanul ahhoz, hogy a boldogságot, csak mert „más”, csak mert rendhagyó, elengedhetném. Nem! Erre a boldogságra nekem nagyobb szükségem van már, mintsem lemondjak egyetlen percéről is. Ilyen boldogságra vágytam, mindig. Csak nem hittem, hogy létezik. De te elhoztad nekem, Valent Gabi. Köszönöm, neked.

Lágyan, szerelmesen ejtette ki a szavakat.

– Zavarba hozol, Maya... – dadogtam és olyan sutának éreztem magam, mint talán még soha, egyetlen nő közelében sem. Pedig amit Maya mondott, nem volt más és nem volt több, mint amit az érett és szenvedélyes, olykor unatkozó szépasszonyok gyakorta búgtak a fülembe. És mégis... Maya minden volt csak unatkozó szépasszony nem...

A zavart, bizonytalan állapot persze nem tartott akkor sem egy örökkévalóságig nálam...

Mert Maya csókja egyetlen perc alatt magabiztos, szenvedélyes szeretővé tette a bennem iruló-piruló esetlen kiskamaszt, és az első éjszaka már olyan élménnyel ajándékozott meg, amit, míg élek nem fogok elfelejteni...?! Mayának természetesen tőle, magától tudom, én voltam az első „rendhagyó” szerelmi kapcsolata, mégis, mintha soha nem ismert volna másféle ölelést?! Úgy adta oda magát, úgy simult hozzám, olyan egyszerű természetességgel és olyan elemi erejű szenvedéllyel, vágygal ahogyan tapasztalatom szerint egyedül a Szerelmes Nő képes. Láttam, ahogy a gyönyörű tűzpiros rózsái sorra nyílnak ki a tejfehér bőrén, láttam, ahogy a kicsi, vibráló arcát fűrészi a soha nem ismert mámor... miközben szép ívű ajkai közül gyöngyként peregtek ki az édes-őrült szavak...

Hajnal felé, amikor elcsendesedtünk és feje békésen, szerelmes odaadással pihent a vállamon, tompa, elbűvölt hangon így beszélt hozzám:

– Igen, igen, drága szerelmem... hiszem, hogy egyedül rád van szükségem még a hátralevő éveimben, és mert hiszek benne, nem szabad elhagynod engem. Nem szabad, soha. Vigasztalj, szeress, ölelj szorosán, hogy elfeledhessem korábbi életem minden kínját, mert ha te nem jössz el értem, ha én rád nem találok, nem tudom meddig bírtam volna cipelni ostobán

magamra vállalt keresztemet. S halnék meg, mint gyöngé, sebzett madár, porba hullva... S mi lenne akkor a gyermekeimmel, anyátlan-apátlan árvákkal... Élnem kell! Élni akarok még értük, s érted, szerelmem! Bár tudom... Anyám megsúgta néked... Beteg vagyok, nagyon... Nincs rám írva, igaz... Születésemkor ijesztette meg Anyámat a bábaasszony... Nem vár hosszú élet rám... Azt akartam, hogy tőlem is halld. Ne haragudj rám ezért az őszinteségért...

Megdöbbsentem.

– Gyöngé a tüdőd... Igen, mondta a Mami. Abba kéne hagynod a dohányzást is...

Felnevetett.

– Butaság! – mondta, de minden meggyőződés nélkül.

Aztán a következő percben hangosan elsírta magát. Gyengéden átölelve magamhoz vontam zokogástól meg-megránduló testét. Mire szorosán hozzám bújít, rám tapadt és hosszan csókolgatni kezdett. Miközben elcsukló hangon suttogott: félszavakat, félbehagyott mondatokat, töredék gondolatokat. Amelyekből alig-alig értettem valamit: – Annyi boldogtalan és reménytelen év... és annyi küzdelem..., annyi sárba húzó ragacsos kín... Már remélni sem mertem... már feladtam... Amikor te... amikor veled... Értelmet adsz... a gyerekeimen túl is értelmet adsz... fény árad a hétköznapokból is... Ünnepe az, amikor veled lehetek... és Istenem, igen...! Valami földöntúli, semmihez sem hasonlítható lebegés, ha ölelsz... Úgy várom a találkozást mindig... Már hónapok óta. Már évek óta a te neveddel alszom el, s ébredek... Az arcod, a tekinteted, a mosolyod uralják a lelkem vetítőképernyőjét, amióta ismerlek... A szívem állandóan a te nevedet visszhangozza... A most és az örökké csak te vagy... csak te, Valent Gabi... – És megint a csókjai, az arcomon, a számon, a nyakamon...

Kábult és már-már ájult boldogsággal hallgattam heves, szenvedélyes vallomását: nem, nem voltam felkészülve ilyen izzású szerelemre, ezt őszintén meg kell, hogy mondjam. Nem hittem róla, nem is néztem ki Mayából ilyen magas hőfokú érzelmet! S ez bizony szorongással is töltött el..., mert Líz szerelmét jutatta eszembe. Azt a szerelmet, amelyről azt hittem, hogy ÖRÖK lesz..., még sincs sehol már..., pedig igaz szerelem volt, s az életem értelme volt és még sincs már sehol... Mayával is majdnem ugyanúgy kezdődött minden, ahogy Lízzel, annak idején: előbb csak diákkori ismeretség, később laza, felszínes barátság... aztán a bizonytalanság s végül a váratlan, döbbenetes erővel ható felismerés: szeretem!

A szerelemmel ismét újabb veszedelem is érkezett: minden találkozás magában hordozza a búcsút is. Olyan, hogy „mindhalálig” gyakran van. Olyan hogy „örökké” olyan meg csak egyszer...

S az már nekem MEGVOLT akkor.

A januári égbolt felhőtlenül és ígéretesen tisztán feszült a kisváros fölött, mikor reggel kilenckor kiléptem a kapun.

Folytatjuk...

HOLÉCZI ZSUZSA

A tea csodája

Krisztina és Márk egy biztosítás értékesítési tréningen találkozott először. Márk éppen álláskeresőben volt – a munkaügyi hivatalban ajánlották ezt a kurzust, amely után elvileg „tuti” értékesítő lesz. Az előadás – melyet Krisztina tartott – nem volt rá túlzott hatással, de a lány annál inkább! Az előadások szünetében – ha csak tehetette – körülötte lebzsel, elmondása szerint máskor három hónap alatt nem ivott meg annyi teát, mint ezekben a napokban – mert ez ürügy volt, hogy a lánnyal együtt lehessen. Krisztina ugyanis mindig teát ivott, ellentétben a hallgatósággal, akik minden szünetben „rávetették magukat” a kávégépre.

Minél közelebb kerültek a tanfolyam végéhez, a fiú annál jobban érezte, hogy ez így nem érhet véget, hogy még találkozniuk kellene, de nem tudta hogyan kezdeményezzen. Kérjen „korrepetálást”? Olyan banálisnak tűnt! Így aztán az utolsó előtti délutánon elment egy nepáli teaszaküzletbe, és vett egy különleges teásdobozt, melybe Emerald Green teát csomagoltak (csekélyke munkanélküli segélyének közel a negyedéért) és abban rejtett el egy névjegyet a telefonszámával. A kártyára csak ennyit írt: „teázni sem jó egyedül”. Másnap az előadás végén sok más részvevőhöz hasonlóan ő is megköszönte az oktatást, és átadta a lánynak a dobozt – minden kommentár nélkül.

Teltek a napok, és Márk egyre reménytelenebbül nézegette a telefonját, nincs-e rajta ismeretlen számról hívás. A biztosítás értékesítésre még mindig nem érezte magát alkalmasnak, azt szokta mondogatni „én sajnos még egy részeg embernek sem tudnék eladni egy üveg rumot – nemhogy a nagymamáknak egy temetési biztosítást”. Talán egy hónap is eltelt, közbe talált egy telemarketinges állást – nem ez volt álmai munkája, de hát kellett a pénz, hogy továbbtanulhasson, így elvállata. Éppen a délutáni műszakból ballagott haza –, hogy spóroljon, nem vett BKV bérletet –, azt mondta erre: így legalább sportolok is. Tehát éppen a Lágymányosi hídon bandukolt és Krisztinára gondolt, illetve arra: lehet, hogy rég továbbajándékozta azt az elegáns teát, és sose fogja megtudni, hogy egy névjegykártya is van benne –, amikor megcsörrent a telefonja. Mintha csak bevonzotta volna: Krisztina hívta, és elmesélte, hogy épp most ért haza halálos fáradtan egy háromnapos konferenciáról, és elhatározta, hogy most azonnal felbontja a Márktól kapott zöld teát –, mert rajta már csak az segíthet. Azután meglátta a névjegyet, és arra gondolt, mennyire igaz, „teázni sem jó egyedül”, ezért meghívta, hogy kóstolják meg együtt az új teát. Kérdezte, el tud-e jönni most a Hunyadi úti kis lakásba, vagy érte menjen?

Márknak repesett a szíve az örömtől: ezek szerint tudja, hogy nincs kocsim, bizonyára még emlékezik rá, hogy csóró vagyok – mégis felhívott! Gyorsan elkezdett fejben számolni, mennyi időbe telik, míg innen odaér? Végül elhatározta, hív egy taxit – mégse a lány jöjjön érte –, hátha útközben még egy virágboltot is talál... de vajon mennyi pénze van? Mindegy, ha hó végéig koplal is, most nem akart csórónak látszani! Így aztán biztosította a lányt, hogy nem kell érte jönni, húsz percen belül ott lesz taxival, főzze csak meg addig a teát, úgy hallotta a nepáli boltban, hogy ennek a zöldteának jót tesz húsz perc áztatás.

A taxis szerencsére gyorsan odaért a híd lábához, és természetesen tudott egy éjjel-nappal nyitva tartó virágboltot az első kerületben. Márk kis hezitálás után hófehér szellőrózsát vásárolt: elegánsnak és tisztának látta, mint Krisztinát, aki ezekben a percekben éppen azon tűnődött, biztos jó ötlet volt-e ezt a majdnem ismeretlen férfit a lakásába hívni. De azután

elhessegette a gondolatot: látta a tanfolyamon, hogy a fiú nem rámenős, és tulajdonképpen végig nagyon szimpatikusan viselkedett a tanfolyam alatt.

A tea épp elkészült mire csöngettek, és a fiú ott állt az ajtóban a csokorral: kedvesen és szerényen, szinte bocsánatkérően. A lány behívta, majd előrement: a virágokat egy vázába rakta, és körbevezette Márkot a kicsi, de vidám színekkel berendezett lakásban. Azután leültek teázni –, úgy mintha mindig is összetartoztak volna, és csak egy hosszú, fárasztó nap után ültek volna le beszélgetni.

Négy év telt el a megismerkedésük óta, és mindketten úgy érezték, révbe értek. A fiú talált egy elfogadható állást egy orvosi műszereket gyártó vállalkozásban, ahol felfigyeltek kreativitására, és hamarosan már ő tervezte meg az új eszközök dizájnját. A lány továbbra is sokat utazott az oktatások miatt, de mivel az utóbbi időben egyre többet gondoltak a gyermekvállalásra, végül jelentkezett egy másik biztosító céghez egy oktatást szervező munkára, mellyel sokkal kevesebbet kellett utaznia.

Nem akartak nagy esküvőt, így egy szép őszi napon csak néhány barát jelenlétében házasodtak össze – a lillafüredi Palotaszálló függőkertjében –, majd másnap a fiú szülőfalujában, a boldogkőváraljai templomban is megerősítve fogadalmukat.

Nagy szerencsájukra Krisztina lakása mellett megüresedett a másik garzon, melyet gyorsan meg tudtak venni és egybenytették a két lakást, mely némi átalakítás után egy két és fél szobás otthon lett, ahol még a babaszobának is jutott hely. Igen, a babaszobának, amelynek lakója azonban nem nagyon igyekezett megszületni. Krisztina majd egy éven át türelmesen várt, azután felkerestek egy specialistát, aki mindkettőjüket megvizsgálta. Több kisebb problémát is talált, melyeket kezelni kezdett, sőt egy műtétet is kilátásba helyezett. A házaspár nagyon elkeseredett a hallottaktól, mert az orvos azt is kilátásba helyezte, hogy esetleg nem fog természetes úton megfoganni a baba.

Márk azt sem tudta, hogyan vigasztalja kedvesét, igyekezett rábeszélni, hogy vegyen ki szabadságot, menjenek el pihenni, sőt ha úgy érzi, hogy a munka frusztrálja, mondjon fel, és lazítson, járjon el gyógyfürdőbe, ha ahhoz van kedve. Krisztina persze erről hallani sem akart, számára fontos volt a hivatása –, de a gyerekekre egyre jobban vágyott: már könnybe lábadt a szeme, ha a parkban egy babáját sétáltató boldog párt látott. Végül egy nap Márk azzal a hírrel jött haza, hallotta az egyik munkatársától, hogy az ő felesége azután lett terhes, hogy elkezdte a füves Gyuri bácsi gyógyteáit inni. Gyorsan elő is vette a laptopját és megnézte, mi ez a „babavárási tea” amiről Árpád mesélt, és lelkesen olvasta fel a konyhában épp vacsorát főző Krisztinának:

„A Babavárási program találmánya. Egyre több olyan házaspár van, akik szeretnének gyermeket, de valamilyen oknál fogva elkerüli őket a gyermekáldás. Ennek oka lehet betegség, de sokszor azoknál is előfordul, akiknél semmilyen rendellenességet nem talál az orvos. Az ilyen »meddőség« háttérben állhat a stressz, az egészségtelen életmód, a helytelen étkezési szokások, a kevés mozgás vagy a szervezet elsavasodása.”

Krisztina abbahagyta a brokkolis grantin összeállítását, átvette párjától a laptopot, és végigolvasta a cikket. Azután csak ennyit mondott:

– A boldogságunkat is egy teának köszönhetjük, miért ne hinnénk hát ebben is? Ma már késő van – pillantott a konyhai faliórára. – De holnap reggel felhívom a megadott számot, és időpontot kérek.

Az est folyamán még egyszer elolvasták a teakúrát részletező cikket, és izgatottan latolgatták az esélyüket. Hiszen az állt a cikkben, hogy sokszor a kúra alatt már a 2. vagy a 3. hónapban is megfoghat a baba! Elolvastak pár pozitív kommentet is a cikk alatt, és Krisztina azzal a boldog tudattal fészkelte be magát Márk karjaiba elalvás előtt, hogy nekik is sikerülni fog.

Egy héten belül kaptak időpontot, sor került a beszélgetésre a báccsival, aki ellátta őket teakeverékekkel és jó tanácsokkal.

Márk elhatározta, hogy ő lesz az, aki minden reggel korábban kel, elkészíti a teát mindkettőjük számára, és azzal kelti kedvesét. Miközben készítette a teát, néha arra gondolt, valaha hetek teltek el, hogy eszébe jusson teát inni, de azután jött Kriszta – és nélküle meg a tea nélkül már el sem tudnák képzelni az életét.

Még nem voltak túl a teakúra első fázisán, amikor Krisztina egy reggel megjelent a fürdőszoba ajtóba a pozitív terhességi teszttel. Márk fölkapta, összecsókolta, aztán féltőn letette az ágyra, és rohant tárcsázni a nőgyógyászt, hogy mikor mehetnek hozzá a teszt megerősítése végett. Krisztina csak mosolygott a nagy buzgóságon.

Krisztina pocakja szépen fejlődött, hamarosan már a névadáson tanakodtak, és amikor kiderült, hogy kislányuk lesz, Márk előállt egy örült ötlettel:

– Tudod mit? Ha már egy teának köszönhetjük a boldogságunkat is meg a babánkat is, legyen a kislányunk neve Menta! Teának ugyanis nem anyakönyveznék – ezt már megkérdeztem.

Fotó: FÁBIÁN MÁRIA

FÖLDESDY GABRIELLA

A senki földjén

(Olasz front 1918 telén – az I. világháború utolsó éve)

A helyszín Doberdóhoz közel található, egy domb oldalában, a helyet Ashiagonak hívták olaszul. Egy szakadék szelte ketté a dombot, a túlsó oldalán telepedtek meg az olaszok, az innensőn a magyarok. A háború negyedik telének végén jártak a csapatok, csoda, hogy még volt harcoló, és hadra fogható katona. Élelmet, vizet öszvérekkel hordták fel a hegyi ösvényeken a magyar csapat katonáinak, előfordult, hogy az olaszok kifigyelték az öszvérijáratot, és kilőtték a teherhordókat.

Elfogyott az élelem, kétszersültet osztottak többnyire, de nagyobb baj volt, hogy nem volt ivóvíz. Próbálták a havat felmelegíteni, de ennek fogyasztása hasmenést okozott. Az osztag vezetője egy százados volt, rövid parancsnoki konzultálás után meghozta a döntést: valakinek le kell menni a szurdokba vízért gyalog, és kötelezően ködben, amikor nem látják a szemközti oldalról. De ki menjen? Ezt sorsolással döntötték el. Az első sorsoláskor a legrövidebb gyufaszálat Eperjessy Imre húzta, akinek nem volt katonai rangja, viszont Szenttamáson feleség és két gyermek várta, hogy hazatérjen, legalább is ő ezt így tudta. Eperjessy a háború minden frontját megjárta, ez a harmadik front volt a legkutyább, a legnehezebb, nagyon kíváncszott már hazamenni.

De most fogta a kannát, elindult a szurdokba lefelé, még köd lepte be az egész környéket, viszont mire leért a szurdok aljára, a köd fölszállt. Erősen figyelt, lát-e valakit, óvatosan haladt, mindig fedezék mögé bújt, hogy védve legyen. Hirtelen odanézett a forráshoz, és Uram Isten, ott állt egy olasz katona, éppen vízzel töltve meg a bádoggal. Az ellenséggel való találkozás esetére a szabályzat előírja, hogy szolgálati fegyverrel harcképtelenné kell tenni az ellenséget, vagyis lelőni. Eperjessy azonban nem lőtt. Füttyentett az olasznak a fedezékből, s mivel az olasz nem látta őt, csak hallotta a füttyöt, halálra rémült. Azonnal feltartotta mindkét kezét, egyikben ott lengett a félig megtöltött bádoggal. Erősen lóbálta, hogy jelezze, ő csak vízért jött, nem harcol, nem lő, ez most nem harc, inkább a fegyverszünetnek egy sajátos módja.

A helyzet világos és egyértelmű volt, olasz és magyar tisztelgett egymásnak, kezet fogtak a szurdokban csordogáló ivóvíz fölött, de beszédbe nem elegyedtek, gondolván, úgy sem értik egymás nyelvét. Az olasz megindult a saját tábora felé, Eperjessy megtöltötte horpadt, viharvert edényét vízzel, és ő is megindult visszafelé a csapatához. Mindketten tudták, ezek után mi a teendőjük. Hallgatni a történetekről, mint a sír, mert akármit mondanak a feljebbvalóknak, súlyos következményekkel járt volna.

Másnap mást húztak ki vízvételi feladatra. Az illető elindult a ködben, ám sohasem tért vissza, menet közben óvatlan volt, észrevette az ellenség, meglőtték, elnyelte holttestét a szurdok. A következő nap ismét elindult valaki a völgybe, ő sem jött vissza. Már semmi vizük nem maradt a katonáknak. Ekkor Eperjessy jelentkezett önként, ő megpróbálja, hisz neki egyszer már sikerült, hátha most is sikerül épségben és vízzel visszatérnie. A százados még örült is, hogy sorsolni sem kell, a sok balszerencse közt ebben egy kis reménysugarat látott.

A különösebben bátornak nem mondható kétgyermekes közlegény elindult lefelé egy edénnyel, mindent úgy csinált, mint a múltkor, fedezte magát, meggondolatlanul egy lépést sem tett, leért épségben a szurdok aljára. Nem látott senkit, és őt sem látták, lövés nem dördült. Megtöltötte a vizes edényt, megindult felfelé, baja nem esett, vitte a vizet. Azt kérte, hogy ezután minden nap ő mehessen vízért, mert úgy látszik, szerencséje van, vagy az őrangyalok vigyáznak rá, ki tudná azt megmondani? És így lett, Eperjessy Imre minden nap lement vízért, és minden nap visszajött, a továbbiakban nem találkozott senkivel, és még egy eltévedt lövés sem zavarta meg mindennapi ténykedése közben.

A történetnek itt vége is lehetne, az irodalomelmélet a kataklizmák közbeni szép és szerencsésen végződő történeteket idillnek nevezi. Az idill ezzel valóban véget ért, de mi lett szerencsésnek ugyan nem, de talán mázlistának nevezhető közkatonánkkal a továbbiakban?

A háború – mint tudjuk – még abban az évben befejeződött, ám eltelt kis idő, amíg hősrünk haza ért Szenttamásra. Csak hazaérve tudta meg, hogy még 1917 végén felesége meghalt súlyos betegségben, hátrahagyva a két kiskorú gyereket. A levelezés ekkor már nem működött jól, sem Imre levelei nem jutottak el a családhoz, sem otthonról nem érkeztek meg hozzá a frontra az értesítések. A gyámhatóság – feltételezve, hogy az apa meghalt valamelyik fronton – a két árvát állami gondozásba akarta venni, ilyenkor ez volt a követendő eljárás. A feleség húga azonban nem engedte, hogy elvegyék a gyerekeket. Zsuzsanna 18 éves volt ekkor, és vállalta, hogy ő neveli fel elhunyt nővérének és a háborúban odaveszett sógorának gyermekeit. Az akkori szabályozás szerint hajadon lány volta miatt ezt el kellett, hogy utasítsák, mint képtelen vállalkozást. Azonban olyan makacsul ragaszkodott elképzeléséhez, hogy megkapta a két kiskorú árvát.

Amikor sógora lerongyolódva, elcsigázva hazaért a brassói lágerből a családi házba, nagyot nézett, meg sem ismerte saját gyermekeit, de a gyereklányként hátrahagyott sógornőt sem, aki pótmama lett azóta. A sajátos helyzet adta felállásban éltek négyesben még egy évig, amikor Imre gondolt egyet, és megkérte Zsuzsanna sógornőjének a kezét: ha már úgylis együtt nevelik a gyerekeket, egy fedél alatt élnek, egyszerűbb, ha összeházasodnak, talán a gyerekeknek is jobb lesz. A dolog kicsit másképp alakult. Hamarosan megesküdtek polgárilag és egyháziilag is, Imre két gyereke azonban továbbra is távolságot tartott a „mostohaanyával” szemben. Magázták, ridegen viselkedtek vele, mint egy idegennel. Másfelől viszont az új házasságból további öt gyermek született, és ők heten egy fedél alatt nőttek fel, még ha a két „mostohagyerek” nem is érezte Zsuzsannát édesanyjának.

[Az öt gyermek közül már csak a legfiatalabbik – Ernő – él, most kilencven éves, tőle hallottam ezt a történetet. Nemrégén felhatalmazott, hogy szabadon kezelhetem az általa elmesélt háborús vízfordást, rám bízta. Így került hozzám, s bocsátom közre.]

Budapest, 2018. március 8

HABOS LÁSZLÓ

elengedett kézzel

elengedett kézzel nem vagy még szabad
hisz láthatatlan láncok tartanak
a végtelen ég és e sáros föld között
szabadságod hihető de látszat
szolga vagy ha nincs is benned alázat
léted ajándék s jobb ha megköszönöd
mint koldus az asztról lehullott morzsákat
e sáros föld s a végtelen ég urának
ha szállni akarsz majd az angyalok között
akár a fehér sas a halandó és szabad
te kiválasztott halhatatlan szolga
akit láthatatlan láncok tartanak

*Írunk, fordítunk, így, úgy...**

VERMES GYÖRGY

Haikuk és fordításuk

Előbújik az
Ijedtarcú kisgyerek,
Ha bajba kerülsz.

Comes forward the small
Very much frightened face boy,
When you are in trouble

A mazsola az
Riadt arcú szőlőszem,
Igen zamatos.

The raisin is a
Frightened face fruit of winegrape
Very delicious

Lassú munkához
Rengeteg idő kellhet.
Idegtikkasztó

For the lazy work
You could need plenty of time!
It is nerve eating!

Már csak egy maradt
Törhetetlen pohárból.
A többi eltört.

Only remained one
Out of unbreakable glasses.
All the others broke

Mi a legfurcsább
A nagymamán? Hát talán
Öreg nagypapám!

What is curious
On the grandmother, you know?
My old grandfather!

Adott koron túl
Nem segít a Jacuzzi
Nemi életben

After a certain
Age, the Jacuzzi doesn't help
The sexual life!

Lassan jön a kor
Amikor én magam is
Leszbikus leszek

Time is approaching
When even myself will be
Lesbian fellow!

Mondja az Írás
Szeresd felebarátod!
Lásd, én vagyok az.

The Book is saying
Love thy neighbour as thyself!
Look, it is myself!

* Vermes György sora címként

NYAKÓ ATTILA

Elbocsátó szép üzenet – napjainkban

Rád gondolk hálátlan dög,
megnyugodni mégse hagy,
felejtselek, vigyen ördög,
tényleg sarki céda vagy!

Pedig mondták, hogy ne higgyek
illatodnak, bájordnak,
ám most mégis újra itt egy
nap, s pénz nélkül állok csak!

Az utolsó huncut aprót
is kicsaltad belőlem,
amit adtál? Csak kis hab volt,
felfordulhatsz felőlem!

Túlcsordultál az elején,
ez már nem jut eszedbe?
Hazudtad, hogy csak az enyém
kell, másét nem veszed be!

Ásítózom szűkült szemmel,
bár csak ebéd után van,
nem csalódott így még ember
kávéautomatában...

Grafika: **TRAUTSCH TIMEA**

HALÁSZ ERZSÉBET

Emlékkép

Reggeli teendőim közben hallgattam az egyik híradót. Pszichológus bizonygatta, hogy mennyire káros, akár a kábítószerre is hasonlítható a gyerekek „online-élete”. Mármost az örökös nyomkodás és képernyő jelenléte. Az élő beszélgetés hiánya.

Leteszem a reggeliző tálcát, mert elém kúszik egy régi történet, amelyet hasztalanul próbáltam elfelejteni –, minden ága-bogával.

Kisbaba látogatóba mentünk az akkori férjemmel. Döbbenet láttam, hogy a gyerekszobában ott villog egy nagyképernyős tévé. Én akkor tanítóképzőbe jártam. Teljes szívemből tanítónő szerettem volna lenni. Nem volt „B” terv. A tananyaghoz hozzáolvastam minden fölülhetőt. Már akkoriban is fölmerült a káros hatás. Próbáltam szépen rávezetni a fiatal anyukát, hogy inkább hozzuk ki a levegőre a babát. Ő szabadkozott, mert úgy hallotta, jól tesz neki a képernyő színessége, villogása. Támogatást kérően néztem a férjemre. Ám ő lazán legyintve annyit mondott: „Te csak tudod...” Miért nem ordítottam akkor világgá: Hogy merészelsz? Nem szakad rád az Ég?! Mert hogy az ő áldásos intézkedése miatt soha nem lehetett gyerekem. (Amúgy – ő nőgyógyász volt).

Feldolgozni, elfelejteni, túllépni –, halljuk gyakran. Csakhogy a fájdalom előugrik a legkisebb célzásra.

Nemrég találkoztam a hajdani kisbabával, akit képernyővel kívántak okosítani. Régen beszélgettünk hosszabban, most leültünk egy kicsit. A sok festéstől és egyéb „mert ön megérdemli” jelszavak hatására megrikult, kiszáradt hajjal ült velem szemben, mégis valami kis fény játszott az arcán. – Van egy titkom –, amit csak neked mondhatok el, mert tudom, te nem nevensz ki –, kezdte tűnődve. – Igaz, hogy évisméltéssel, majd pótérettségivel végeztem, most mégis úgy érzem, igazából óvónő szeretnék lenni – mert most csak tengek-lengek egy fitness-klubban. Megpróbálom, ha segítesz.

Álompár

Történt, hogy régi barátnőm elment. A magára maradt férj apatikusan téblábolt, naponta többször is felhívott. Én akkor már régen magamra maradtam, hasonló okokból. Gondoltam, elhívom színházba, vagy moziba, esetleg kirándulni. Úgy tűnt, hogy örül, legalábbis nem tiltakozott. Azt mondta, neki is van meglepetése a számomra. Nem jön át, inkább elküldi.

Sikerült meglepnie. Érkezett egy nyugdíjas otthon hirdetése, képekkel. Aztán telefonon közölte, megbeszélte a lányával, hogy eladja a lakását és beköltözünk...

– Kivel?

– Hát veled! Köszegre. Egyszer mondtad kiránduláskor, hogy tetszik a város. A ház és környéke is nagyon szép, láthattad a képen. Nagyon jól megleszünk együtt. Miért hallgatsz? Mire vársz? Tudod egyáltalán, ki lakik a szomszédodban?

– Hogyne tudnám –, tértem magamhoz –, hisz negyven éve lakom itt. Nemcsak a szomszédomat, a többi „őslakót” is ismerem. Beszélgettünk, tudunk egymásról.

– Mit? Hogy miket művel az unokátok? Hogy ki milyen gyógyszereket szed?

– Nem egészen. Tudom például, hogy ki az, aki olvas, és hogy kb. mit.

– Ne mondd már, hogy itt bárki is olvas. Hallottam, mikor kérdezte tőled valaki, hogy nem unod még „ezt a könyvtárazást”...

Nincs mit hozzáfűzni. „Álompár” lettünk volna. Tessék mosolyogni – mondaná Janikovszky Éva.

HORVÁTH–HOITSY EDIT

Játékok

Gyermekkor: pöttös, pörge szoknya;
titkok-remények tarka bokra;
lázás is: bárány- s rózsahimlő:
kékségben foltos skarlát-felhő.
Lugas a kertben; kapu zöld árnya;
vén meggyfa lengő lombja-virága,
orzott ribizli, csent cseresznye,
— füttyös a nyárnak kópé-kedve...
Játék az élet — élet-játék:
gyönyörűséges földi ajándék.
Iskolatáska, sok lila irka,
falon a kréta-irka-firka;
éji neszekkel hímzett csendek,
édes nyugalmak, kis ijedelmek,
szírom-kavalkád, hótánc, szeszélyes:
jönnek az évek —, tűnnek az évek...
Gyermekkor: csapzott-tépett szoknya;
háborús kormos-karmos bokra;
Háború — esztelen felnőtt-játék,
— hullik a mérgezett „égi ajándék” —,
kert helyén kráter —, füstöl a bomba
(gyilkos a spórád, pöfeteg gomba!),
nedves a rejtek —, falban a férgek
valami undok nótát zenélnek;

ágyúszünetben hirtelen-álmok:
szétesett, éles, sebző szilánkok.
Véren vett béke. Tátog a bendőnk.
Kétes a múltunk, mánk, a jövődönk.
Sámli a székünk, térdünk az asztal;
gallytűzön korpa fő, cseppnyi melasszal,
játszod, hogy húst eszel, véres-kövérest,
kalácsot, cukrozott mákos rétest.
Játék az élet: élet-játék,
Nyomorúságos földi ajándék.
Gyermekkor vége: fakó finálé,
intermezzo a fiatalságé;
mi jön utána: buta bohózat,
szomorújáték? ... majd vén korodnak
fél-felvonása: epés szatíra,
kis monodráma, keserű líra,
mondod magadnak: mindez csak játék,
kihagy a ritmus? — mégis ajándék,
hogyan van még, még van szívverésed:
szabálytalan bár, mégis — élet!
Szemedben hályog — réteges fátyol.
Rajta keresztül látsz a világból
valami színest —, játszik a szélben.
Fodrok egy kurta szoknya-szegélyen...

BŐSZE ÉVA

Nyári éj

A nyári éj a kertre hullt,
mélykébbe vont sárgát és bíbort,
távolból hozott halk víz-zenét
minden hang kereste rejtekét.
A föld fölött felszálló pára
csillagot felfogó vászna
szétszikkasztja fény-jelét.
Óh! Hát, mitől félek én?
A csend, miként e nyár-csoda,
sorshimnusz volt –, muzsika!
Hírt hozott a füledt este,
szívem izgatva a választ kereste...
Választ, mit jó volna hallani,
a távolban köhintett valaki...
Álomba zuhant sok földi lény,
álmodom én is, hogy illenék...

Kőszeg, 2013

PAYER IMRE

VOLT, VAN, LESZ

Szahara-sárga házfalon

oázis-zöld a spaletta.

Fölöttes égen aurájuk.

Még feljebb üres.

Tágas, tiszta – kék.

Ami előtte volt.

Utána lesz.

BÁRDOS LÁSZLÓ

Sereg és légió

Arcpirító
a perforált szegélyű papír
otthonossága az asztalon.
Szemem hiába mered rá
méltatlankodva, ha egyszer
úgy felkapaszkodott a papiros-limlomok
tetejébe, félrecsusszanva úgy megállt
hegyükön-hátukon,
mintha el sem moccanhatna többé. Ücsörgök
itt előtte, por meg szösz egyvelege
tarkítja az asztallapot, légiónyi mellékszereplő,
milyen drámában is? Milyen látványossághoz
kellenek ők, a seregnyi könyv,
füzet, meghívó, jegyzetlap, kivágot
milyen misztériumához? Milyen
negyedsebességre állított tömegjelenetek
kellékei, a böszme
főszereplők lomha deklamálását vigyázva?
Könyvlapok emelkednek, omlanak
percenként egyszer, tízpercenként kétszer,
a könyvtáblák, mint vaskos, tudós medvék ágálnak
a szív előterében, ígérnek
fűt-fát, szezámot, bölcsek kövét — de loppal
mind becsukódnak, helyükre visszasimulnak,
s felszínükön, tövüknél csak a port, csak a port
kínálják. Magam ilyen tömeges elpilledések után
rendszerint előbbre hajlok, persze ültömben,
s mintegy arasznyival közelebből
vehetem szemügyre
egy már rég időszerűtlen értesítés
— vagy elszámolás —
átlyuggatott szegélyét. Lám, ferdesége moccsatlan.

2006. IV. 11.

FETYKÓ JUDIT

Ausztrália messze van *

Péter a kapuban állt, a délutáni buszt várta. A főúton egyenletesen zúgva haladtak a teherautók, néha egy-egy személyautó, innen épp oda lehet látni, ahogy a kereszteződésben elfordulnak, fel a hegyek felé... A felhők annyira leereszkedtek, hogy az alig két-három kilométerre levő hegyvonulatból semmi nem látszott, csak a hol kékesszürke, hol meg kékeszöld komor felhőcsapat. Az elegy közelsége miatt a házak tetejére lecsapódott a pára, az eszterhák lassan csordogáltak, a tiszta víz meg a belekeveredő nyári virágok illata elnyelte a közlekedés benzinbűzét. Itt, a kapu sarkánál teljes pompájában virágzott az évelő mályva, embermagasságúra növe, piros virágain vízcseppek ültek. A férfi elunta a várást, a helyközi busz úgymint megérkezik, legfeljebb egy kicsit késik, vagy hamarabb ideér, az asszony meg biztosan hazajön vele. Vagy a másikkal, ami csak hatra ér ide. Benyúlt a zsebébe, s ahogy kihúzta a cigarettásdobozt, dohánytörmelék ragadt az ujjaira. Csalódottan látta: a cigarettaszálak úgy összenyomódtak-szakadtak, hogy abból egyet sem tudott volna meggyújtani. Valahol elhagyta az öngyújtót, a zseb alja ki volt lukadva. Mordult egyet. Rettenetesen hiányzott a cigaretta. Legyintett, és elindult befelé. Épp lépett fel a teraszra a lapos vulkáni kőből meg téglából kirakott járdáról, mikor valaki bekiáltott.

– Jó napot! Halló!

A kapu előtt egy ötven év körüli férfi állt, fején nagykarimájú kalap.

– Tudna nekem segíteni?

Péter ismét a zsebe körül kotorászott, nagyon érezte, hogy rá kéne gyújtani, ez a pakk meg már semmire sem való. Ott kinn a kapu túloldalán meg valami eltévedt kiránduló vagy túrázó akar valamit.

– Keresek itt valakit – folytatta az idegen, mert látta, hogy a kopott ruhájú férfi nemigen akar vele szóba állni. – Tudna segíteni?

– Kit keres? – böffent ki Péterből a szó.

– Lakik itt valahol egy ember...

– Laknak itt sokan... sok ember... – s közben arra gondolt, hogy sok barom is lakik itt, akik embernek látszanak. – Közel ezerkétszáz fős ez a falu.

A kalapos méregette Pétert, az meg közelebb jött, minden lépésénél valami csattogásféle is jött vele, az eltört talpú papucs külön hangokkal kísérte gazdáját. Egy fehér kocsi állt a kerítés végében, épp kiszállt belőle egy fiatal nő, azonnal zsebre dugta a kezét, és látszott rajta, hogy méregeti ezt a szakadt embert, akitől útitársa érdeklődik.

– Keresek egy habókos alakot, valami író meg ásványgyűjtő. Azt mondják fura egy figura. Meg tudná mondani, hol találom?

– Megtalálta – válaszolt Péter rezzenéstelen arccal. Rég hozzászokott, hogy fura alaknak, szerencsétlen nyomoréknak tartják, most legfeljebb az lepte meg, hogy ez az idegen tud a létezéséről. Nézte a kalapos arcát, annak változását a válasz hatására, és várta, hogy mit akar még.

* azonos című színdarab készülő regényváltzata (<http://mek.oszk.hu/10500/10529/>)

Az meg hallgatott, csak bámult, és eltartott egy ideig, míg megértette, itt az ő embere, ez az, aki szemben áll vele ebben a szakadt, sáros nadrágban, lehordott, lábujjat kivillogtató papucsban, agyonmosott, itt-ott foszladozó nyári ingben.

Péter várta, hátha a jövevény bemutatkozik, közben meg odapillantott a kocsi mellett álló nőre, aki cigarettát vett elő, s egy az autóból kikászálódó férfi igyekezett neki tüzet adni. Mivel a kalapos még mindig el volt foglalva saját meglepődésével, Péter keze nyújtott, hogy essenek már át a bemutatkozási szertartáson.

– Ungvári – a kalapos meglepődött a hajlott hátú, láthatóan nehezen mozgó férfi kezének keménységén.

– Vajda Zoltán. Zoli. Ők meg a barátaim; Csorba Lajos, Fekete Karola. A feleségem Nóri.

– Hogy teljes legyen a dolog; ő meg az én feleségem: Olga – az asszony közeledett a kiskapuhoz, méregetve a társaságot, hogy ezek vajon kik.

– No, akkor talán kerüljeteK beljebb! – váltott át tegezésbe Péter, nem volt türelme még legalább fél óráig a magázás udvariaskodó formájánál egyensúlyozni a szavakkal, aminek úgysis tegeződés lesz a vége. Kinyitotta a kaput, amin volt ugyan zár, de nem azzal volt bezárva, hanem csak a felső keretet körülölelő dróttal kapaszkodott a kerítés oszlopán.

A kutya azonnal odafutott, de nem szólt semmit, látva, hogy a gazda beengedi az idegen szagokat hozókat.

– Nem zavarnánk. A megismerkedés volt a fő cél. Meg persze, ha lehet olyan kérés, hogy velünk tartanál-e egynéhány ásványgyűjtő úton. Vissza-visszajárunk a környékre, de még soha nem sikerült egy jó lelőhelyet találni. Azt beszélük, te vagy az, aki úgy ismeri a hegyeket, mint a tenyerét. Meghálálnánk a fáradtságodat...

– No... – kezdte Péter, aztán lenyelte a szót. Ugyan mit is mondjon erre? Vagy akar barátkozni ez a ki tudja honnan jött valaki, vagy nem. Neki meg vagy megéri a „barátság”, vagy nem. Honnan jött? Mit okoskodik itt? Ha jó ismerőst, barátságot akar, akkor ne emlegesse a hálóját. Ha meg fizetni akar, akkor nyögje ki, mennyit.

– Szállásunk van. A városban.

– Az jó – szólalt meg Olga, mert közben azon töprengett, hogy melyik környékbeli szálláshelyet ajánlja az alkalmi ismerősöknek.

A teraszon lévő székeken kezdett felszáradni a pára. A társaságnak nem akaródzott beljebb menni. Péter kihozott egy kopott törölközőt és letörölte a székeket. Letelepedtek.

– Hogy akarjátok ezt a kövezést? Mármit mit várnátok tőlem? – fordult a házigazda a vendégekhez.

– Nézd... Ez nekünk nagyrész ismeretlen terep, legalábbis egyelőre. Nem akarunk aranybányára találni... bár azt olvastam, hogy valamikor volt itt a közelben, meg a patakokban is időnként megjelenik az apró rög...

– Előfordul. Nagy esőzések után. Én magam még soha nem találtam semmit. Van hegyikristály, opál, ametiszt, meg még sok érdekes dolog. Idő kell hozzá. Meg jó adag szerencse.

– Meg ilyen öltözet, amit a férjemen láttok, mert a hegyek, a sár, az egész kövezés leszedi a ruhát rólatok – Olga egy üveg pálinkát, meg ásványvizet tett az asztalra, és visszament a házba a poharakért.

– Ez igazi helyi specialitás – dicsérte Péter.

Ahogy kinyitotta az üveget, a külső víz- meg párás zöldszagot azonnal elnyomta a szilvapálinka gyümölcssillata.

– Ennek aztán van szaga! Miféle? – kérdezte Varga.

– Szilva. Itt csak kerítésszagotónak hívjuk. Nem azért mondom... nem sajnálom... de óvatosan vele... – Péter befordult a konyhába, kenyeret meg só t hozott ki, aztán maga is letelepedett, jelezve ezzel, hogy a vendéglátás eddig terjed.

– Kerítésszagató... – ízlelgette a szót és az italt Karola, amint lenyelte, érezte, hogy ez a korty erősebb volt, mint amire számítani lehetett.

Vajda kimaradt az ivásból. A többiek torokköszörüléssel nyugtázták a szesz áthaladtát a garatukon. Megindult a beszélgetés, úgy általában. Látszott az alkalmi vendégek csapatán, hogy jól összeszokott társaság, fél szavakból értik egymást. Lajos egyfolytában úgy viselkedett, hogy mindenki értse, Karola vele van. Bár ez nyilvánvaló volt a bemutatkozástól fogva, a férfi folyamatosan jelét adta kettejük összetartozásának. Néha belecsókolt a nő hajába, tüzet adott neki, érdeklődött, hogy kényelmesen ül-e. Hosszú tekintetekkel követte a nő minden mozdulatát. Az meg úgy vette ezeket a figyelmességeket, mintha ez járna neki, s odapilllogott a többiekre, látják-e azok is, hogy ő milyen fontos ennek a férfinak. Péter néha rápillantott Karolára, magában nyugtázta: ez a nő állandóan fel van ajzva, szünet nélkül hódít, nem csak Lajosnak teszi magát, a többi férfinak is; hatni akar a nőkre is, egyfolytában behúzott hassal, kiemelt mellel, hátratolt fenékkal mozog. A hangja is valahogy mesterségesen rezeg, mikor szól valamit.

– Csak beszéd. Csak beszéd – ismételte Péter, akinek a fejébe szállt a kerítésszagató, és kezdte unni a semmiből idetermett társaságot, és le akarta zárni ezt a délutánt. Az az érzés uralta el, hogy ezek itt álmodoznak, beszélnek, vagy épp tőle akarnak valami biztos ígéretet, hogy igen, majd segít nekik; és a csodára: biztosan találnak valamit. Valami jelentős, értékes követ. Ha még isznak egy-két pohárral, ki se találnak a portáról... Van ez a szilva tán hetvenöt-nyolcvan fokos is...

– A lényeg benn van a szekrényekben! Nézzétek meg! – javasolta, hogy mozgásba hozza a társaságot.

A ház kétrendbeli volt, a hátsó rész lakatlan, bár benne a bútor, minden, ami kellhet.

– Ennyi van – nyitogatta ki sorra a szekrényeket, amikben nem ruhákat tároltak, hanem minden polcán némi rendszerezéssel ásványok rengetegét.

A látogatók döbrent csodálkozással nézték a kincsestárnak tűnő halmazt, ahogy így, csak egymásra pakolva, meg részben becsomagolva akkora mennyiséget mutattak, amit évek óta tartó szerencséivel, kitartással kísért kövezéssel, hosszú időráfordítással lehetett összegyűjteni.

– Khüm. Igen. Ez mind ametiszt. Ezen a polcon csak az van. Ne! Én megmutatom, de ne nyúlkáljatok bele! – kivett néhány szabálytalan alakú, egészen apró követ, meg aztán olyan is, aminek a felszínén rizsszemnyi, lila, fényes ametisztkristályok megszámlálhatatlan darabja pompázott.

– Ezekon látszik igazán! – kicsomagolt néhány nagyobb, amiket nem lepett be a finom por, s ezek megcsillogtatták különleges, sejtelmes lilájukat a látogatóknak.

A szekrényből száraz papír szaga, meg még valami más, megmagyarázhatatlan szagérzeteket keltő aroma párologott ki; benne volt a hegy, az agyag, a tavaszi záporok, a nyári felhőszakadás után gőzként gomolygó pára szaga, ami hol szag, hol illat, hol a kettő keveréke, de legjobban a végtelen és meghódolásra készítő természetnek a szaga volt.

– Érdekes! Azt az érzést keltik, mintha nedvesek lennének... de ez mind száraz – Karola egészen közel hajolt a polcokon heverő, papírburkolatukból kicsomagolt ásványokhoz, benyúlt a polcra, kezét végighúzta a deszkán.

Ettől a mozdulatsortól Péter ideges lett, hümmögött, krárogott egyet, mert előre szólt, hogy ne nyúlkáljanak be a kövek közé, ez a nő meg... Karola végül levette kezét a polcról.

Lajos átfogta a nő derekát, belecsókolt a nyakába. Az félig lehunyta a szemét, s gondosan kifestett szempillái árnyékából figyelte, a többiek látják-e. A nők arcára csapódott a tekintete, azok feléjük néztek, és mégse feléjük, mindannyian a szekrény tartalmára szegezték tekintetüket, ami ebben a pillanatban érdekesebb volt a tulajdonlás már annyiszor látott jeleinél. Karola kifordította karcsú derekát Lajos karjából, arca, ajka duzzogós volt, bár nem szólt egy szót sem, ringatózva lépkedett, hogy a melle rezdülése látható legyen, majd

visszatelepedett az asztalhoz, és kifele pillogott az udvarra, mintha ott lenne valami érdekesség.

Péter emelkedett hangulatba került a jelenettől, érezhetően nagy volt a kontraszt a sáros, átázott házigazda, és annak gyűjteménye között. Még vissza-visszaidézte magában a „habókos alakot”, ettől, meg a helyzettől valami félmosolyféle bujkált a szája szegletében; milyen választékos: „habókos”, végül is mondhatta volna, hogy a örült, vagy bolond... Hatott a kerítésszaggató, a napi fáradtság, agyonázás után kioldódott belőle a feszültség, egészen barátságosnak, barátinak érezte ezeket a jövevényeket.

A feleségek valami hétköznapi női dolgokról beszélgettek, a teraszról úgy hangzott be a nők csevegése, mintha direkt háttérhang lenne a férfiak rácsodálkozásának, akik még nem tudtak a csupa-sár, habókos gyűjteményével betelni.

Folytatjuk

az EPRESKERT (2)

Fotó: DARVAS JUDIT